

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL

2022 • XV. évfolyam • 3. szám

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL
2022 • XV. évfolyam • 3. szám
2022. szeptember 30.

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő
Lámfalusi Ibolya

Szerző
Vörös-Illés Ivett (szerk.)
voros-illes.ivett@aki.gov.hu

Péter Krisztina
peter.krisztina@aki.gov.hu

Rózsa Andrea
rozsa.andrea@aki.gov.hu

Kiadó

1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: +36 1 217 1011
Fax: +36 1 217 8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A kiadványokkal kapcsolatban részletes
felvilágosítást ad:
Publikációs Csoport – publikacio@aki.gov.hu
Telefon: +36 70 501 1156

Tartalomjegyzék

Összefoglaló	3
Summary	4
Módszertani megjegyzések	6
Agrár- és vidékfejlesztési támogatások	7
Közvetlen termelői támogatások	10
Vidékfejlesztési és halászati programok	11
Piaci és egyéb támogatások	13
Nemzeti támogatások	14
Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei	16
Állattenyésztési támogatások	16
Szántóföldi növénytermesztők támogatása	18
Kertészeti ágazat támogatása	18
Kockázatkezelés a mezőgazdaságban	19
Élelmiszeripar támogatása	20
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása	21
Az egyéni gazdaságok hitelállománya a mezőgazdaságban	23
A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya	28
Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban	34
Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel	35
Növekedési Hitelprogram	38
MFB-hitelprogramok	40
EXIM-konstrukciók	42
Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban	43
Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései	46
Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállománya	48
Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya	49
Kedvezményes finanszírozás az élelmiszeriparban	53
EXIM-konstrukciók	54
Növekedési Hitelprogram	56
Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel	57
MFB-hitelprogramok	59
Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban	59
Ágazati csódráták	61
Hitelezési felmérés	62
Hitelfedezettség	63
Jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatai	63

Összefoglaló

- Agrár- és vidékfejlesztési támogatásokra 381,9 milliárd forintot fizettek ki június 30-ig. A folyósított támogatási összeg 73,7 százaléka (281,4 milliárd forint) európai uniós forrásból származott, 26,3 százalékát (100,5 milliárd forint) nemzeti költségvetésből fizették ki.
- Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások között a Vidékfejlesztési Program kifizetései domináltak 2022 első fél évében (46,1 százalék), melyek meghaladták a 175 milliárd forintot. A közvetlen támogatások a kifizetések több mint egyharmadát (38,9 százalék) képezték, 145,8 milliárd forint kifizetésére került sor június 30-ig. A nemzeti támogatásokra 49,9, a piaci és egyéb támogatásokra együttesen 7,6 milliárd forintot folyósítottak az év első hat hónapjában.
- Az egyes ágazatok támogatottságát vizsgálva elmondható, hogy a szántóföldi növénytermesztés részesedése volt meghatározó már 2022 első fél évében is, a támogatások több mint harmadát kapta az ágazat, míg az állattenyésztők a támogatások egyötödét használhatták fel, a kertészet részesedése pedig csupán 4,7 százalék volt.
- A nemzeti agrárkárenyhítési rendszer keretében (I. pillér) a 2021. évi időjárás okozta károk kompenzálására nagy összegű kárenyhítést, 11,2 milliárd forintot folyósítottak 2022-ben a jogosult termelők számára.
- A mezőgazdaság hitelállománya 12,6 százalékkal 969,4 milliárd forintra emelkedett az előző év azonos időszakához képest. Ezen belül a kedvezményes hitelek aránya 69,6 százalékot, a piaci hitelek részesedése pedig 30,4 százalékot tett ki 2022. június 30-án.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya mérsékelten nőtt, 3,7 százalékkal 405,7 milliárd forintra bővült. A hitelállományon belül a beruházási hiteleknél jelentkezett a legnagyobb növekedés. A hitelek zöme a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta. A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni vállalkozások 36,0 milliárd forint új hitelt vettek fel 2022 második negyedévében, ami 13,2 milliárd forinttal volt több, mint egy évvel korábban.
- A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya 20,0 százalékkal 563,8 milliárd forintra emelkedett. A növekedés az éven túli hiteleknél jelentkezett, azon belül is a beruházási hitelek állománygyarapodása volt meghatározó, amely ütemét és értékét tekintve is meghaladta a hosszú lejáratú forgóeszközhitelét. A hitelállományból legnagyobb mértékben az állattenyésztési ágazat részesedett. A mezőgazdasági társas vállalkozások újonnan felvett hiteleinek összege 9,9 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi értéket.
- A mezőgazdaság garantált hitelállománya dinamikusan nőtt. A lízingcégek szerződés-száma mérséklődött, a tőkekintlévőség összege növekedett.
- Az élelmiszeripar hitelállománya a mezőgazdaságétól nagyobb ütemben, 15,9 százalékkal bővült, ezáltal 662,8 milliárd forintra emelkedett 2022 második negyedévének végére. Az állományban a kedvezményes hitelek domináltak, az ágazat hiteleinek közel 60 százalékát kedvezményes finanszírozás keretében folyósították.
- Az egyéni vállalkozások hitelállománya 19,8 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét, ezáltal 7,3 milliárd forintra bővült, a társas vállalkozásoké 15,8 százalékkal 655,4 milliárd forintra nőtt. Ez utóbbi állományában az éven belüli hitelek növekedése volt kiemelkedő, amelyet a hosszú lejáratú forgóeszköz hitelek állománygyarapodása követett. Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának legnagyobb részét (27,8 százalékát) az ún. egyéb élelmiszeripar szakágazatban tevékenykedő vállalkozások adták, 13,4 százalékát az egyéb gyümölcs-, zöldség-

feldolgozás, -tartósítással foglalkozók, 7,6 százalékát pedig a baromfi-hús-feldolgozás, -tartósítás szakágazatban tevékenykedők tudhatták magukénak.

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások 89,6 milliárd forinttal több hitelt vettek fel 2022 második negyedévében, mint egy évvel korábban. Az újonnan felvett hitelösszeg zöme egyéb éven belüli hitel volt és az egyéb élelmiszer szakágazatba érkezett. Az ágazat garantált hitelállománya tovább bővült.

Summary

- A total of HUF 381.9 billion was paid for agricultural and rural development subsidies by 30 June. 73.7 per cent (HUF 281.4 billion) of the subsidies financed by European Union funds, and 26.3 per cent (HUF 100.5 billion) was paid from domestic budget.
- Payments of the Rural Development Program dominated in total payments in the first half of 2022 (46.1 per cent), which exceeded HUF 175 billion. Direct subsidies accounted for more than a third (38.9 per cent) of payments, with HUF 145.8 billion paid by 30 June. Farmers received HUF 49.9 billion in national subsidies, and HUF 7.6 billion in market and other subsidies in the first six month of the year.
- Examining the support of each sector it can be considered that the share of arable crop production was decisive in the first half of 2022 as well, the sector received more than a third of the support, while livestock farmers could use one-fifth of the support and the share of horticulture was only 4.7 per cent.
- Under the national agricultural compensation scheme (Pillar I), a high amount of compensation, HUF 11.2 billion was paid to eligible farmers in 2022 to compensate for the damage caused by the weather in 2021.
- The amount of credit in agriculture increased by 12.6 per cent to HUF 969.4 billion compared to the same quarter of the previous year. Within this the rate of subsidised loans was 69.6 per cent while the share of market loans was 30.4 per cent on June 30, 2022.
- The credit amount of the individual farms grew moderately, by 3.7 per cent to HUF 405.7 billion. Investment capital loans grew at the fastest rate. Most of the credit was used to finance arable crop growers. The value of new loans of individual farms in agriculture was HUF 36.0 billion, which was HUF 13.2 billion higher than in the previous year.
- The credit amount of the agricultural enterprises increased by 20.0 per cent to HUF 563.8 billion. The increase was mainly for long-term loans, within this the growth of investment capital loans exceeded the growth of long-term working loans in terms of the pace and value. The livestock sector accounted for the largest share of the credit. The amount of new loans taken out by agricultural enterprises was HUF 9.9 billion higher than in the previous year.
- The guaranteed loans of agriculture have grown dynamically. At the same time the contract number of leasing companies decreased but their capital adequacy in the sector increased.
- In the food industry, the amount of credit grew at a bigger pace than in agriculture, by 15.9 per cent to HUF 662.8 billion in the second quarter of 2022. Approximately 60 per cent of the credit amount was subsidised loan.
- The credit amount of the individual food companies increased by 19.8 per cent to HUF 7.3 billion, while the credit amount of corporate enterprises rose by 15.8 per cent to HUF 655.4 billion, in which the growth of other loans was outstanding, followed by the investment loans. Biggest part (27.8 per cent) of the loans in the food industry were granted

for food corporations operating in so-called other food industry sector, 13.4 per cent were disbursed for processing and preserving other fruits and vegetables, and 7.8 per cent for processing and preserving poultry meat.

- Food enterprises took out HUF 89.6 billion more loans in the second quarter of 2022 compared to the previous year. The majority of the credit amount was other short-term loans and was disbursed for so-called other food industry sector. The sector's guaranteed loans continued to expand.

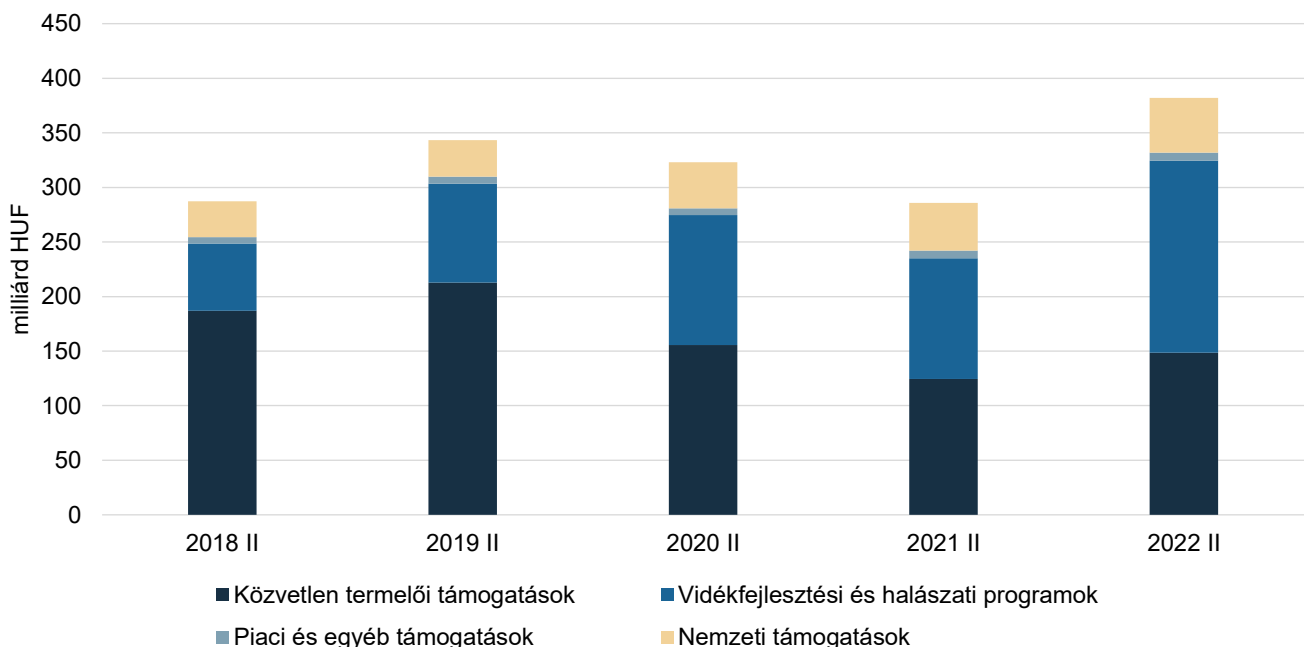
Módszertani megjegyzések

- A Pénzügyi Hírlevél támogatásokat bemutató fejezete pénzforgalmi szemléletben készül, a 2022. január 1. és június 30. között teljesült kifizetéseket tartalmazza. A Vidékfejlesztési Program (VP) előrehaladását szemléltető 10. ábrán a 2016 és 2022 között teljesült kifizetések szerepelnek.
- A mezei őrszolgálat támogatására és az agrárfinanszírozásra, mezőgazdasági hitelek kamattámogatására (hitelkonstrukciók, de minimis támogatások) vonatkozóan május 31-i adatok és júniusi becsült adatok álltak rendelkezésünkre.
- Az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazonkénti, illetve alágazonkénti felosztását ismertető fejezetnél az intézkedések besorolása e kategóriákba nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást, valamint egyes intézkedések több alágazatot is érintenek.
- A társas vállalkozások hitelállományáról a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban MNB) és az Agrárminisztérium (AM) egyaránt végez adatgyűjtést. Az AM-adatok részletesebb bontásban, hitelcél és szakágazat szerint állnak rendelkezésre, ezáltal a szegmens hitelállományáról készült összeállítás ezen adatokra épül.
- A finanszírozási adatok a 2022. június 30-i (2022 II) állapotot tükrözik.

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások

- Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások 2022. évi keretösszege meghaladja a 800 milliárd forintot, melyből 381,9 milliárd forint került felhasználásra az év első felében (1. ábra).
- Tovább emelkedett 2022-ben a Vidékfejlesztési Program és a Magyar Halászati Operatív Program beavatkozásaira folyósított összeg, az év első hat hónapjában 175,9 milliárd forintot, az összes agrártámogatás 46,1 százalékát e két program keretében fizették ki a gazdálkodóknak. Ezen belül a Vidékfejlesztési Programból 174,6 milliárd forint kifizetés teljesült a tárgyévben, a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program keretében 1,3 milliárd forinthez jutottak a gazdálkodók.
- A termelőknek nyújtott közvetlen támogatások a kifizetések több mint egyharmadát képezték (38,9 százalék), 148,5 milliárd forintot vettek igénybe a gazdálkodók tárgyév január 1. és június 30. között.
- A hazai költségvetésből finanszírozott nemzeti támogatások keretében 49,9 milliárd forinthez jutottak a gazdák.
- A piac szabályozását célzó intézkedésekre 7,6 milliárd forintot fordítottak, amelynek zöme továbbra is a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokat fedezte.

1. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kifizetései 2022 első fél évében meghaladták a 380 milliárd forintot**

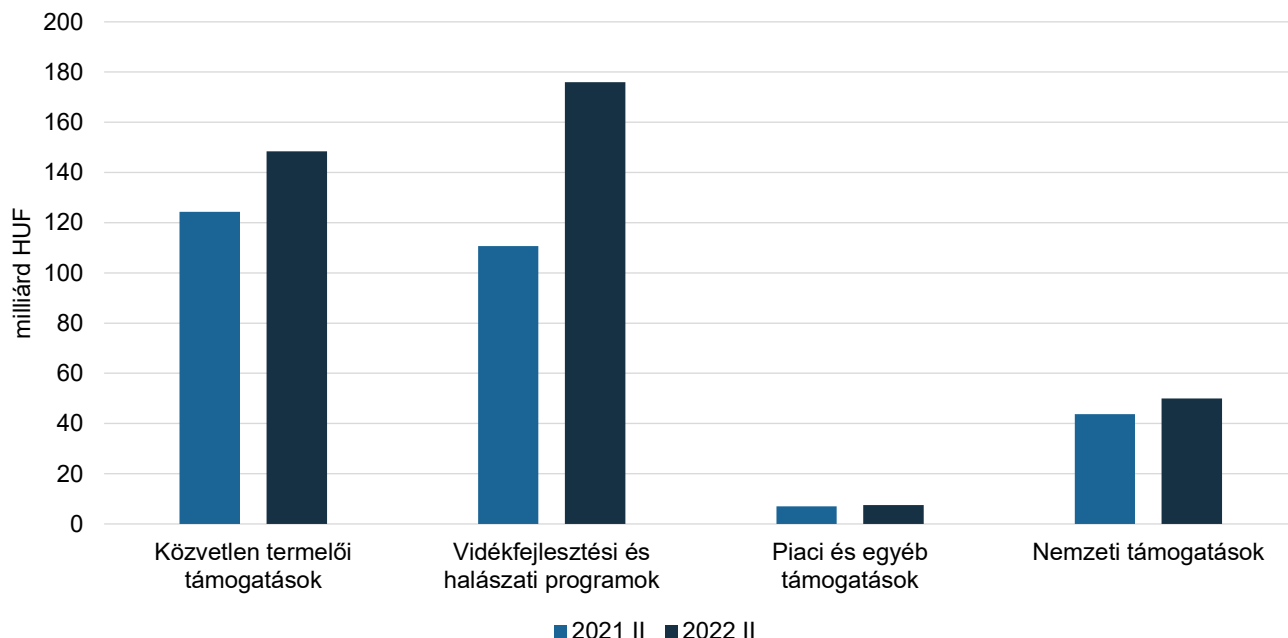

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Minden intézkedéscsoportnál növekedés mutatkozott az előző év azonos időszakához képest. Különösen a vidékfejlesztési és halászati programok kifizetései emelkedtek,

58,9 százalékkal. A közvetlen termelői támogatások 19,4 százalékkal, a nemzeti támogatások 14,0 százalékkal, a piaci támogatások 7,3 százalékkal bővültek (2. ábra).

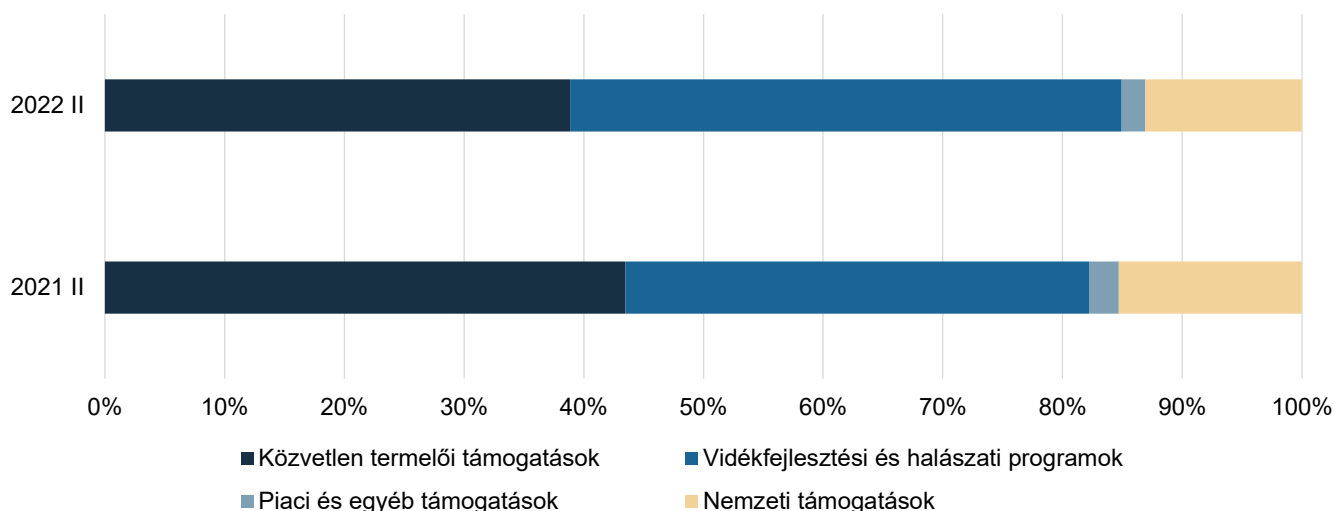
2. ábra: **Minden intézkedéscsoportnál emelkedtek a kifizetések 2022 első fél évében**

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

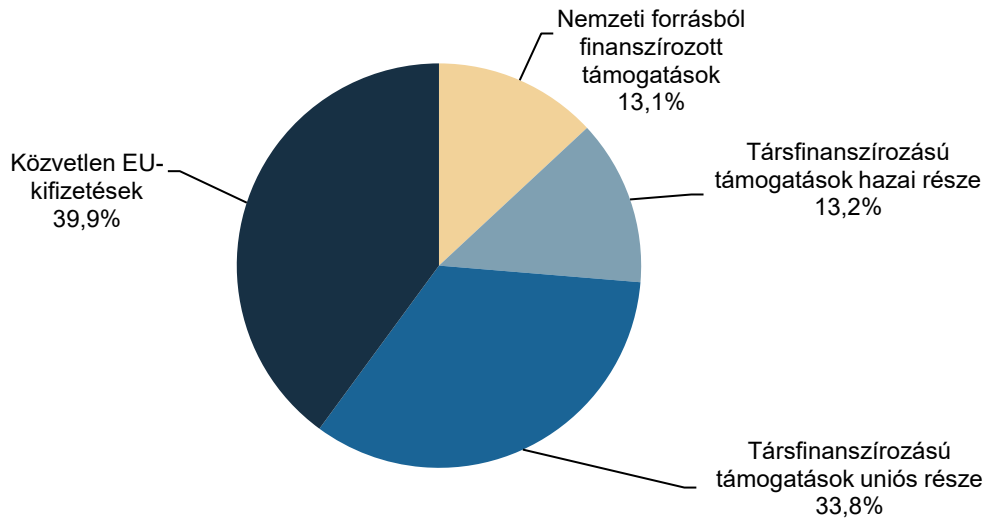
- Az összes agrártámogatáson belül a vidékfejlesztési és halászati támogatások részaránya 7,3 százalékponttal emelkedett, míg a közvetlen termelői támogatásoké 4,6 százalékponttal, a nemzeti támogatásoké 2,2 százalékponttal, a piaci és egyéb támogatásoké 0,5 százalékponttal csökkent 2022-ben (3. ábra).

3. ábra: **A vidékfejlesztési és halászati támogatások részaránya növekedett 2022-ben**

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

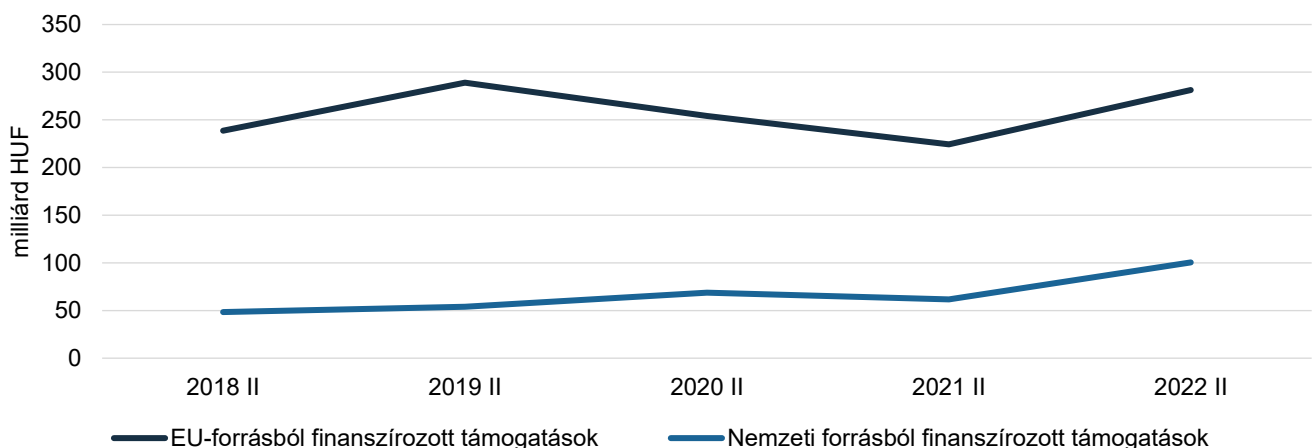
4. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások közel háromnegyede európai uniós forrásból származott 2022-ben**

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások keretében az első fél évben folyósított 381,9 milliárd forint támogatási összeg 73,7 százaléka európai uniós forrásból származott, 26,3 százalékát pedig hazai költségvetésből fizették ki (4. ábra). Európai uniós forrásból 281,4 milliárd, nemzeti forrásból további 100,5 milliárd forint kifizetése valósult meg (5. ábra).
- Az uniós társfinanszírozással megvalósult támogatások esetében az uniós kifizetések aránya 71,8 százalékot tett ki, míg a támogatások további 28,2 százalékát nemzeti költségvetésből folyósították.
- Az uniós finanszírozású kifizetések évenkénti ingadozása főként a területalapú támogatások és egyéb közvetlen támogatások kifizetési rendjének sajátosságából adódik, mivel az egyes években eltérő mértékű előlegfizetés, részfizetés és a következő évre áthúzódó végkifizetés valósul meg, a Pénzügyi Hírlevél viszont pénzforgalmi szemléletben készül, a naptári év kifizetéseit tükrözi.

5. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési kifizetések nagy része továbbra is uniós forrásból valósult meg**

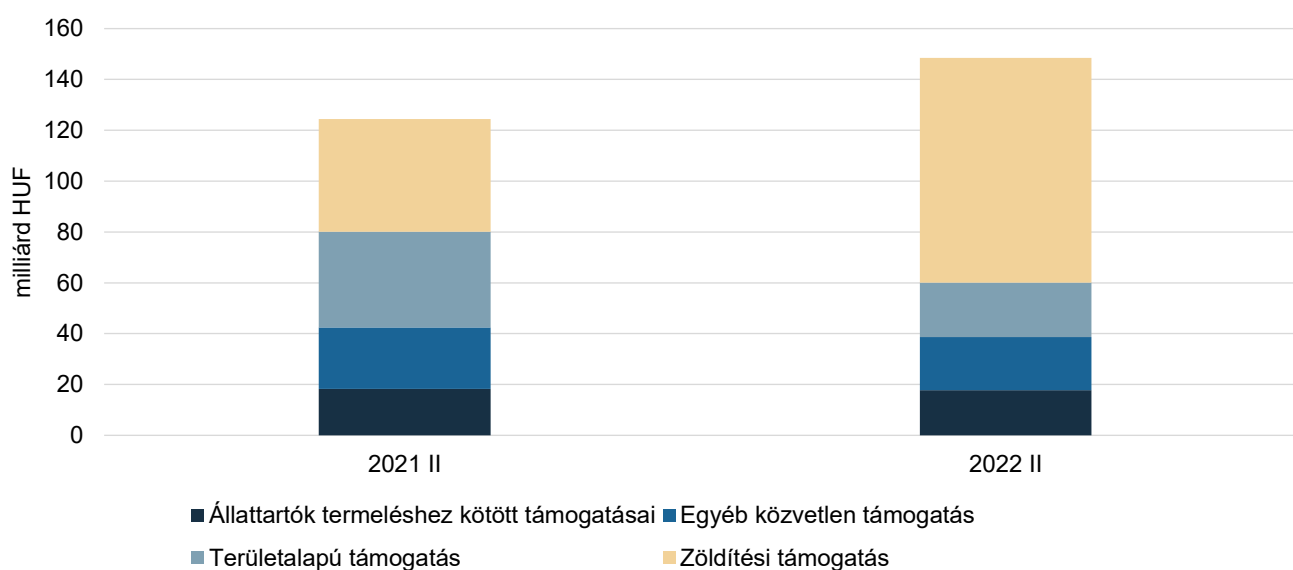

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Közvetlen termelői támogatások

- A közvetlen támogatások jogcímein 2022 első fél évében 148,5 milliárd forint jutott el a termelőkhez, melynek több mint felét a zöldítési komponens tette ki (6. ábra). A tárgyévi teljesítés a 2021. évi jogosultságok rész- és végfizetését, valamint a korábbi évek jogorvoslati ügyeinek rendezését foglalja magában. Az előző év azonos időszakában kifizetett összeghez képest 24,1 milliárd forinttal többet folyósítottak június 30-ig, ami a kifizetési rendből adódik. A 2021. évi jogosultságokból az előleg- és részfizetések után több végkifizetésre került sor 2022 első fél évében, mint egy évvel korábban a 2020. évi jogosultságok után.

6. ábra: **A közvetlen támogatások jelentős részét a zöldítési komponens tette ki 2022 első fél évében**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A közvetlen támogatásokra folyósított összeg jellemzően zöldítési komponens keretében (59,6 százalék) jutott el a kedvezményezettekhez 88,4 milliárd forint összegben (7. ábra). Alaptámogatásra 21,3 milliárd forintot fizettek ki a termelőknek az év első hat hónapjában, ami az összes kifizetés 14,4 százaléka.
- A két fő intézkedés mellett a termeléshez kötött állattenyésztési támogatások domináltak (12,0 százalék). A 17,8 milliárd forint termeléshez kötött támogatás kétharmadát (11,6 milliárd forint) az anyatehéntartás támogatására fizették ki, ezt követte az anyajuh-tartás (3,0 milliárd forint), a tejhasznú tehéntartás (2,5 milliárd forint) és a hízottbika-tartás (0,7 milliárd forint) támogatása.
- További számottevő összeg, 9,0 milliárd forint került folyósításra szálás és szemes fehérjenövények támogatására, ami közel azonos arányban oszlott meg a növénykultúrák között.
- A zöldség-növény-termesztés támogatására 1,7 milliárd forintot, az ipari zöldség-növények termesztésére 3,8 milliárd forintot, gyümölcs-termesztés támogatására (extenzív és intenzív) 589 millió forintot fizettek ki a kedvezményezetteknek.
- A fiatal mezőgazdasági termelőknek 1,8 milliárd forint támogatást folyósítottak.

7. ábra: **A közvetlen támogatások csaknem háromnegyedét a területalapú és a zöldítési támogatások adták 2022 első fél évében**

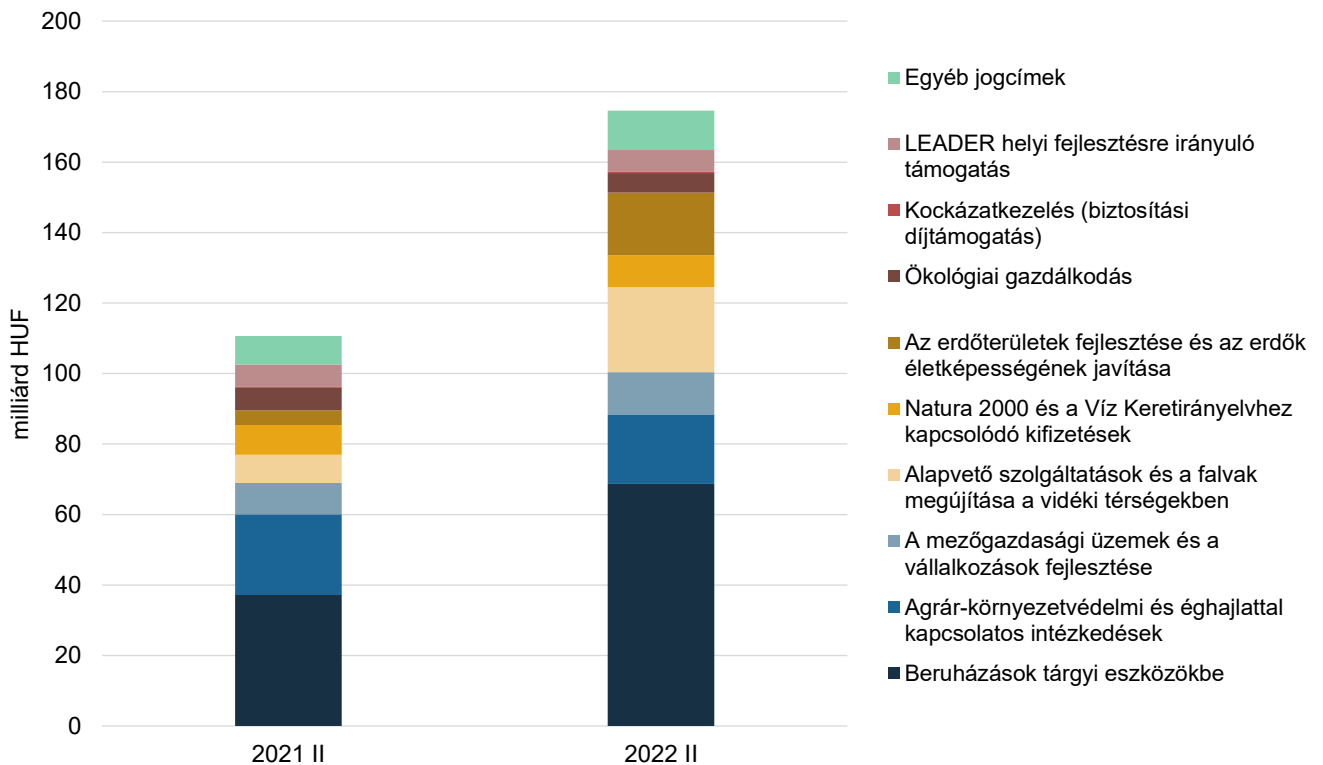

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Vidékfejlesztési és halászlati programok

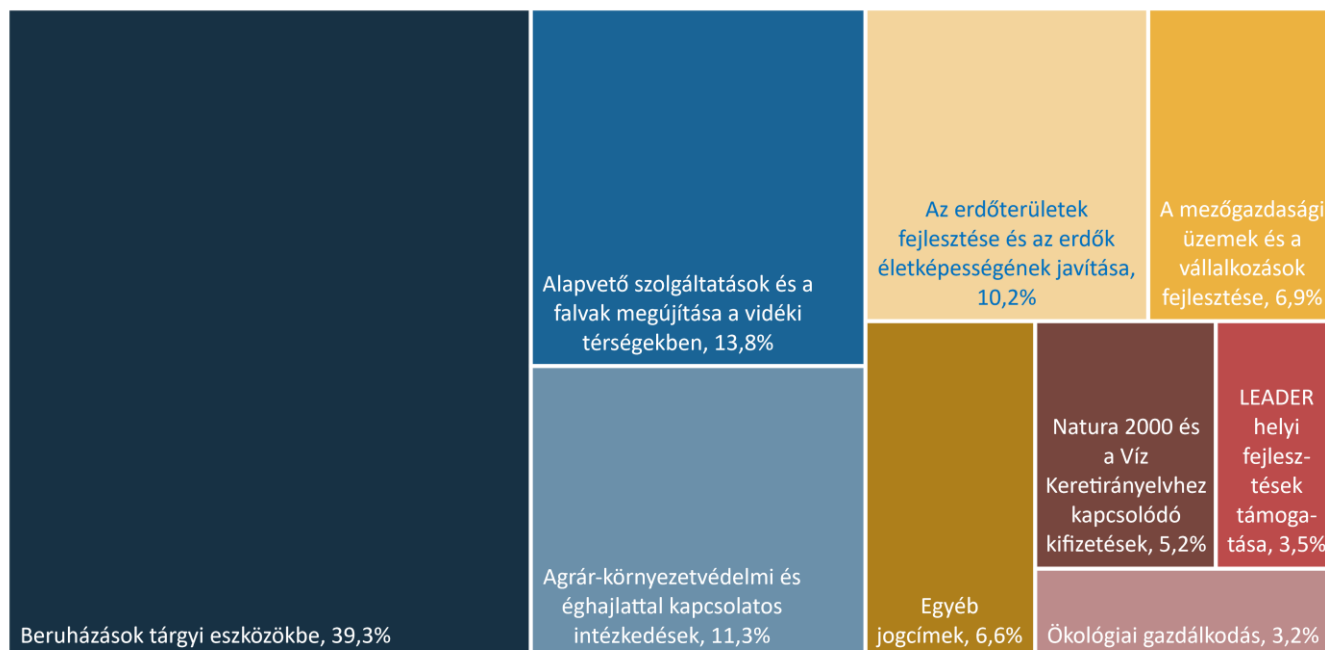
- A Vidékfejlesztési Program 2014–2020 intézkedéseire 2022 első fél évében 174,6 milliárd forintot folyósítottak a gazdálkodóknak (8. és 9. ábra). A Magyar Halgazdálkodási Operatív Programból 1,4 milliárd forint kifizetés valósult meg.

8. ábra: **A Vidékfejlesztési Program kifizetései emelkedtek 2022-ben**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

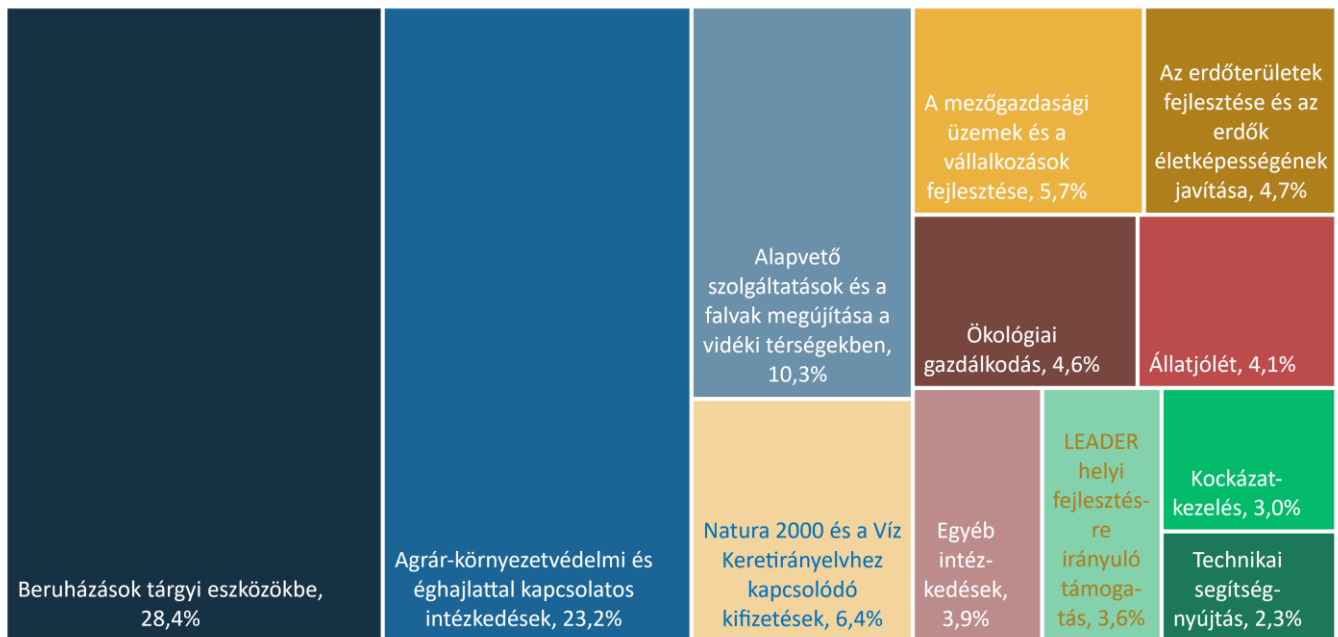
9. ábra: **A Vidékfejlesztési Program kifizetéseinek csaknem 40 százalékát a tárgyi eszközökre történő beruházásokra fordították 2022 első fél évében**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A VP intézkedései közül a tárgyi eszközökre történő beruházásokra 68,7 milliárd forintot fordítottak, ezen belül az élelmiszeripar több intézkedés keretében 13,1 milliárd forint támogatásban részesült.
- További 24,1 milliárd forint jutott az alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására a vidéki térségekben, valamint 19,8 milliárd forint az agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedésekre.
- Az erdőterületek fejlesztésére 17,8 milliárd forintot, a Natura 2000 és a vízkeretirányelvhez kapcsolódó kifizetésekre 9,0 milliárd forintot fordítottak. A mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztésének támogatása is megközelítette a 12 milliárd forintot.
- A tárgyevi kifizetéseket összevetve a 2021. év azonos időszakával elmondható, hogy az agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedések, az ökológiai gazdálkodás támogatása, továbbá némileg a LEADER helyi fejlesztéseknél mérséklődött a kifizetés, az összes többi intézkedés esetében növekedés mutatkozott. Többszörösére bővült az erdőterületek fejlesztésének támogatása és az alapvető szolgáltatások, továbbá a falvak megújításának támogatása. Közel kétszeres forrás jutott a tárgyi eszközökre történő beruházásokra, valamint több mint másfélszeresére emelkedett a biztosítási díj-támogatás.
- A Vidékfejlesztési Program intézkedéseire 2022. június 30-ig összesen 1254,4 milliárd forintot fizettek ki a pályázóknak.
- A kumulált adatokat vizsgálva elmondható, hogy a tárgyi eszközökre történő beruházások tették ki a kifizetések több mint egynegyedét, összegük meghaladta a 355 milliárd forintot. A támogatások csaknem egynegyede az agrár-környezetvédelmi intézkedésekre fordítódott (291,1 milliárd forint) (10. ábra).

10. ábra: **A Vidékfejlesztési Program több mint felét a tárgyi eszközökbe történő beruházások és az agrár-környezetvédelmi intézkedések kifizetései tették ki 2016 és 2022 között**

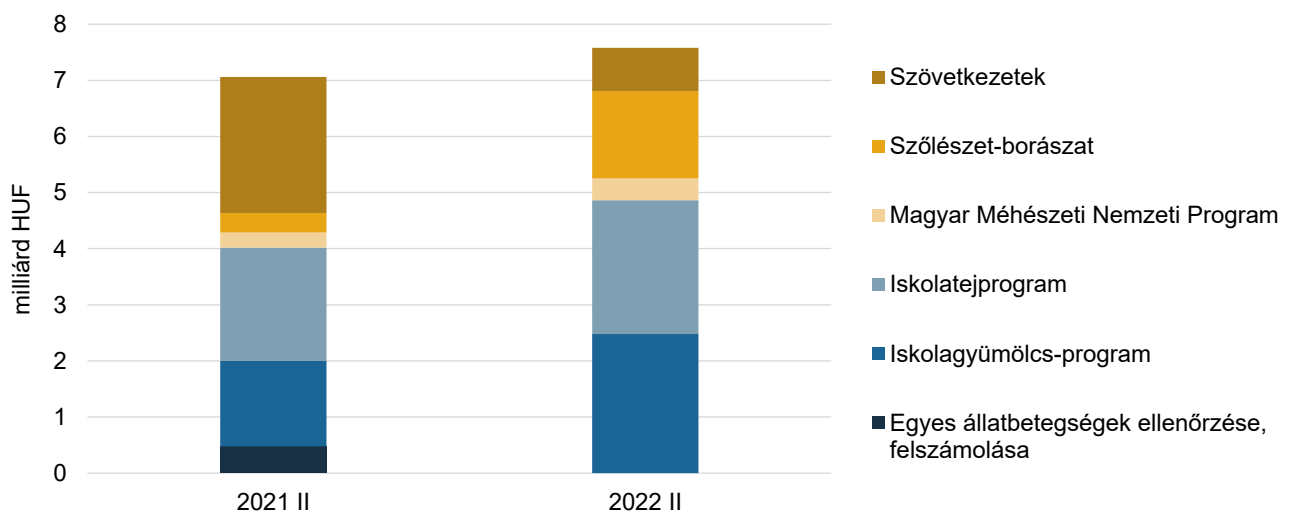
Forrás: PM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kifizetések 10,3 százalékát, 128,8 milliárd forintot alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására folyósították a kedvezményezetteknek, míg a Natura 2000-hez és a vízkeretirányelvhez kapcsolódott 79,8 milliárd forint teljesítés.

Piaci és egyéb támogatások

- A piacszabályozó intézkedésekre uniós és nemzeti forrásból együttesen 7,6 milliárd forintot, az előző évi összegnél 0,5 milliárd forinttal többet folyósítottak 2022-ben (11. ábra).

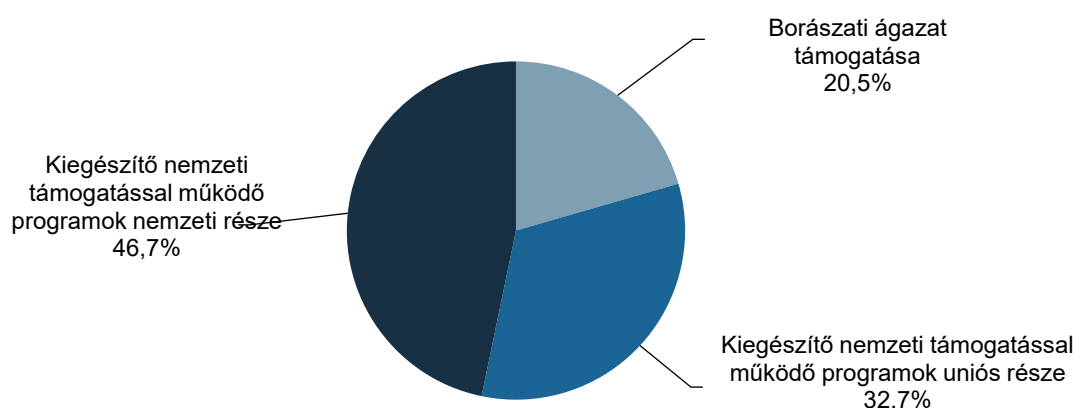
11. ábra: **A piacszabályozó intézkedésekre több mint 7 milliárd forintot folyósítottak 2022 első fél évében**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A piaci és egyéb támogatásokon belül a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokra uniós forrásból 2,5 milliárd forintot fordítottak, amit nemzeti költségvetésből 3,5 milliárd forinttal egészítettek ki.
- A programok közül az iskolagyümölcs-program támogatására összesen 2,5 milliárd forintot, az iskolatejprogram támogatására 2,4 milliárd forintot költöttek. Egyes speciális szövetkezesek támogatására 771,0 millió forint folyósítása történt meg. A Magyar Méhészeti Nemzeti Program keretében 386,8 millió forint kifizetés valósult meg.
- A borászati ágazat további 1,6 milliárd forint támogatásban részesült a belpiaci intézkedések keretében, ami 20,5 százalékos részesedést jelent (12. ábra).

12. ábra: **A kiegészítő nemzeti támogatással működő programok meghatározóak voltak a piaci támogatásokon belül 2022 első fél évében**

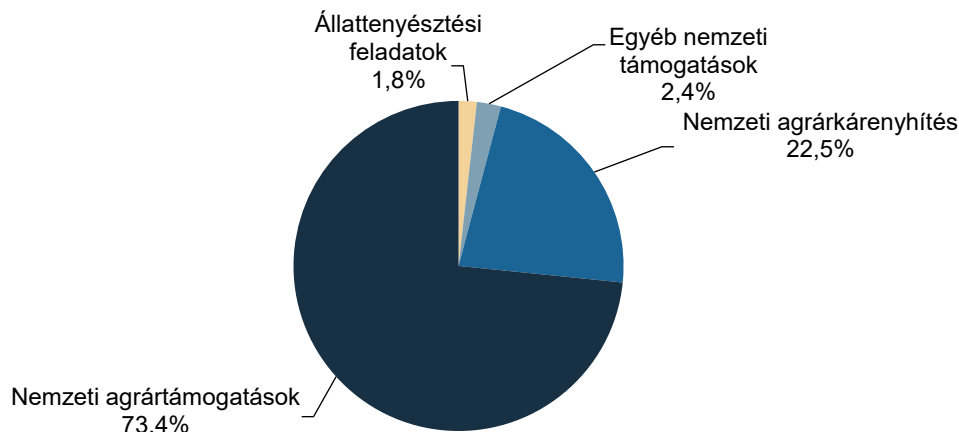

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

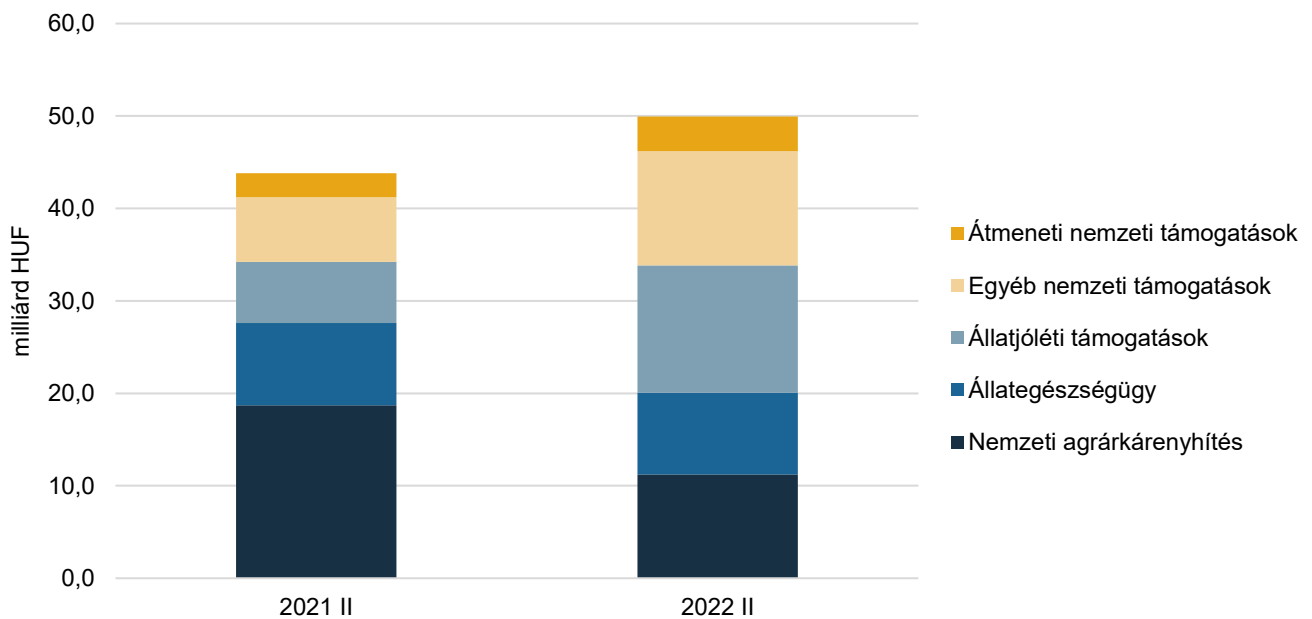
Nemzeti támogatások

- A nemzeti támogatások jogcímeire 49,9 milliárd forint támogatási összeg került folyósításra 2022. június 30-ig, amelynek csaknem háromnegyede (36,7 milliárd forint) a nemzeti agrártámogatások előirányzat jogcímein jutott el a gazdákhöz (13. és 14. ábra).

13. ábra: **A nemzeti támogatások csaknem háromnegyedét a nemzeti agrártámogatások jogcímein folyósították 2022 első fél évében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

14. ábra: **A nemzeti támogatások összege 50 milliárd forintra emelkedett 2022 első fél évében**

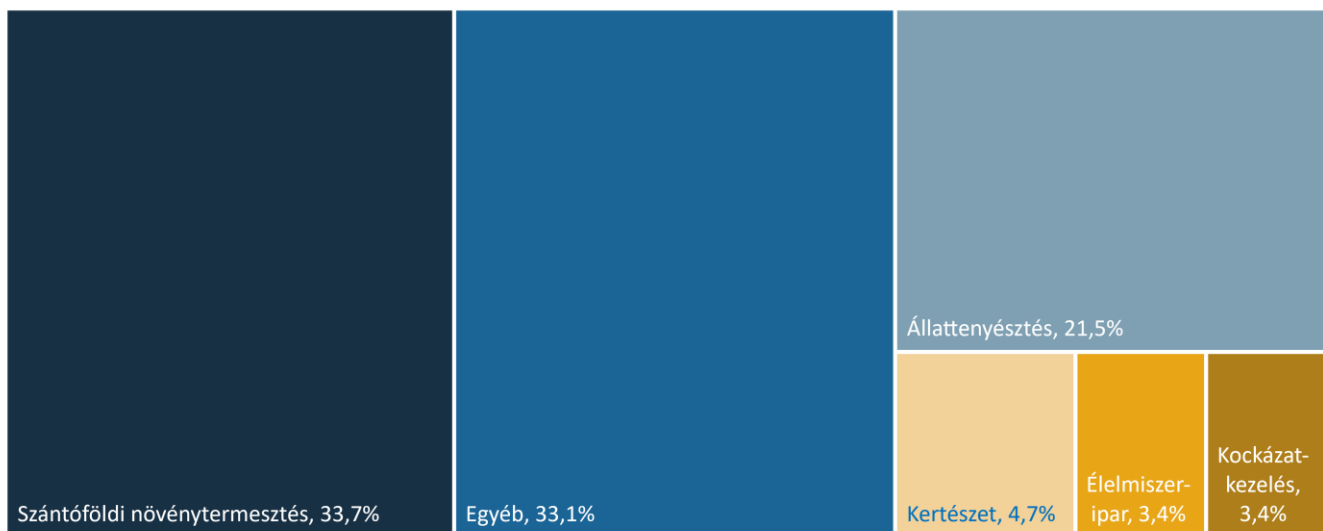
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A nemzeti agrártámogatások között kiemelt szerepe van az állatjóléti támogatásnak, melynek keretében 13,8 milliárd forintot vettek igénybe a sertés- és baromfiágazat vállalkozásai, amihez még további 2,3 milliárd forint állatjóléti átmeneti támogatás kapcsolódott.
- Az egyes állatbetegségek megelőzésére, leküzdésére 7,2 milliárd forintot, az állati hulla ártalmatlanítására 1,7 milliárd forintot fordítottak.
- A tenyészkocartartók 2022 tavaszán egy új jövedelempótló támogatásra nyújthatták be kérelmüket. Június 30-ig 2,5 milliárd forint kifizetésben részesültek.
- A nemzeti forrásból megvalósult kifizetések 7,5 százaléka, 3,7 milliárd forint átmeneti nemzeti támogatás jogcímein jutott el a gazdálkodókhoz.
- Az év elején bekövetkezett viharok által a termelőeszközökben okozott kár részbeni kompenzálása céljából egyszeri, vissza nem térítendő átmeneti támogatást vehettek igénybe a károsodott gazdák, melynek keretében 1,3 milliárd forint folyósítása történt meg.
- A termelőket ért agrárkárok enyhítése a gazdálkodók befizetéseiből és az azt kiegészítő nemzeti költségvetésből valósul meg. A tárgyévben az agrárkárenyhítésre folyósított összeg meghaladta a 11 milliárd forintot.

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei

- A fejezet célja az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazonkénti, illetve alágazonkénti felosztása. A kifizetések besorolása a fent említett kategóriákba azonban nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást (területalapú támogatás, zöldítés), illetve egyes intézkedések több alágazatot is érintenek (az Egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése – baromfin kívül, illetve az Állathulla-elszállítási és -ártalmatlanítási támogatás).
- Az ASZK keretében nyújtott átmeneti támogatás, illetve az ágazatok részére folyósított kamattámogatás, kezesi díjtámogatás és költségtámogatás szintén több ágazat számára biztosít támogatási összeget, ezáltal az ágazonkénti felosztásnál ezen támogatásokat nem állt módunkban szerepeltetni.
- A szántóföldi növénytermesztés részesedése az agrártámogatásokból továbbra is meghatározó, 2022 első hat hónapjában az ágazat kapta az agrártámogatások egyharmadát (15. ábra).
- Az állattenyésztők a támogatások egyötödét használhatták fel.
- A kertészet részesedése alacsony, 4,7 százalék volt.

15. ábra: **A szántóföldi növénytermesztés részesedése meghatározó volt 2022 első fél évében**

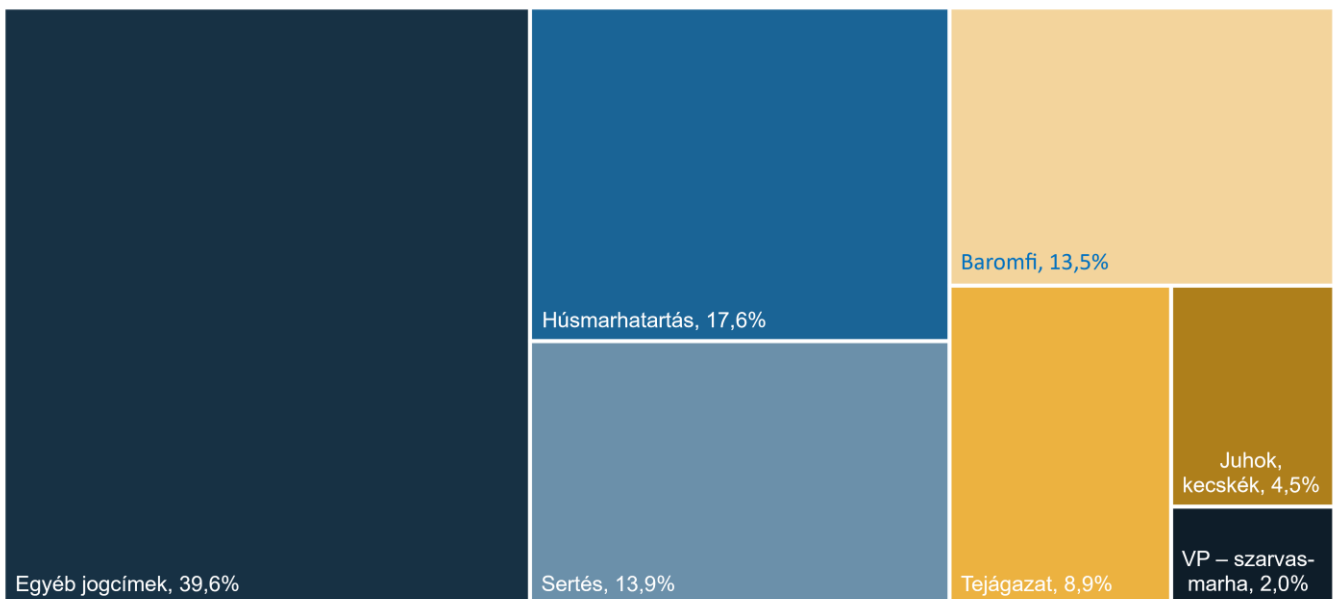
Megjegyzés: Az élelmiszeripari támogatások között csak a VP és a nemzeti agrártámogatások keretében folyósított támogatások szerepelnek.
 Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Állattenyésztési támogatások

- Az állattenyésztéssel és -tartással foglalkozó termelők összességében 82,2 milliárd forintot vettek igénybe.
- Az állattenyésztési ágazatba befolyt támogatási összeg 53,6 százaléka nemzeti költségvetésből került kifizetésre. A 44,1 milliárd forint nemzeti forrás csaknem felét az állatbetegségek megelőzésének támogatásai és az állatjóléti támogatások jelentették.
- Az állattenyésztési támogatások 46,4 százalékát uniós forrásból folyósították. Ennek a 38,1 milliárd forintnak közel felét a termeléshez kötött támogatások tették ki.

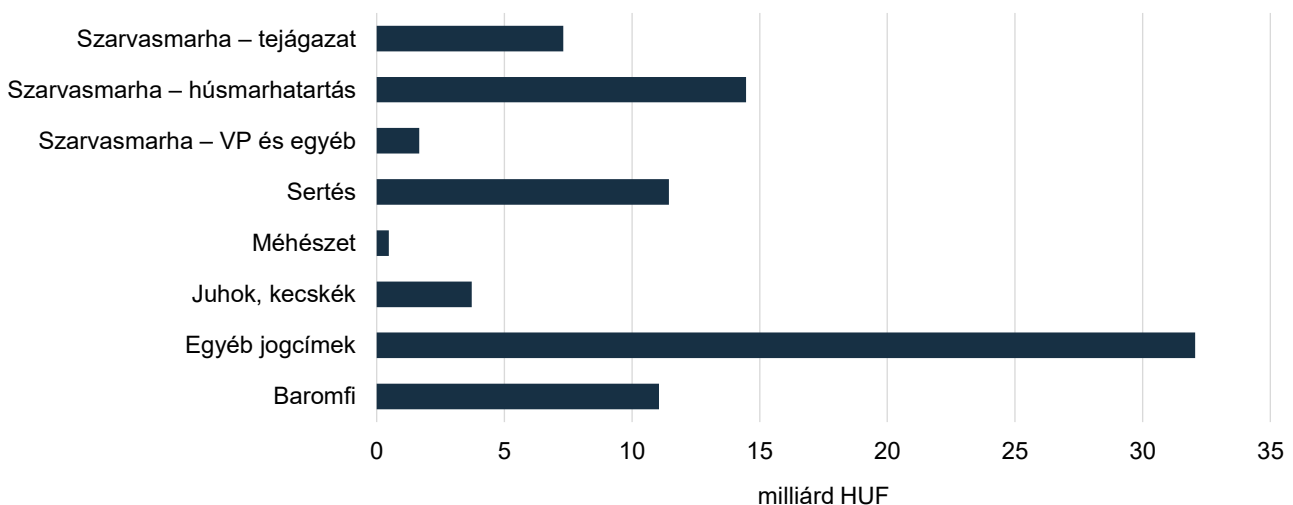
- Az állattenyésztési támogatások 28,5 százaléka, 23,4 milliárd forint a szarvasmarhaágazatba érkezett, ezen belül meghatározó volt a húsmarhatartás részesedése (16. és 17. ábra).
- A sertéságazat 11,4 milliárd forint támogatásban részesült. A sertés kocatartók új, kockánkénti 20 ezer forint értékű jövedelemplótló támogatásra nyújthattak be kérelmet 2022. március 28. és április 1. között. A nemzeti költségvetésből elkülönített 4 milliárd forintból június 30-ig 2,5 milliárd forint támogatás jutott el a termelőkhez.
- A baromfiágazat 11,1, a juh- és kecskeágazat 3,7 milliárd forint támogatásban részesült.

16. ábra: **Az állattenyésztésen belül a szarvasmarhatartás részesedése meghatározó volt a támogatásokból 2022 első fél évében**

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

17. ábra: **A szarvasmarhatartók több mint 23 milliárd forint támogatásban részesültek 2022 első fél évében**

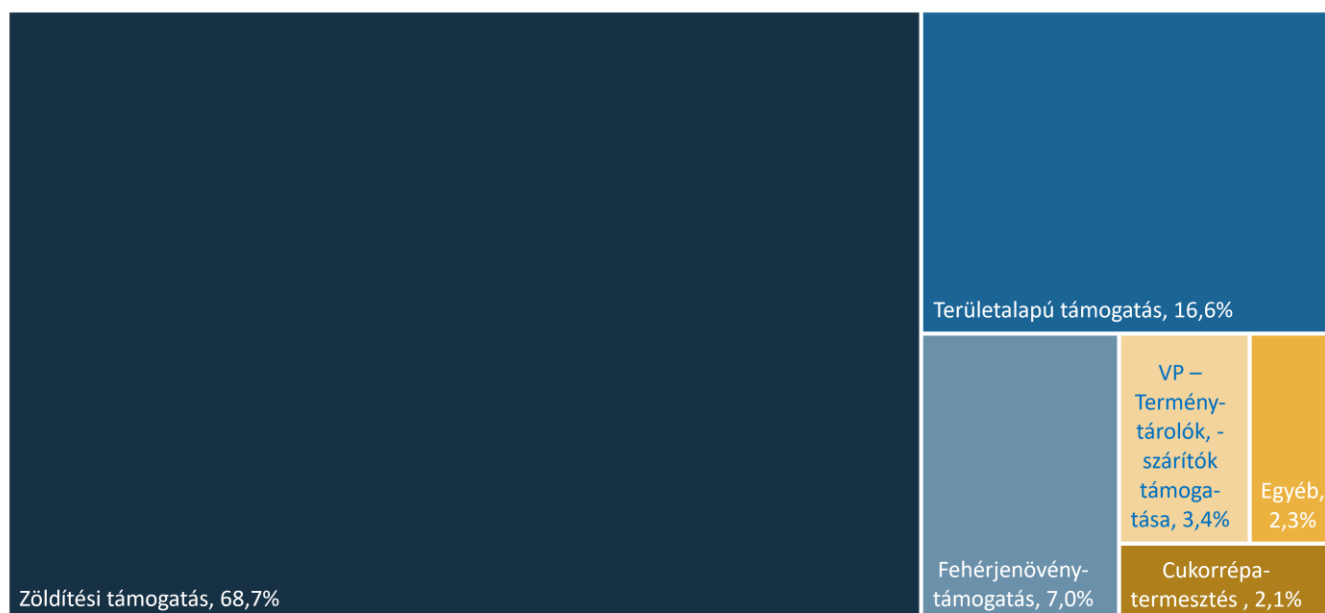

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Szántóföldi növénytermesztők támogatása

- A szántóföldi növénytermesztő ágazat 128,8 milliárd forint támogatásban részesült 2022 első hat hónapja során, amely csaknem teljes egészében (97,2 százalék) uniós költségvetésből származott.
- A közvetlen támogatások kifizetési rendjéből adódóan ezek a teljesítések a 2021. évi végkifizetések.
- Az ágazat részére biztosított szubvenció összegének zöme (85,2 százaléka), 109,8 milliárd forint egységes területalapú támogatás formájában jutott el a gazdálkodókhoz, ezen belül alaptámogatásként 21,3 milliárd forintot, a zöldítési komponens keretében 88,4 milliárd forintot fizettek ki részükre (18. ábra).
- A szemes és a szálás fehérjenövények együttesen mintegy 9,0 milliárd forint támogatásban részesültek.
- További 2,7 milliárd forint a cukorrépa-termesztés, 683,4 millió forint a rizstermesztés támogatását szolgálta.
- A dohánytermesztők 1,7 milliárd forint támogatásban részesültek.
- A VP keretében 4,3 milliárd forint beruházási támogatást folyósítottak terménytárolók, szárítók és tisztítók, valamint kisméretű terménytárolók, szárítók és tisztítók fejlesztésére.

18. ábra: **A szántóföldi növénytermesztők támogatásának több mint 85 százalékát a területalapú támogatás és a zöldítés adta 2022 első fél évében**

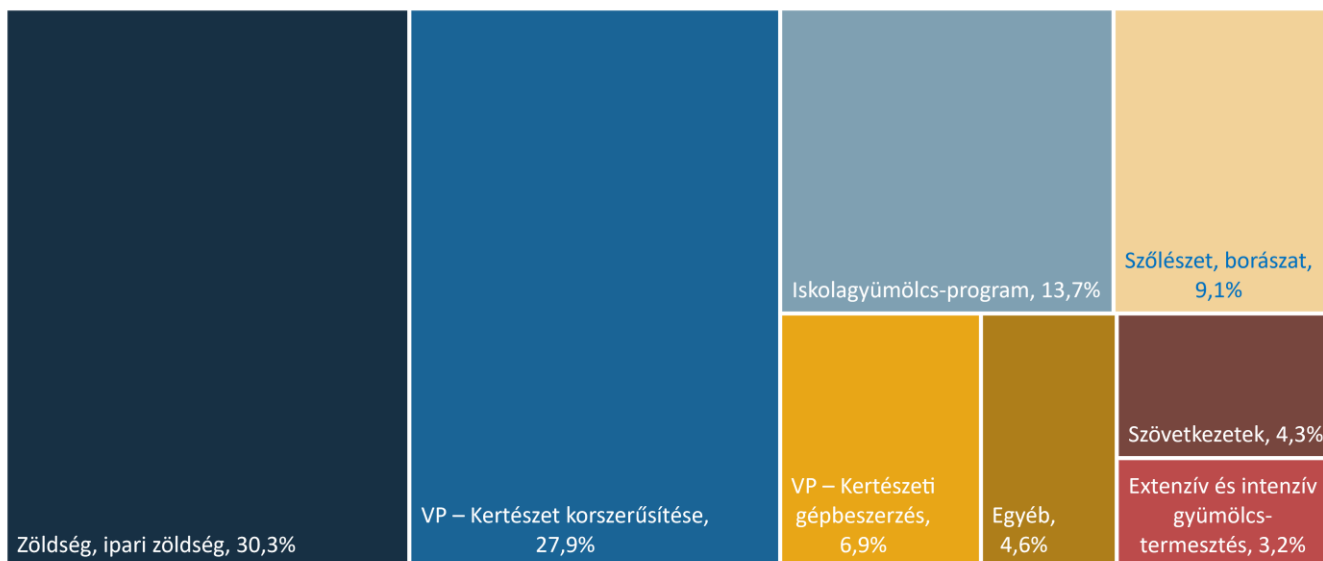
Megjegyzés: A területalapú támogatásból és a hozzá kapcsolódó zöldítésből a szántóföldi növénytermesztők mellett a legeltető állattartók és a kertészeti ágazat is részesült, az alágazatok közötti megosztás nem volt lehetséges.

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

Kertészeti ágazat támogatása

- A kertészeti ágazat 2022. június 30-ig 18,1 milliárd forint támogatásban részesült, amelynek 71,2 százaléka származott uniós, 28,8 százaléka pedig nemzeti forrásból.
- Zöldségnövény és ipari zöldségnövény intézkedésekre együttesen a kertészeti ágazat támogatásának közel fele, 5,5 milliárd forint érkezett (19. ábra).

19. ábra: **A kertészeti támogatások több mint egyharmadát a VP forrásaiból fordíthatták beruházásokra a termelők 2022 első fél évében**

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kifizetések több mint egyharmada a VP keretében megvalósuló beruházásokat szolgált. A 6,8 milliárd forintot kertészetek korszerűsítésére, kertészeti gépbeszerzésre, borszőlőültetvény telepítésére fordíthatták a gazdák.
- Az extenzív és az intenzív gyümölcs-termesztés az ágazat támogatási összegének 3,2 százalékát tette ki (589,3 millió forint).
- A kifizetések 13,7 százaléka az iskolagyümölcs-program, 4,3 százaléka a működési alapok támogatása (TÉSZ/BÉSZ) keretében került felhasználásra.

Kockázatkezelés a mezőgazdaságban

- A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer 2012. január 1-je óta két pilléren nyugszik, amely 2018-ban kiegészült a harmadik pillért jelentő országos jégkármelegelő rendszerrel, majd 2021-től a IV. pillérrel, a krízisbiztosítással, ami már a növénytermesztők mellett az állattenyésztők számára is támogatást nyújt az időjárási károkon túl az egyéb kockázatokból eredő jövedelemcsökkenés mérséklésére is.
- A nemzeti agrárkárenyhítési rendszer keretében (I. pillér) a 2021. évi időjárás okozta károk kompenzálására jelentős összegű kárenyhítést, 11,2 milliárd forintot folyósítottak 2022-ben a jogosult termelők számára (1. táblázat).
- A gazdálkodóknak a 2021-es kárenyhítési évben is számos elemi káreseménnyel kellett megküzdeniük, amelynek következményeként több mint 18 ezer termelői kárbejelentés érkezett több mint 460 ezer hektárra. A legnagyobb károkat az aszály, a tavaszi fagy és a jégeső következtében szenvedték el a termelők.
- A kockázatkezelési rendszer második pillére, a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatás 2016-tól a Vidékfejlesztési Program (VP) keretében került meghirdetésre. Nemzeti forrásból 64,2 millió forint, uniós forrásból 354,1 millió forint kifizetés valósult meg az első fél évben.
- Szintén a VP terhére 93,7 millió forintot vettek igénybe a gazdálkodók időjárási kockázatok megelőzését szolgáló beruházásokra, és további 14,7 millió forintot a tavaszi fagykár megelőzésére szolgáló beruházásokra.

- A 2022. január 30-i vihar jelentős károkat okozott a mezőgazdaságban, különösen a hajtított zöldségtermesztőknél. Az elpusztult vagy károsodott növénykultúra után a kár-enyhítési rendszer nyújt kompenzációt, a nem biztosított termelőeszközökben bekövetkezett károk részbeni kompenzálására pedig a károsult termelők egyszeri, vissza nem térítendő átmeneti támogatást vehettek igénybe. A támogatási kérelmeket március 7–11. között lehetett benyújtani, ami alapján 1,3 milliárd forint kifizetés történt.

1. táblázat: **Jelentős összegű agrárkárenyhítést folyósítottak a károsult termelőknek 2022-ben**

millió HUF

Intézkedés	2022
Nemzeti agrárkárenyhítés	11 220,0
VP – biztosítási díjtámogatás keretében nyújtott nemzeti támogatás	64,2
VP – biztosítási díjtámogatás keretében nyújtott uniós támogatás	354,1
VP – időjárás kockázatok megelőzése keretében nyújtott nemzeti támogatás	14,1
VP – időjárás kockázatok megelőzése keretében nyújtott uniós támogatás	79,6
VP – Tavaszi fagykár megelőzésére szolgáló beruházások támogatása	14,7
Viharkár átmeneti támogatása	1 338,2
Összesen	13 084,8

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Élelmiszeripar támogatása

- Az élelmiszeripari vállalkozások 13,1 milliárd forint támogatásban részesültek a Vidékfejlesztési Program forrásaiból. A kifizetések 41,1 százaléka hazai, 58,9 százaléka uniós költségvetésből teljesült (2. táblázat).

2. táblázat: **Az élelmiszeripar több mint 13 milliárd forint támogatásban részesült a VP-ből 2022 első fél évében**

Intézkedés	Uniós forrásból	Nemzeti forrásból	Összesen
VP-M04.2.3 – Energiahatékonyság javítása – feldolgozó üzemek	151,0	50,3	201,4
VP-M04.2.2 – Mezőgazdasági termékek értéknövelése – borászati üzemek	1 304,1	246,8	1 551,0
VP-M04.2.2 – Élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztése 2021 – borászati üzemek	0	700,0	700,0
VP-M04.2.2 – Élelmiszeripari üzemek fejlesztése 2021 – borászati üzemek	0	14,8	14,8
VP-M04.2.2 – Borászat	635,1	123,6	758,7
VP-M04.2.1 – Mezőgazdasági termékek értéknövelése – élelmiszer-feldolgozó üzemek	2 724,7	514,5	3 239,2
VP-M04.2.1 – Mezőgazdasági termékek értéknövelése	2 905,0	728,5	3 633,5
VP-M04.2.1 – Innovatív csoportok beruházása – élelmiszer-feldolgozás	24,0	5,4	29,4
VP-M04.2.1 – Élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztése 2021 – élelmiszer-feldolgozó üzemek	0	2 660,8	2 660,8
VP-M04.2.1 – Élelmiszeripari üzemek fejlesztése 2021 – élelmiszer-feldolgozó üzemek	0	354,0	354,0
Összesen	7 743,9	5 398,7	13 142,7

Megjegyzés: Az élelmiszeripari támogatások között csak a VP és a nemzeti agrártámogatások keretében folyósított támogatások szerepelnek.

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A VP az élelmiszeripari vállalkozásoknak több intézkedés formájában nyújt támogatást. Mezőgazdasági termékek értéknövelésére, élelmiszer-feldolgozás technológiai fejlesztésére 9,9 milliárd forintot, energiahatékonyságuk javítására további 201,4 millió forintot folyósítottak a kedvezményezett üzemeknek. A borászati ágazat 3,0 milliárd forintot fordíthatott termékfejlesztésre, hatékonyságának fokozására.

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása

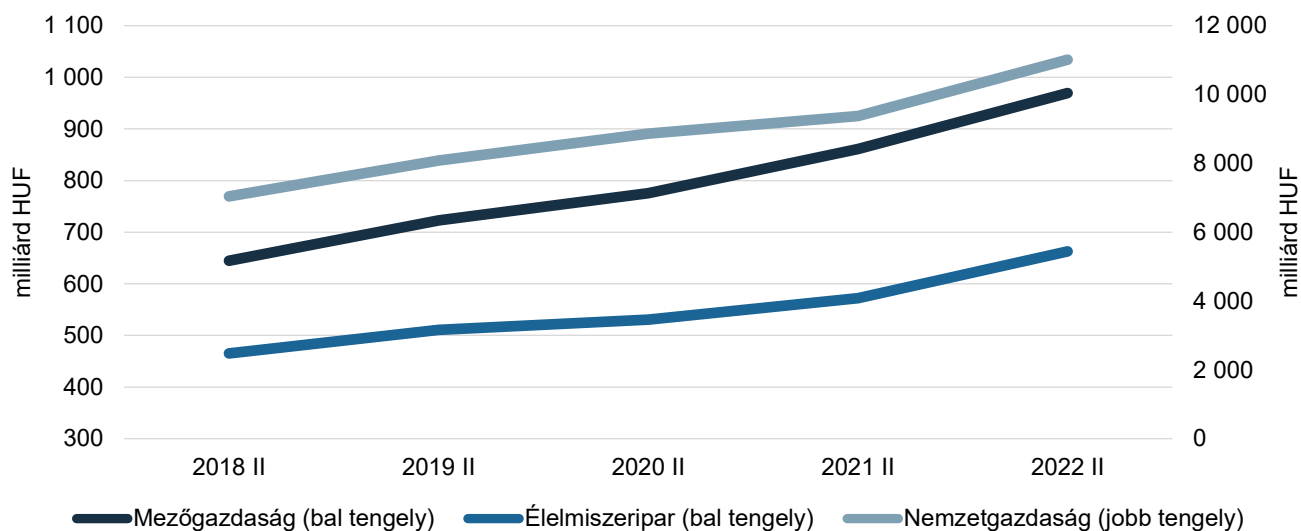
- A gazdasági növekedés a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) Gyorstájékoztatója alapján 2022 II. negyedévében tovább folytatódott. Magyarország bruttó hazai terméke a szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok alapján 6,5 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az előző negyedévhez képest a gazdaság teljesítménye 1,0 százalékkal emelkedett. Az ipar teljesítménye 3,9, ezen belül a feldolgozóiparé 4,5 százalékkal bővült az előző év azonos időszakához képest. A feldolgozóipari ágazatok közül a legnagyobb mértékben a villamos berendezés gyártása, illetve az élelmiszeripar növekedése járult hozzá az ipar bővüléséhez. Az építőipar hozzáadott értéke 0,4 százalékkal nőtt, a mezőgazdaságé a súlyos aszály következtében 35,5 százalékkal csökkent az előző év azonos időszakához mérten (KSH¹, 2022). A nemzetgazdasági fejlesztések volumene az előző év azonos időszakához viszonyítva 7,8 százalékkal, az előző negyedévhez képest – szezonálisan kiigazítva – 2,5 százalékkal emelkedett. A mezőgazdaság beruházási teljesítménye jelentősen növekedett, 25,2 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. A mezőgazdaságban regisztrált beruházási volumennövekedéshez hozzájárult az állattenyésztéssel és a növénytermesztéssel foglalkozó nagyobb létszámú vállalatok fejlesztési ráfordításainak növelése is (KSH², 2022).
- A nemzetgazdaság társas vállalkozásainak hitelállománya 17,4 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszaki értéket, ezáltal a hitelek állománya 11 011,5 milliárd forintra emelkedett 2022 második negyedévének végére (20. ábra).
- A hitelállományon belül a forintalapú hitelek értéke 12,5 százalékkal 6616,6 milliárd forintra bővült, miközben arányuk 2,6 százalékponttal 60,1 százalékra mérséklődött. A devizaalapú hitelek értéke jelentős mértékben, 25,7 százalékkal 4395,0 forintra nőtt.
- Nemzetgazdasági szinten továbbra is az éven túli hitelek képezték a hitelek több mint háromnegyedét. A teljes hitelállományon belül a rövid lejáratú hitelek értéke 21,7 százalékkal 2421,1 milliárd forintra emelkedett, miközben a hosszú lejáratúaké 16,3 százalékkal 8590,5 milliárd forintra nőtt.
- Az Agrárminisztérium adatai alapján az agrárágazatok hitelállománya az előző év azonos időszakához viszonyítva kissé eltérő ütemben (a mezőgazdaság esetében 12,6 százalékkal, az élelmiszeripar esetében 15,9 százalékkal) növekedett. A mezőgazdaság hitelállományának 108,3 milliárd forintos gyarapodása értékben meghaladta az élelmiszeriparét (+90,8 milliárd forint). Mindezek eredményeképpen a mezőgazdaság hitelállománya

¹ KSH: <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/#/hu/document/gdp2206> Letöltés: 2022. szeptember 22.

² KSH: <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/#/hu/document/ber2206> Letöltés: 2022. szeptember 22.

969,4 milliárd forintra, az élelmiszeripar pedig 662,8 milliárd forintra emelkedett 2022 második negyedévének végére. Az agrárágazatok együttes hitelállományának a nemzetgazdasági értékhez képesti aránya 14,8 százalék volt.

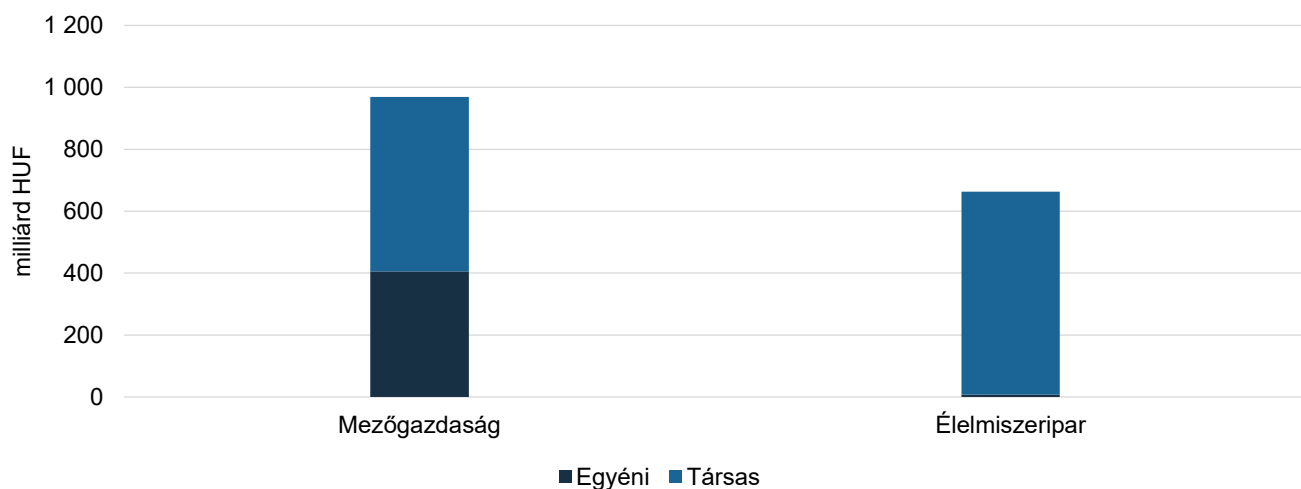
20. ábra: **A mezőgazdaság hitelállománya kisebb ütemben növekedett, mint az élelmiszeripar 2022 második negyedévében**

Forrás: MNB- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaság hitelállományának több mint felét a társas vállalkozások tudhatták magukénak, ami 563,8 milliárd forintot jelentett. Az egyéni gazdaságok 41,8 százalékos részesedése 405,7 milliárd forintnak felelt meg.
- Az élelmiszeripari vállalkozások hitelállományának szinte teljes egésze (655,4 milliárd forint) a társas vállalkozásokat finanszírozta. Az egyéni vállalkozások 7,3 milliárd forintos hitelállománya a társasokéhoz képest elenyésző volt (21. ábra).

21. ábra: **A mezőgazdaság hitelállományának nagyobb részét, az élelmiszeriparénak pedig a túlnyomó többségét a társas vállalkozások adták 2022 második negyedévében**

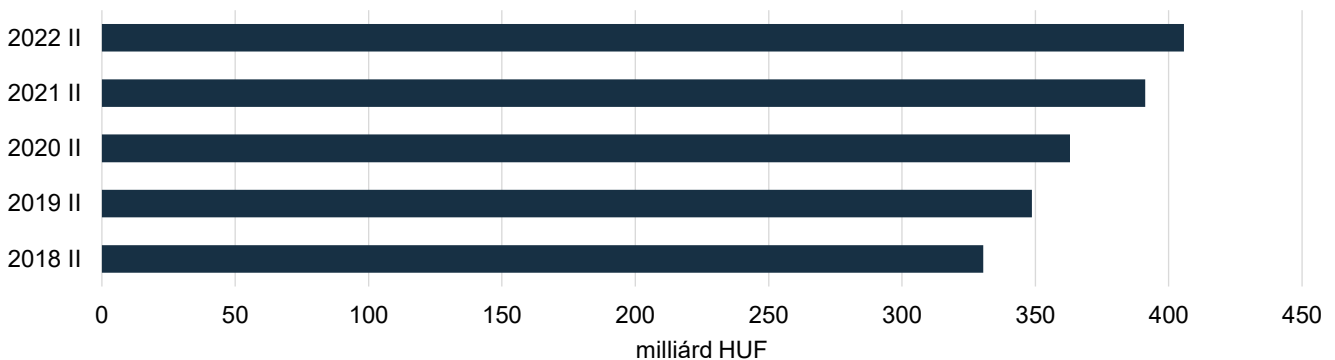

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az egyéni gazdaságok hitelállománya a mezőgazdaságban

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományát az előző év azonos időszakához képest 3,7 százalékos növekedés jellemezte. Hitelállományuk 405,7 milliárd forintra bővült 2022 II. negyedévére (22. ábra).
- Az egyéni gazdaságok részesedése a mezőgazdaság teljes hitelállományából 3,6 százalékponttal csökkent: 45,4 százalékról 41,8 százalékra esett vissza. A csökkenő részesedés hátterében az áll, hogy a társas vállalkozások hitelállománya az egyéni gazdaságokéhoz képest nagyobb ütemben, 20,0 százalékkal bővült.

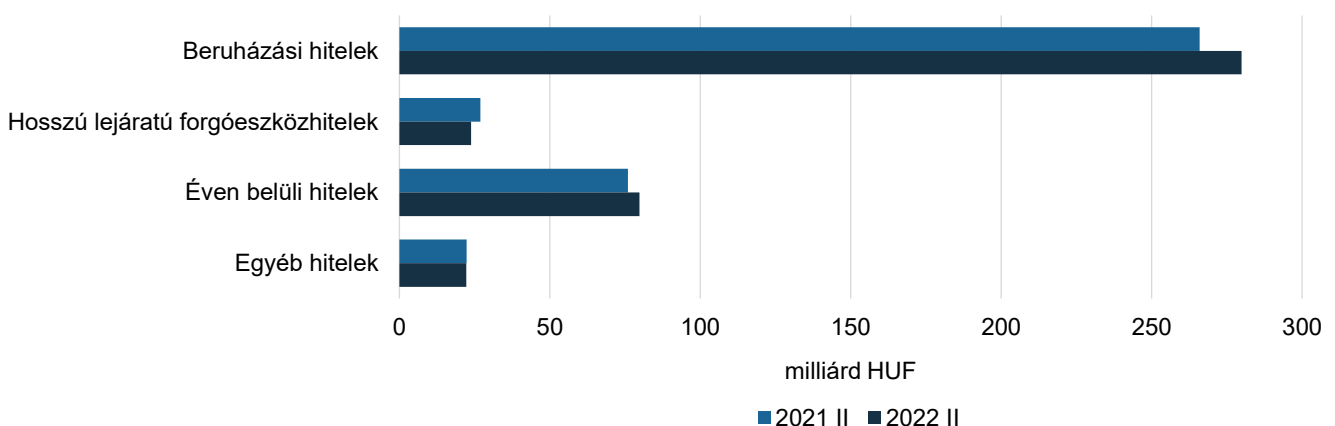
22. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelállománya mérsékelten növekedett 2022 második negyedévében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelei közül a beruházási hitelek voltak továbbra is túlsúlyban, állományuk 5,2 százalékkal 279,9 milliárd forintra bővült, ami az előző év második negyedévéhez viszonyítva 14,0 milliárd forinttal nagyobb összeget jelentett (23. ábra).

23. ábra: **A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok beruházási hitelállománya nőtt leginkább 2022 második negyedévében**

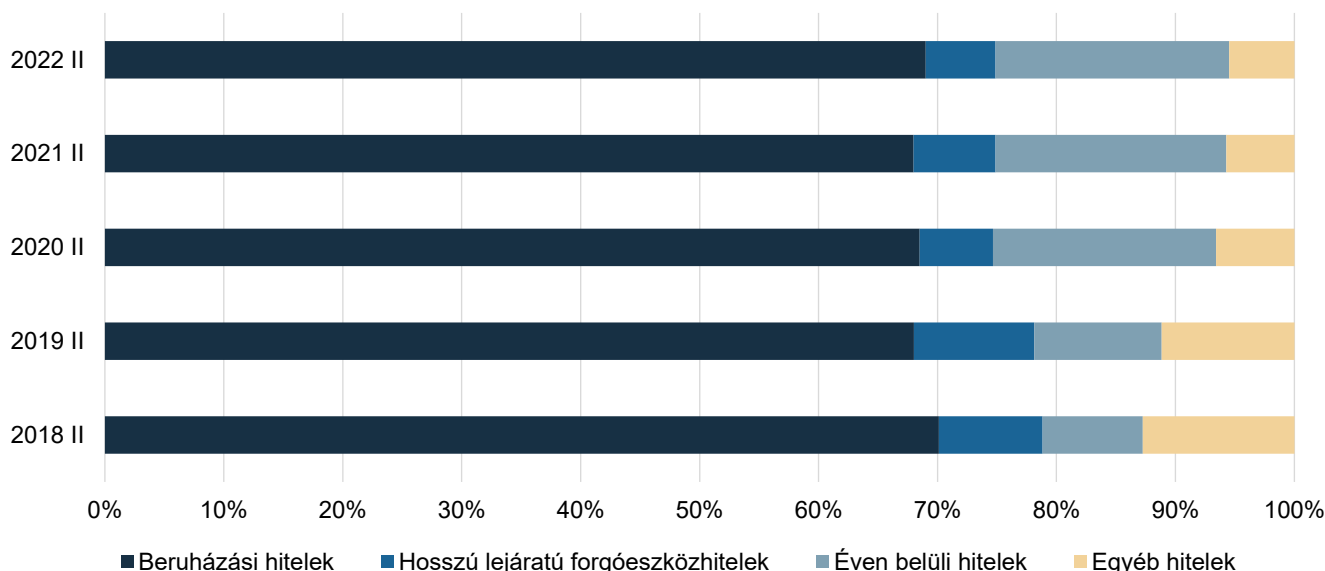

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az éven belüli hitelállomány 5,0 százalékkal gyarapodott 76,0 milliárd forintról 79,7 milliárd forintra, ami értékben (3,8 milliárd forint) is messze elmaradt a beruházási hitelek állománynövekedésétől.
- Az egyéb hitelek állománya 0,6 százalékkal mérséklődött, a hosszú lejáratú forgóeszközhitel állománya pedig 11,6 százalékkal esett vissza, értéke 27,0 milliárd forintról 23,8 milliárd forintra csökkent.
- A korábbi tendenciának megfelelően a devizahitelek aránya továbbra is elenyésző volt a mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállományában.
- A hosszú lejáratú hitelek aránya (74,9 százalék) stagnált a mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományában az előző év azonos időszakához képest. A beruházási hitelek pontosan 1,0 százalékponttal nőttek, míg a hosszú lejáratú forgóeszközhitel visszaesése ugyanekkora mértékű volt. Az éven túli hitelek legnagyobb részét (92,2 százalékát) továbbra is a beruházási hitelek képezték 2022 II. negyedévében (24. ábra).

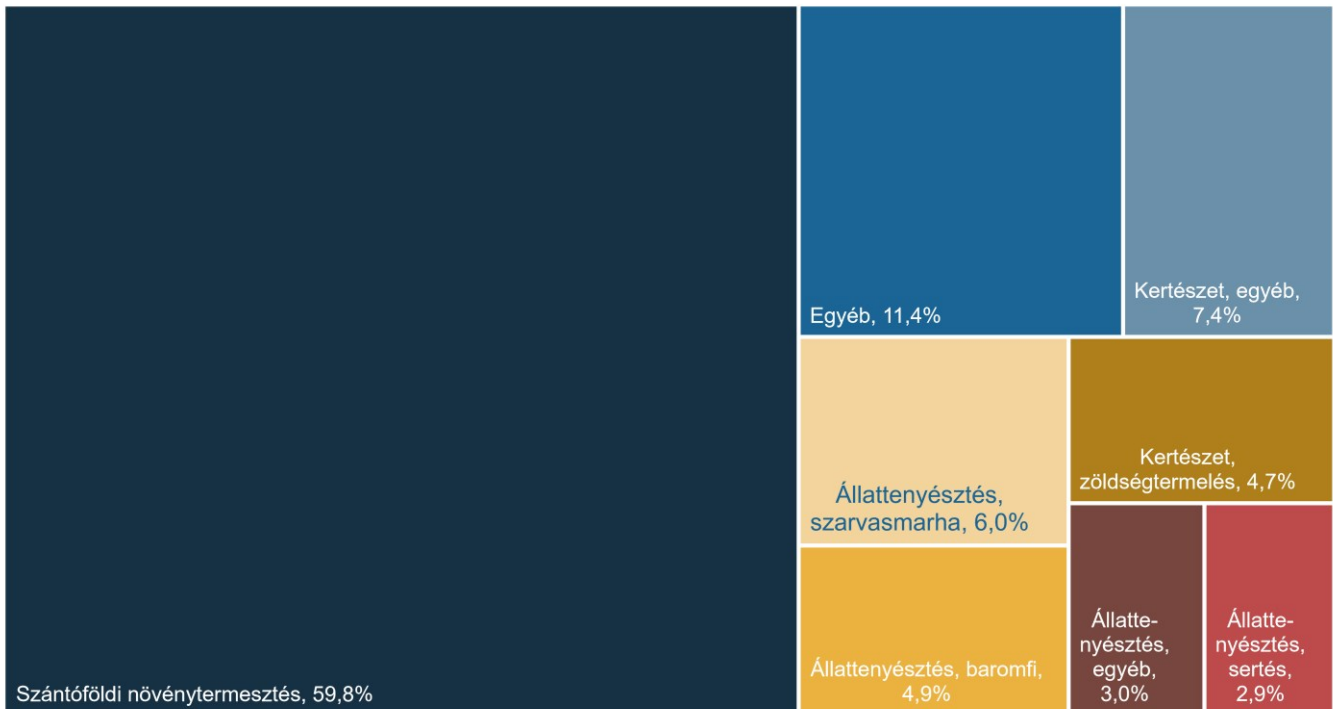
24. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelállományában a beruházási hitelek részesedése kismértékben nőtt 2022 második negyedévében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A vizsgált éveket tekintve megállapítható, hogy a beruházási hitelek súlya 2019-től kezdődően ismét növekedésnek indult. Állománycsökkenés volt megfigyelhető a hosszú lejáratú forgóeszközhitel terén, ami az éven belüli hitelállomány értékének és arányának növekedését is eredményezte a mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállományában. Míg a hosszú lejáratú forgóeszközhitel részaránya 2018-ban még 8,7 százalékot képviselt, 2022 azonos időszakában már csupán 5,9 százalékot tett ki.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságokon belül a szántóföldi növénytermesztőkhöz köthető a hitelállomány legnagyobb része, 59,8 százaléka. Az állattartással és -tenyésztéssel foglalkozók a hitelállomány további 16,8 százalékát, a kertészeti ágazat pedig 12,1 százalékát adta 2022. június 30-án (25. ábra).

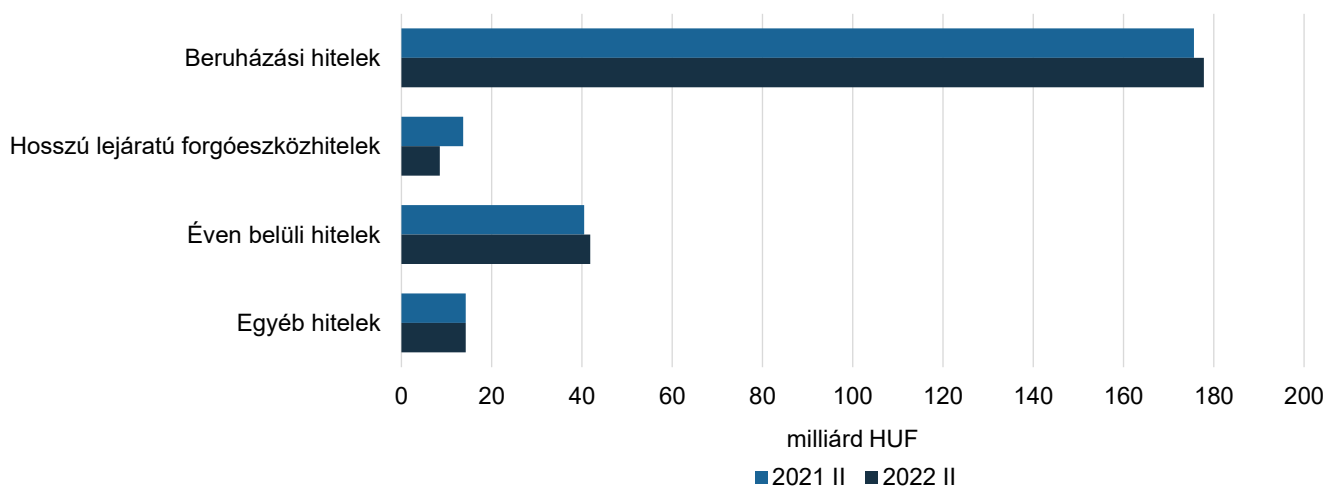
25. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hiteleinek közel 60 százaléka a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta 2022. június 30-án**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó egyéni gazdaságok hitelállománya 242,4 milliárd forint volt 2022 második negyedévében, ami 1,6 milliárd forinttal volt kevesebb az egy évvel korábbi azonos időszak értékénél. A csökkenés fő oka a hosszú lejáratú forgóeszközhitel állományának 5,2 milliárd forintos mérséklődése volt. Ezzel szemben a beruházási hitelek állománya 2,2 milliárd forinttal bővült az előző év azonos negyedévéhez viszonyítva. Az egyéb hitelek értéke nem változott (26. ábra).

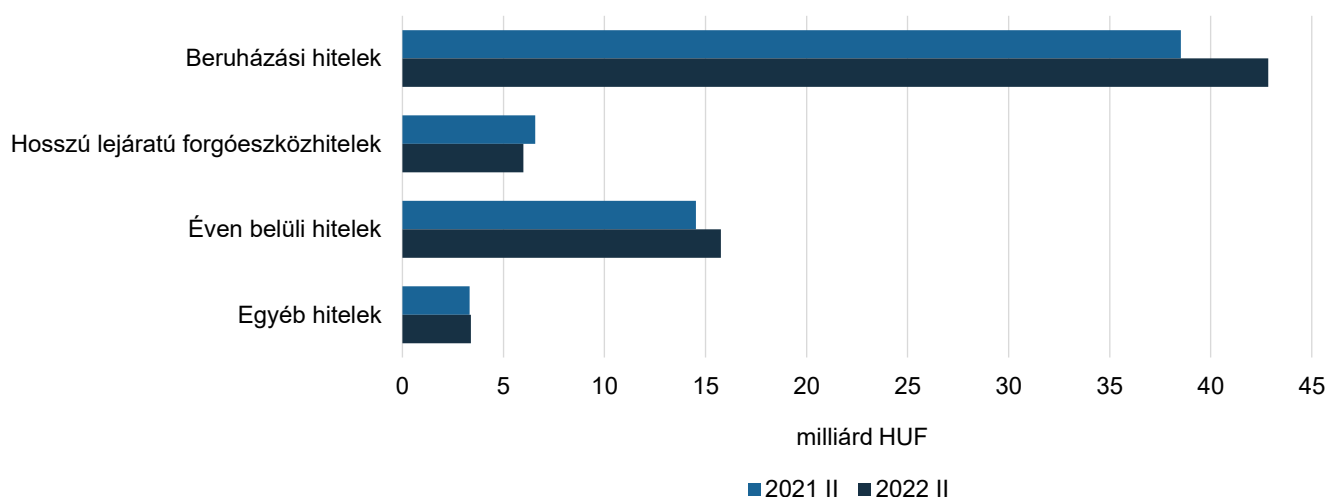
26. ábra: **A szántóföldi növénytermesztő egyéni gazdaságok beruházási és éven belüli hitelei növekedtek 2022 második negyedévében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztés rövid lejáratú hiteleinek állománya szintén nőtt 1,4 milliárd forinttal. Azonban a belső összetételt tekintve a forint folyószámlahitelek értéke 8,4 milliárd forinttal nőtt, míg az egyéb éven belüli hitelek értéke 7,0 milliárd forinttal csökkent.
- Az állattenyésztési ágazat hitelállománya 8,0 százalékkal (5,0 milliárd forinttal) 68,0 milliárd forintra bővült az elmúlt év azonos időszakához képest. Az ágazaton belül a legnagyobb növekedés a szarvasmarha-alágazatban volt, 2,7 milliárd forintos értékben. Ezt követte a baromfi-alágazat, amelynek hitelállománya 1,4 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét.
- Együttes növekedés volt megfigyelhető az alágazatban a beruházási hitelek, valamint a rövid lejáratú hitelek terén, előbbi értéke 4,3, utóbbi pedig 1,2 milliárd forinttal gyarapodott. Az éven belüli hiteleken belül a forint folyószámlahitelek nőttek 3,6 milliárd forinttal, míg az egyéb éven belüli forinthitelek 2,3 milliárd forinttal visszaestek. Az egyéb hitelek állománya az elmúlt év azonos időszakához képest alig változott, és a hosszú lejáratú forgóeszközhitel is csak kismértékben csökkentek (27. ábra).

27. ábra: **Az állattartó egyéni gazdaságok beruházási hitelei bővültek legnagyobb mértékben 2022 második negyedében**

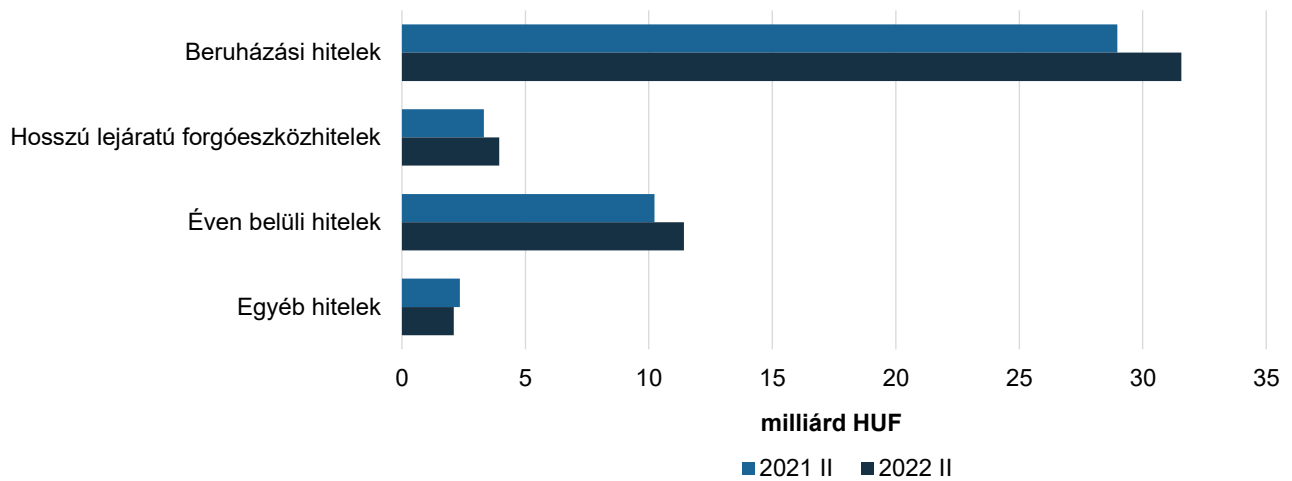

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kertészeti ágazat hitelállománya 9,3 százalékkal és értékben összesen 4,2 milliárd forinttal bővült az előző év azonos időszakához képest. Azon belül is a beruházási hitelek növekedtek leginkább, az állomány értéke 2,6 milliárd forinttal változott: 29,0 milliárd forintról 31,6 milliárd forintra emelkedett (28. ábra).
- Kisebbségben növekedett az ágazaton belül a rövid lejáratú hitelek állománya, amely 1,2 milliárd forinttal 11,4 milliárd forintra bővült az egy évvel korábbi azonos időszakhoz képest.
- A zöldségtermeléssel foglalkozók az ágazat hitelállományából 18,9 milliárd forintot tudhattak magukénak, és ez az érték 1,9 milliárd forintos növekedést mutatott az előző év azonos időszakához képest.

28. ábra: **A kertészetben tevékenykedő egyéni gazdaságoknál szintén a beruházási hitelek növekedtek leginkább 2022 második negyedében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az egyéb szakágazatok vállalásai által felvett hitelállomány 17,4 százalékkal 46,3 milliárd forintra bővült az egy évvel korábbi negyedévhez képest.
- Az egyéni gazdaságok hitelállományának legnagyobb része (több mint 70 százalék) mindezt az egyéni vállalkozókhöz tartozott. Ez az arány azonban 2022 első negyedében megváltozott. 2022 második negyedében továbbra is az egyéni gazdaságok hitelállományának csupán 44,5 százalékát képviselték az egyéni vállalkozók, a fennmaradó nagyobb, 55,5 százalékos részt immár az östermelők hitelállománya képezte. A változás egyik legfőbb oka a családi gazdaságokról szóló 2020. évi CXXIII. törvény hatályba lépése volt.
- Az egyéni gazdaságok hitelállományának 3,7 százalékos bővülésével egyidejűleg változott az újonnan felvett hitelek értéke is. A szegmens 13,2 milliárd forinttal több, 36,0 milliárd forint új hitelt vett fel 2022 II. negyedében, mint egy évvel korábban (3. táblázat).
- Az új hitelek legnagyobb része (58,0 százalék) a szántóföldi növénytermesztők tevékenységét finanszírozta. Az állattenyésztők részesedése 17,8 százalék volt. Az új hitelek 4,6 százaléka a baromfi-, 2,9 százaléka a szarvasmarha-ágazatba került, további 7,5 százalékát pedig a sertés- és -tenyésztők tudhatták magukénak.
- Hitelcél tekintve a folyószámlahitelek összegében történt a legnagyobb változás: az új hitelkihelyezések értéke 10,3 milliárd forinttal volt nagyobb 2022 második negyedében, mint egy évvel korábban. A beruházási hitelekből 5,4 milliárd forinttal nagyobb hitelösszeget vettek igénybe. Az egyéb éven belüli hitelek viszont csökkentek 2,3 milliárd forinttal, a hosszú lejáratú forgóeszközhitelből és az egyéb hitelekből pedig 0,1 milliárd forinttal kevesebbet igényeltek az előző év azonos időszakához képest.

3. táblázat: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok új hiteleinek több mint fele a szántóföldi növénytermesztő ágazatba érkezett 2022 második negyedévében**

milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámlahitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	20,9	9,4	1,0	9,6	0,3	0,7
Állattenyésztés	6,4	1,9	0,7	3,7	0,1	0,0
ebből						
baromfi	1,7	0,3	0,1	1,3	0,0	0,0
sertés	1,0	0,2	0,1	0,7	0,1	0,0
szarvasmarha	2,7	1,2	0,4	1,0	0,0	0,0
Kertészet	3,9	1,0	0,4	2,4	0,0	0,1
ebből						
zöldségtermelés	1,6	0,4	0,1	1,0	0,0	0,0
Egyéb	4,8	1,6	0,5	2,3	0,2	0,2
Összesen	36,0	14,0	2,5	17,9	0,7	0,9

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.

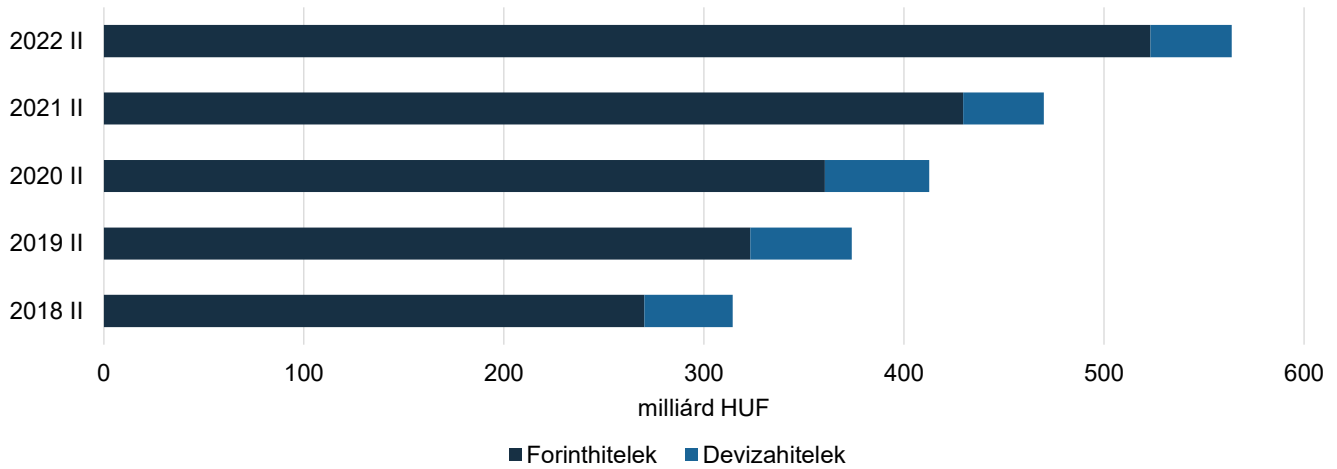
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztők újonnan felvett hitelei 8,3 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakos értékét. A folyószámlahitelek 5,3 milliárd forinttal, a beruházási hitelek 4,8 milliárd forinttal nőttek. Az újonnan felvett hitelek összege az állattenyésztési ágazaton belül 1,4 milliárd forinttal 6,4 milliárd forintra bővült. Ennek legnagyobb részét a szarvasmarha-alágazat új hiteleinek növekménye képezte, amely 1,0 milliárd forinttal 2,7 milliárd forintra emelkedett. Az állattenyésztési ágazaton belül hitelcél tekintetében növekedés a folyószámlahiteleknél jelentkezett, amelyek állománya összességében véve 1,8 milliárd forinttal volt nagyobb az előző év azonos időszakához képest. A beruházási hitelek és a hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek értéke stagnált.
- A kertészeti ágazatban tevékenykedők által újonnan felvett hitelek értéke 1,2 milliárd forinttal volt nagyobb (3,9 milliárd forint) 2022 II. negyedévében, mint egy évvel korábban. A bővülés ezen a területen is a folyószámlahiteleknek (+1,6 milliárd forint) volt tulajdonítható.

A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya

- Folytatódott a mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományának 2018-tól megfigyelhető dinamikus növekedése. Az állomány értéke 2022 második negyedévének végére 563,8 milliárd forintra gyarapodott, az előző év azonos időszakos értékét 20,0 százalékkal haladta meg (29. ábra).
- Hitelállományukban továbbra is a forinthitelek domináltak, sőt részesedésük tovább emelkedett, mivel 2022 második negyedévében az arányuk 92,8 százalékot ért el.

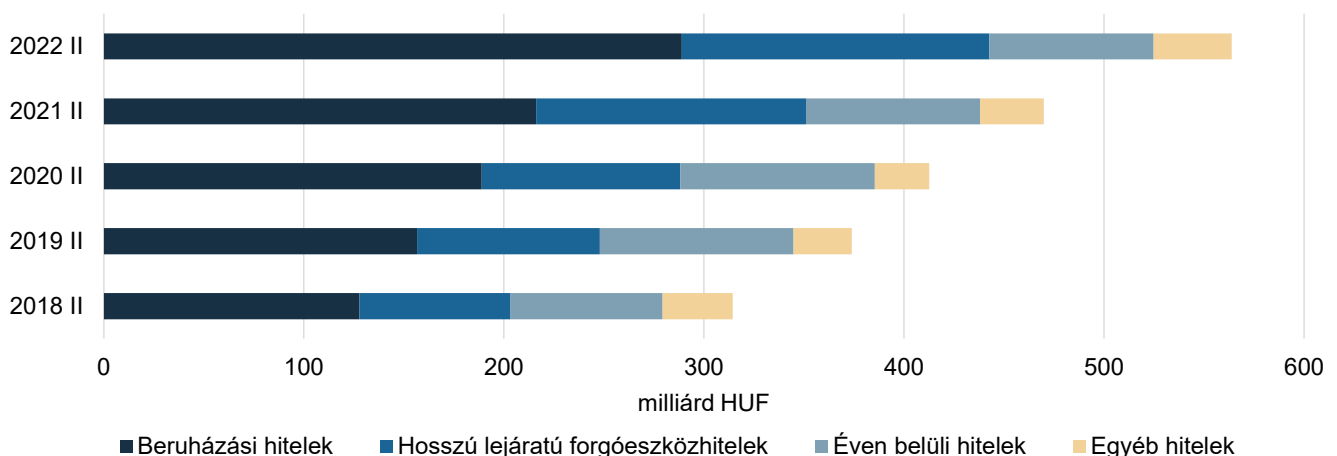
29. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelei 20 százalékkal növekedtek 2022 második negyedében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A hitelállományon belül az éven túli hitelállomány bővülése volt kiemelkedő, a hitelösszeg 26,2 százalékkal 442,7 milliárd forintra gyarapodott 2022 második negyedében. Az éven túli hitelek közül a beruházási hitelek 33,8 százalékkal 289,0 milliárd forintra, a hosszú lejáratú forgóeszközhitel 14,0 százalékkal 153,8 milliárd forintra emelkedtek (30. ábra).
- Az éven belüli hitelállomány 2020-ban volt a legnagyobb, 97,3 milliárd forint, amely 2022 második negyedévének végére 82,1 milliárd forintra csökkenve tovább mérséklődött, ezáltal a rövid lejáratú hitelek részesedése a mezőgazdasági társas vállalkozások teljes hitelállományából 4,0 százalékponttal esett vissza, 2022 második negyedévének végére arányuk csupán 14,6 százalékot ért el.

30. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások éven túli hitelei növekedtek 2022 második negyedében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományának jelentős része, 42,3 százaléka az állattenyésztéssel foglalkozó társas vállalkozásokhoz,

35,5 százaléka pedig a szántóföldi növénytermesztőkhöz került. Az állattartók körében a sertéstartók részesedése volt a legmagasabb, 15,0 százalék. Ezt követte a baromfitartók, majd közel azonos mértékben a szarvasmarhatartók részesedése, előbbi 13,3, utóbbi 12,9 százalékot ért el. A kertészeti ágazat kisebb, 8,1 százalékos részesedéssel bírt, azon belül is a zöldségtermelés 5,8 százalékos arányt képviselt a teljes hitelállományhoz képest. Az egyéb ágazatokban tevékenykedők részesedése 14,2 százalékot tett ki (31. ábra).

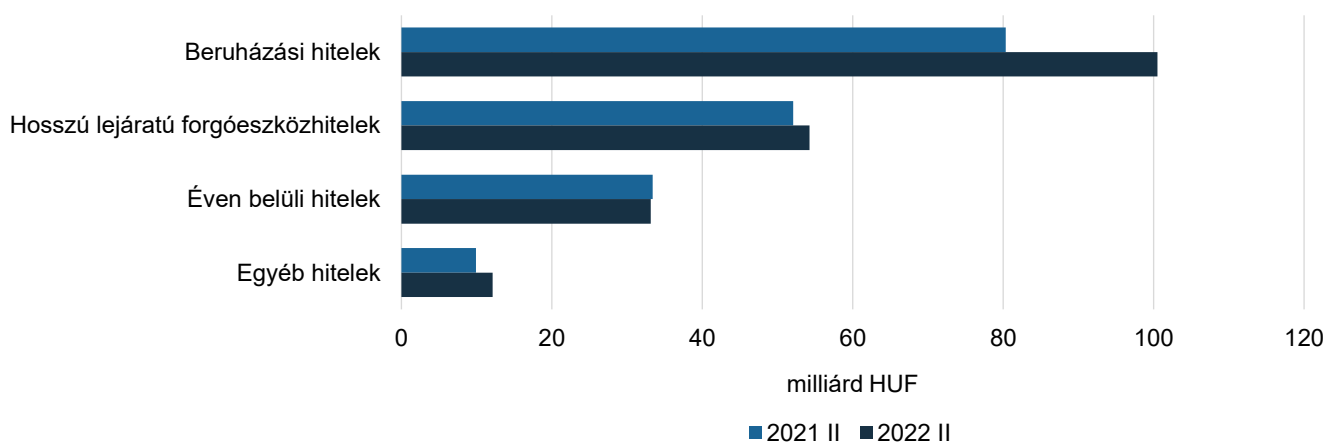
31. ábra: **Az állattenyésztők részesedtek legnagyobb mértékben a mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományából 2022. június 30-án**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó társas gazdaságok hitelállománya 200,0 milliárd forintra bővült, ami 24,3 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos negyedévi értékét.
- Az éven túli hitelcélok tekintetében dinamikus növekedés volt megfigyelhető az ágazatban. A beruházási hitelek 20,2 milliárd forinttal, a hosszú lejáratú forgóeszközhitel 2,2 milliárd forinttal gyarapodtak. Az egyéb hitelek állományában szintén bővülés következett be 2,2 milliárd forinttal, míg a rövid lejáratú hitelek értéke 0,3 milliárd forinttal volt kevesebb az előző év azonos negyedévi értékénél (32. ábra).

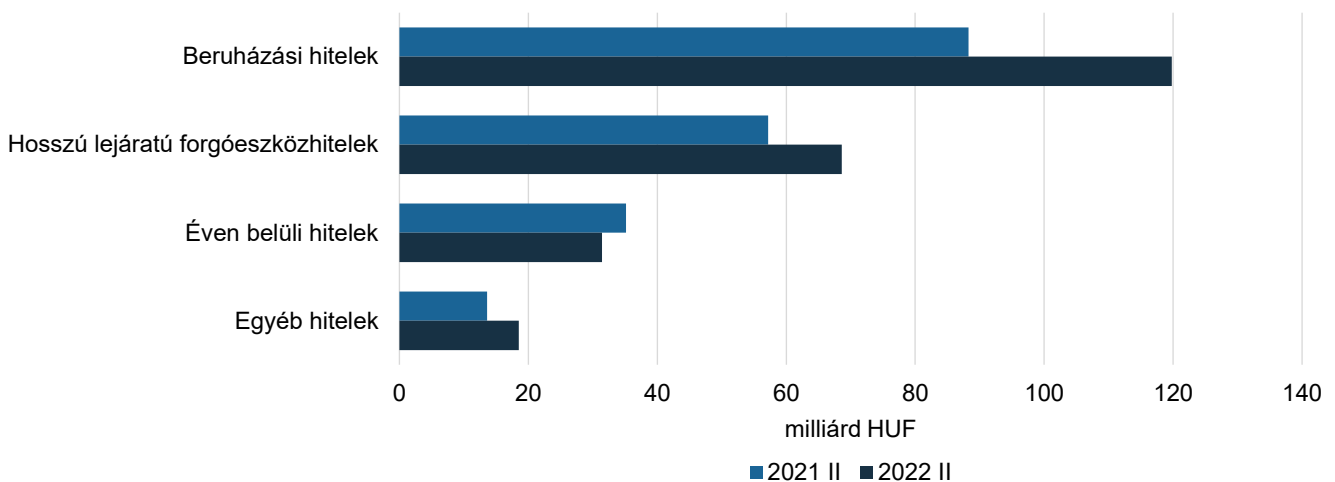
32. ábra: **A szántóföldi növénytermesztő társas vállalkozások beruházási hitelei növekedtek leginkább 2022 második negyedévében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az előző év azonos időszakához képest az állattenyésztési ágazatban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállománya 22,7 százalékkal 238,3 milliárd forintra bővült.
- Az állattenyésztésen belül a sertés alágazatban volt a legnagyobb hitelállomány-növekedés 18,8 milliárd forinttal, ezt követte a baromfi-alágazat 17,1 milliárd forinttal, majd a szarvasmarha-alágazat 7,3 milliárd forinttal.
- Az állattenyésztési ágazat hitelállományában továbbra is az éven túli hitelállomány gyarapodása volt számottevő. Azon belül is a beruházási hitelek növekedése volt kiemelkedő, 35,7 százalékkal 119,8 milliárd forintra emelkedett az állomány értéke, továbbá a hosszú lejáratú forgóeszközhiteltek is 20,0 százalékkal bővültek, 68,6 milliárd forintra. Az egyéb hitelek állománya ugyancsak növekedett, 36,3 százalékkal. Az éven belüli hitelek állományában viszont 10,6 százalékos visszaesés következett be az előző év második negyedéhez képest (33. ábra).

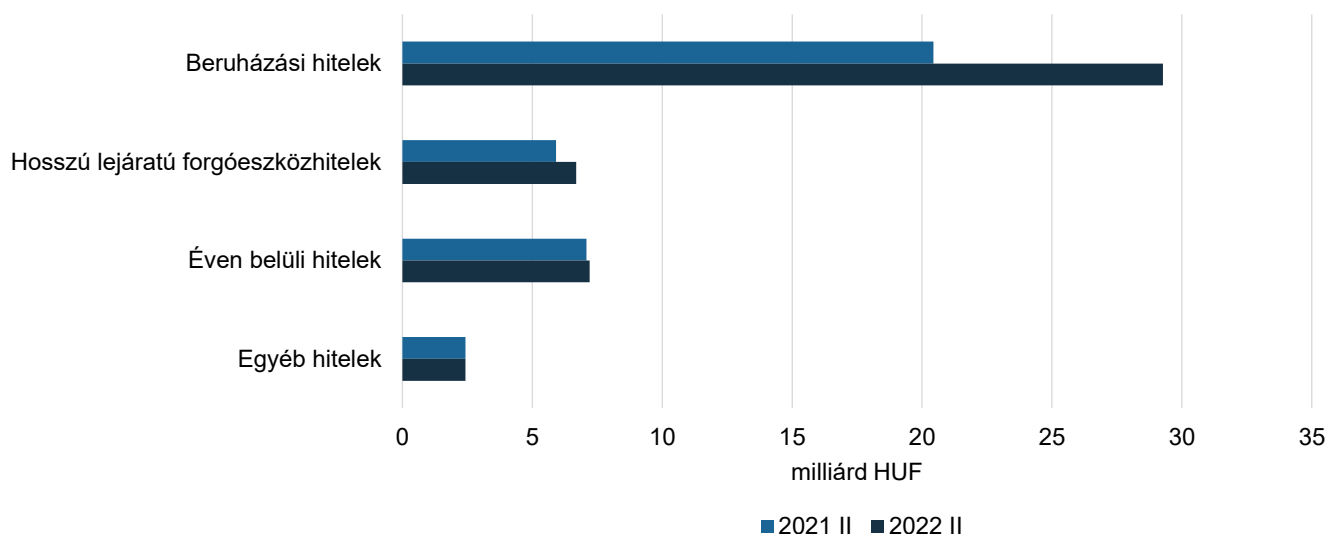
33. ábra: **Az állattenyésztő társas vállalkozások beruházási hitelei több mint 35 százalékkal bővültek 2022 második negyedében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kertészeti ágazatban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállománya 27,1 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva, ezáltal az állomány értéke 45,6 milliárd forintra nőtt. A növekedést a beruházási hitelek 8,8 milliárd forintos bővülése okozta. Az ágazat társas vállalkozásaihoz rendelt hitelállomány 45,6 milliárd forintos értékével továbbra is a legkisebbnek számított az ágazatok között (34. ábra).

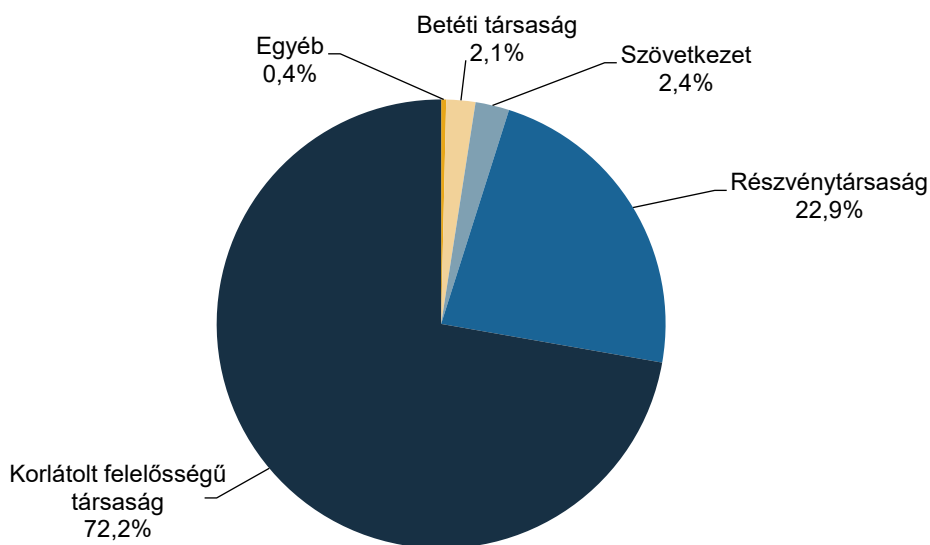
34. ábra: **A kertészeti ágazatban tevékenykedő társas vállalkozások beruházási hitelei több mint 40 százalékkal nőttek 2022 második negyedében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A gazdálkodási formák szerinti bontást tekintve elmondható, hogy a fennálló hitelállomány túlnyomó többsége, 72,2 százaléka továbbra is korlátolt felelősségű társaságokhoz, valamint 22,9 százaléka részvénytársaságokhoz került 2022 második negyedében. A szövetkezetek részesedése a korábbi évi 2,9 százalékról 2,4 százalékra mérséklődött a vizsgált időszakban. Ugyanekkor 2,2 százalék alá csökkent a betéti társaságok és a közkereseti társaságok által felvett hitelek együttes aránya (35. ábra).

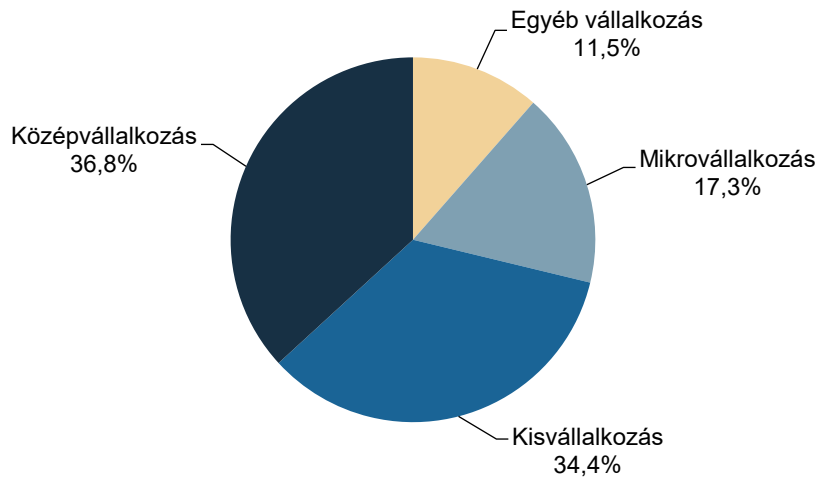
35. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek több mint 70 százaléka a korlátolt felelősségű társaságokat finanszírozta 2022 második negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági társas vállalkozások teljes hitelállományának 88,5 százaléka (499,1 milliárd forint) mikro-, kis- és középvállalkozásokhoz tartozott 2022 második negyedévének végén, ami 3,2 százalékponttal haladta meg az előző évi szintet. A középvállalkozások hitelállományból való részesedése 36,8 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozásoké 34,4 százalékos, a mikrovállalkozásoké pedig 17,3 százalékos arányt képviselt. Az egyéb vállalkozások (beleértve a nagyvállalkozásokat) hiteleinek összege a társas vállalkozások hitelállományának 11,5 százalékát adta 2022 második negyedévében (36. ábra).

36. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek több mint egyharmadát a középvállalkozások tudhatták magukénak 2022 második negyedévében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban a társas vállalkozások által felvett új hitelek összege jelentősen bővült az előző év azonos időszakához képest, hiszen összesen 9,9 milliárd forinttal több, 52,9 milliárd forint hitelt vettek fel 2022 második negyedévében (4. táblázat).

4. táblázat: **A mezőgazdasági társas vállalkozások új hiteleinek legnagyobb része a szántóföldi növénytermesztési ágazat tevékenységét finanszírozta 2022. június 30-án**

milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	21,9	5,9	6,2	5,7	2,3	1,9
Állattenyésztés	20,7	6,3	4,2	4,3	4,4	1,4
ebből						
baromfi	5,9	1,9	0,8	1,1	1,2	0,9
sertés	8,2	2,7	1,3	1,5	2,5	0,2
szarvasmarha	5,9	1,5	2,0	1,5	0,7	0,2
Kertészet	4,3	1,8	1,2	0,7	0,1	0,5
ebből						
zöldségtermelés	3,3	1,7	0,9	0,3	0,1	0,5
Egyéb	6,0	1,8	1,7	1,8	0,2	0,4
Összesen	52,9	15,8	13,3	3,3	7,0	4,2

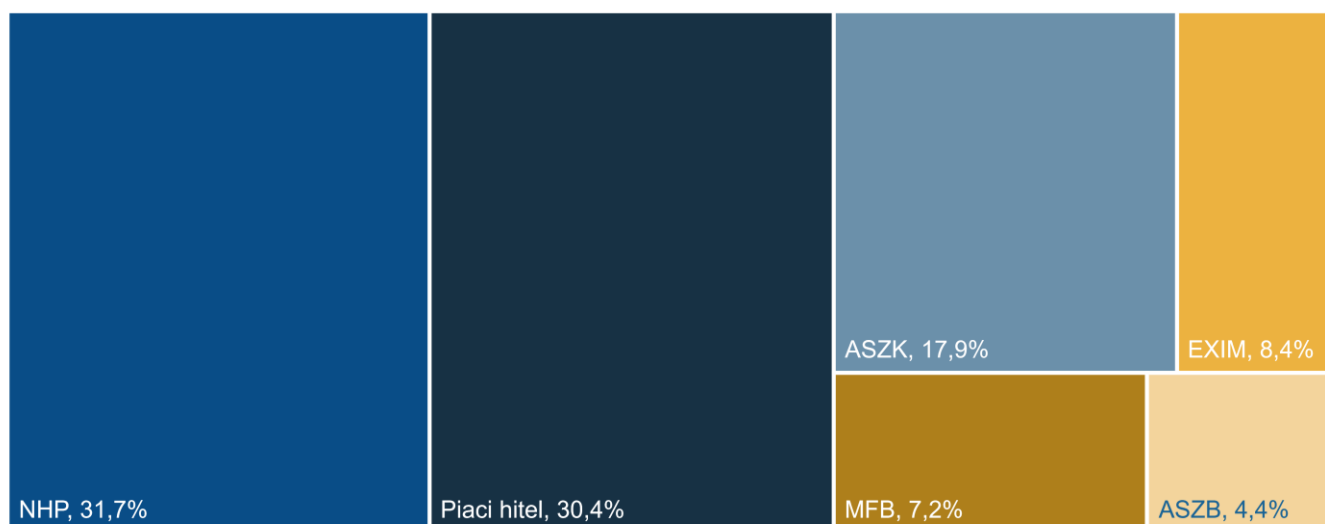
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A hitelösszegeből a szántóföldi növénytermesztők részesedése volt a legnagyobb 41,4 százalékkal, szemben az egy évvel ezelőtti 31,7 százalékos aránnyal. A hitelösszeg további 39,1 százaléka az állattenyésztőket finanszírozta. Azon belül is a mezőgazdasági új hitelek 15,6 százaléka a sertéságazatba került, további 11,1 százalékát a baromfi- és szintén 11,1 százalékát pedig a szarvasmarha-ágazat tudhatta magáénak.
- Összességében hasonló folyamatok voltak megfigyelhetők az új hitelkihelyezések dinamikájában az előző év második negyedéhez képest. A szántóföldi növénytermesztés hitelfelvétele 8,3 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. Különösen a folyószámlahitelek emelkedtek, 3,6 milliárd forinttal, de növekedtek a hosszú lejáratú forgóeszközhitel és a beruházási hitelek is. Az állattenyésztési ágazatban 2,5 milliárd forintos növekedés volt tapasztalható, melyet a sertéságazat hiteleinek 3,7 milliárd forintos növekedése idézett elő. Az állattenyésztési ágazat új hiteleinek belső szerkezetét tekintve szintén a folyószámlahitelek bővülése volt meghatározó 2,7 milliárd forinttal. Ezt követte a beruházási hitelek emelkedése 2,0 milliárd forinttal, míg a hosszú lejáratú forgóeszközhitel, az egyéb éven belüli hitelek és az egyéb hitelek közel azonos mértékben, összesen 2,3 milliárd forinttal csökkentek.
- A kertészeti ágazatban tevékenykedők által újonnan felvett hitelállomány 1,6 milliárd forinttal volt több, mint az egy évvel korábbi negyedévben.

Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban

- A mezőgazdasági egyéni gazdaságok és társas vállalkozások hitelállományában a kedvezményes hitelek voltak túlsúlyban: a piaci hitelek aránya 30,4 százalékot tett ki 2022 második negyedében³ (37. ábra).

37. ábra: **A mezőgazdasági ágazatban tevékenykedők hitelállományának mintegy 70 százalékát a kedvezményes hitelek adták 2022 második negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB-, AM-, MFB-, KAVOSZ- és Eximbank-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

³ A piaci hitelek aránya módszertani változások miatt nem összehasonlítható a korábbi számokban megjelent adatokkal.

- Kiemelkedő volt a támogatott hitelkonstrukciók közül az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK) folyószámlahitel és a növekedési hitelprogramok (NHP) fennálló állománya, előbbi a mezőgazdaság hitelállományának 17,9, utóbbi 31,7 százalékát adta 2022. június 30-án. Az Eximbank által finanszírozott hitelek részesedése a mezőgazdaságban 8,4 százalékos arányt képviselt, az MFB-hitelprogramokhoz köthető hitelállomány részesedése a mezőgazdaságban pedig 7,2 százalékot jelentett. Ezen kívül az Agrár Széchenyi Beruházási hitel (ASZB) 4,4 százalékos részesedéssel bírt.

Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel

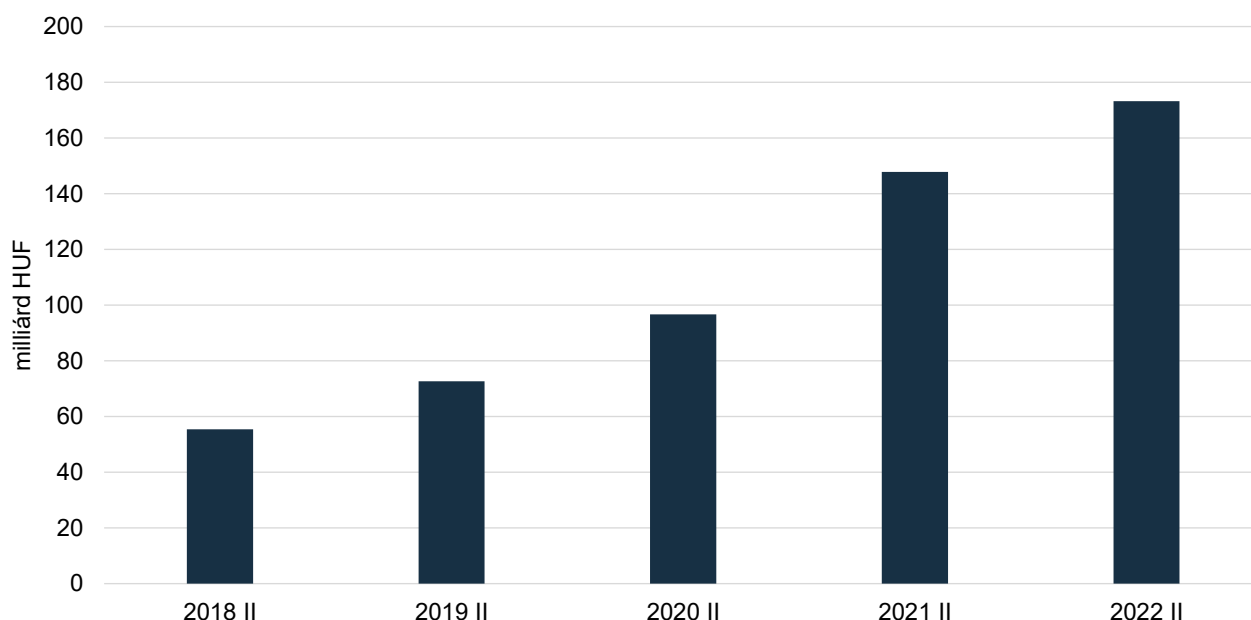
- A magyar agrárium rövid távú finanszírozásának stabilabbá tételét is szolgálja a Széchenyi Kártya Program, amely 2011-től érhető el az agrárvállalkozások számára.
- Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel – ami lényegében mezőgazdasági célú, szabad felhasználású folyószámlahitel – a mikro-, kis- és középvállalkozások, az őstermelők, valamint az őstermelők családi gazdaságai átmeneti likviditási problémáinak áthidalásához, váratlan kiadásai fedezéséhez járul hozzá. Az ASZK keretében az igénybevételi szabályok változásától (14/2020. (IV. 10.) AM rendelet), azaz 2020. május 15-től az agrárgazdaságban tevékenykedők továbbra is a megnövekedett hitelkeretösszeget, 200 millió forintot vehettek igénybe 2021-ben. Ez alól kivételt képeztek a fiatal mezőgazdasági termelők, amennyiben nem rendelkeznek lezárt üzleti évvel. Ez esetben az általuk felvehető hitelkeret összege nem haladhatja meg a 25 millió forintot. A hitelkeret futamideje 1, 2 vagy 3 év. A hitel fő biztosítója az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) készfizető kezességvállalása. A hitelkeret további előnye, hogy – 50 millió forint alatt – tárgyi biztosíték nélkül is, gyors és egyszerűsített hitelbírálat mellett igényelhető.
- A KAVOSZ Zrt. az agrárvállalkozások számára beruházási hitelcélok megvalósításához, illetve hozzá kapcsolódó forgóeszköz-beszerzéshez az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel GO! konstrukcióval nyújtott segítséget. Az államilag támogatott, fix kamatozású konstrukció keretében akár 1 milliárd forint hitelösszeg is igényelhető volt, legfeljebb 10 éves futamidőre. A vállalkozásnak a beruházási költség legalább 10 százalékának megfelelő önerővel kellett rendelkeznie. Az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel GO!-hoz biztosított állami kamat- és kezelési költségtámogatásnak köszönhetően a vállalkozás által fizetendő nettó ügyleti kamat fix 1 százalék/év volt, ami a zöld, fenntartható és technológiaváltást szolgáló hitelcélokra irányuló hitelkérelmek esetén még ennél is alacsonyabb, 0,5 százalék/év volt⁴. Ez a hitelkonstrukció 2022. május 20-ig volt igényelhető.
- A KAVOSZ Zrt. által jelenleg az agrárvállalkozások számára beruházási és ahhoz kapcsolódó forgóeszköz beszerzési célra felhasználható hitel az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel Max konstrukció. Ez a finanszírozási forma kiemelt mértékű állami kamat-, kezelésiköltség- és kezességdíj-támogatás mellett csökkenti a vállalkozások által fizetendő hiteldíjat és akár 400 millió forint hitelösszeg is igényelhető, maximum 10 éves futamidőre. A vállalkozások által fizetendő nettó ügyleti kamat fix 1,5 százalék/év, továbbá az energiahatékonyság javítását és technológiaváltást segítő hitelcélokra irányuló alkonstrukció esetén a kamat fix nettó 0,5 százalék/év. A Széchenyi Beruházási Hitel Max konstrukcióhoz biztosított kezelési költségtámogatásnak köszönhetően a vállalkozások által a hitel futamideje alatt fizetendő nettó kezelési költség fix 2 százalék/év⁵.

⁴ Forrás: <https://www.kavosz.hu/hitelek/agrar-szechenyi-beruhazasi-hitel-go/> Letöltés: 2022. június 22.

⁵ Forrás: <https://www.kavosz.hu/hitelek/agrar-szechenyi-beruhazasi-hitel-max/> Letöltés: 2022. szeptember 22.

- Az Agrár Széchenyi Beruházási hitel keretében a mezőgazdaságban tevékenykedők fennálló állománya 42,7 milliárd forint volt 2022 június 30-án, ami 1166 hitelügyletkez kapcsolódott⁶.
- Az előző évek tendenciájának megfelelően 2022 második negyedévében tovább nőtt a mezőgazdasági vállalkozások ASZK folyószámlahitel keretein belül benyújtott hiteligénye, azonban a növekedés üteme az előző év azonos időszakához képest lassult. A szerződések száma 4,9 százalékkal 30 840 darabra, a leszerződött összeg 7,8 százalékkal 417,2 milliárd forintra emelkedett az előző év azonos időszakához képest.
- Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeret fennálló állománya 17,2 százalékkal növekedett és 2022 második negyedévének végére elérte a 173,2 milliárd forintot (38. ábra).

38. ábra: **A mezőgazdaság Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeret fennálló állománya közel 20 százalékkal növekedett 2022 második negyedévében**

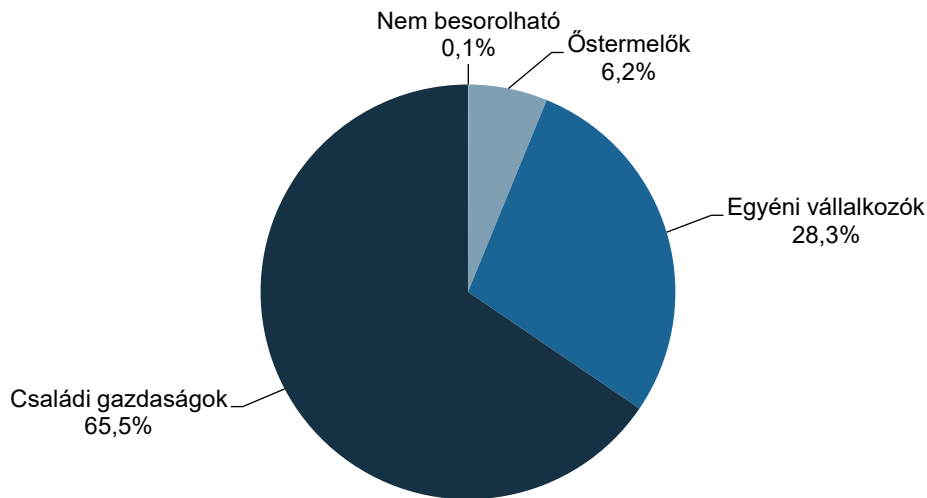

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az egyéni gazdaságokhoz volt köthető a mezőgazdasági ASZK-folyószámlahitel fennálló állományából 116,4 milliárd forint, a társas vállalkozások a fennálló hitelállományból 56,8 milliárd forintot tudhattak magukénak 2022. június 30-án.
- A mezőgazdasági tevékenységet végző egyéni gazdaságok hitelállományának túlnyomó többsége a családi gazdaságokhoz, 28,3 százaléka az egyéni vállalkozókhöz, 6,2 százaléka pedig az őstermelőkhöz került (39. ábra).

⁶ Forrás: AVHGA-adatok

39. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok Agrár Széchenyi Kártya fennálló folyószámla hitelének mintegy kétharmada a családi gazdaságokhoz tartozott 2022 második negyedévében**

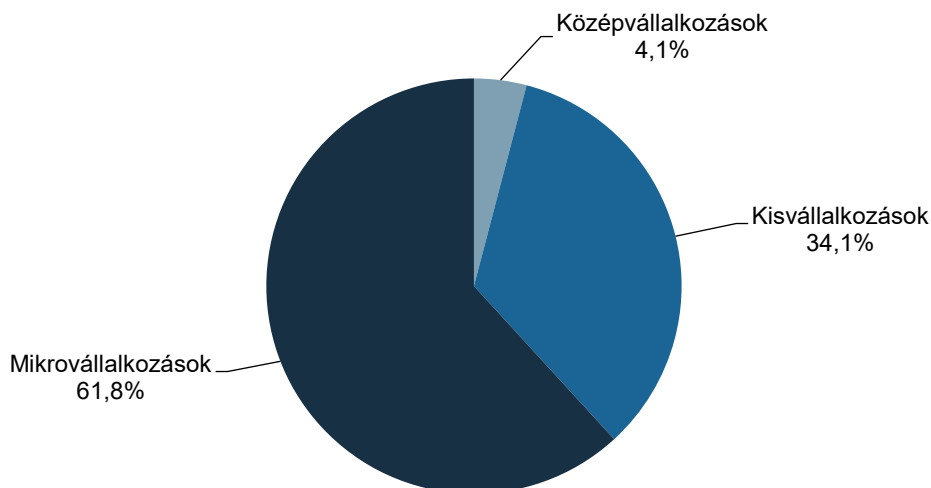

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik. Az egyéni gazdaságok körében elenyésző számban ugyan, de voltak olyan gazdaságok, amelyek esetében a gazdálkodási formába való besorolásra nem nyílt lehetőség.

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A társas vállalkozások közül a legnagyobb fennálló hitelállománnyal továbbra is a mikro-vállalkozások rendelkeztek, részesedésük 61,8 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozások a hitelállomány kicsit több mint egyharmadát tudhatták magukénak. A közép-vállalkozások részesedése mindössze 4,1 százalék volt 2022 második negyedévében (40. ábra).

40. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelének közel kétharmadát a mikro-vállalkozások tudhatták magukénak 2022. június 30-ig**

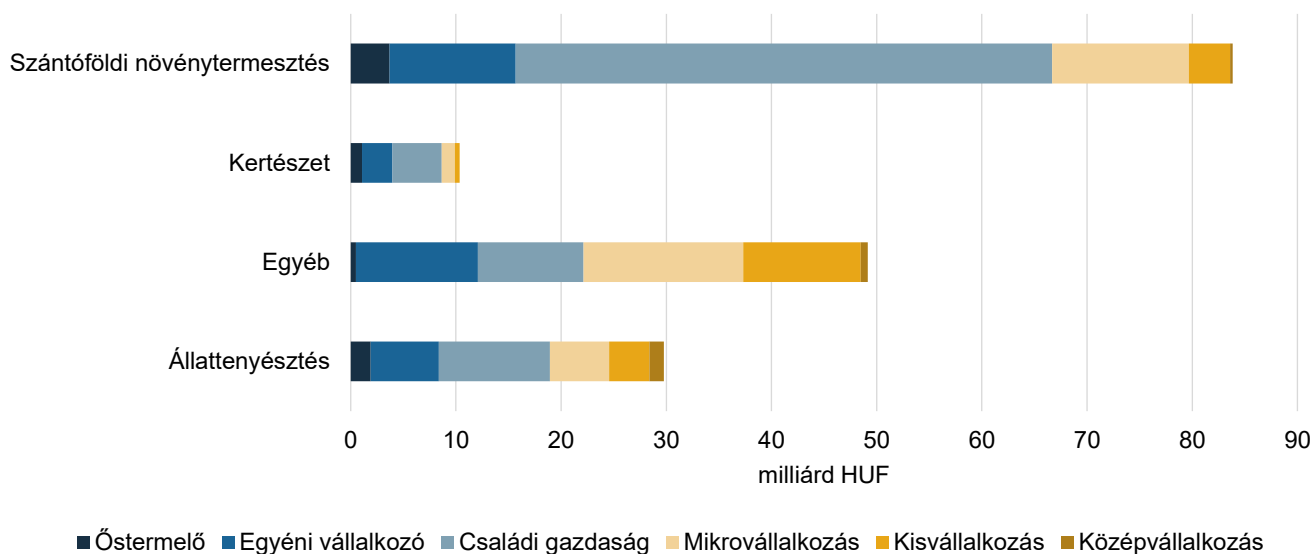

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások ASZK fennálló folyószámla hitelállománya nagymértékben csökkent, 139,0 milliárd forintról 83,9 milliárd forintra, melynek fő oka az egyéni vállalkozók hiteleinek 10,6 milliárdos, valamint a családi gazdaságok hiteleinek 32,6 milliárd forintos visszaesése (41. ábra).
- A szántóföldi növénytermesztők közül a fenti csökkenés ellenére is kiemelkedő a családi gazdaságok fennálló hitelállománya, 51,0 milliárd forint, amely 39,0 százalékkal kevesebb az egy évvel korábbi értéknél.

41. ábra: **Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel fennálló állományának több mint 60 százaléka a szántóföldi növénytermesztő családi gazdaságokhoz tartozott 2022. június 30-án**

Megjegyzés: Az „Egyéb” kategóriába az alábbi ágazatok tartoznak: növényi szaporítóanyag termesztése; vegyes gazdálkodás; növénytermesztési szolgáltatás; állattenyésztési szolgáltatás; betakarítást követő szolgáltatás; vetési célú magfeldolgozás; vadgazdálkodás, vadgazdálkodási szolgáltatás; erdészeti, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység; fakitermelés; vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése; erdészeti szolgáltatás.

Az egyéni vállalkozásoknál 58,9 millió forint esetében nem ismert a gazdálkodási forma, ezáltal az ábrán megjelenített érték eltér a teljes összegtől.

Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

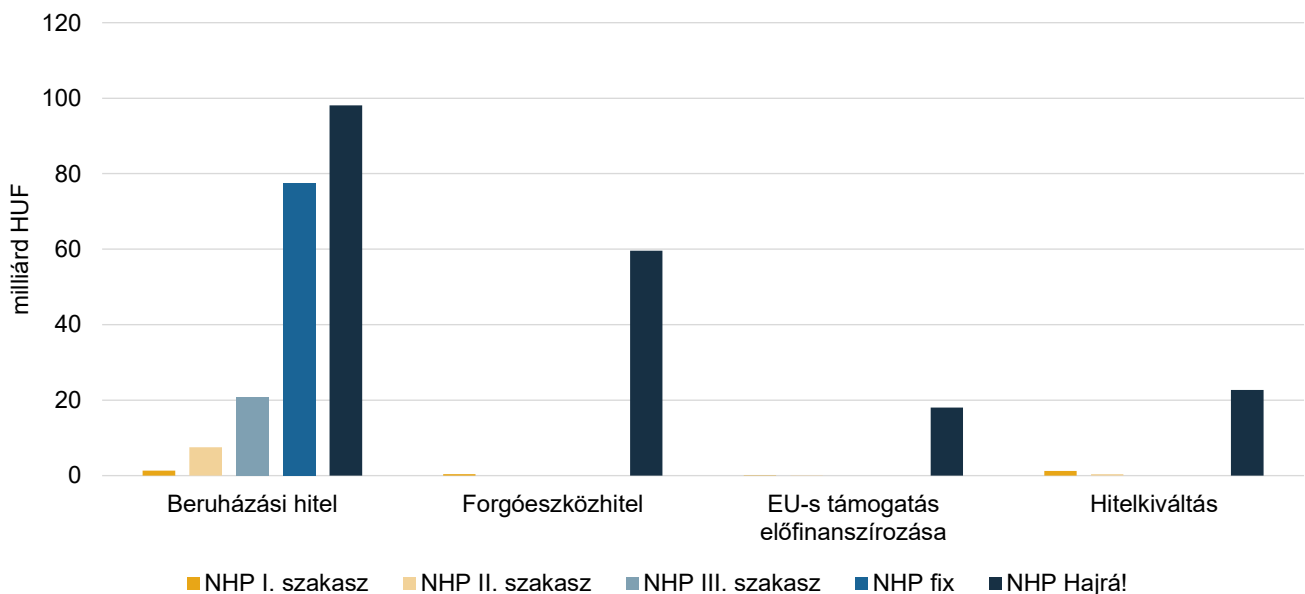
Növekedési Hitelprogram

- A Magyar Nemzeti Bank (MNB) a monetáris politikai eszköztár elemeként 2013. június 1-jén indította el a Növekedési Hitelprogramot (NHP) a kis- és középvállalkozások hitelezésében megfigyelt zavarok enyhítése, a pénzügyi stabilitás megerősítése, valamint az ország külső sérülékenységének csökkentése érdekében. A koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásainak tompítása, a hitelpiaci zavarok elkerülése érdekében az MNB 2020. április 20-án elindította az NHP részét képező NHP Hajrá! konstrukciót 1500 milliárd forint keretösszeggel, melyet a Monetáris Tanács 2020. november 17-i döntésével 1000 milliárd forintra, majd 2021. április 6-i döntésével további 500 milliárd forintra emelt. A program keretében a jegybank 0 százalékos kamatozású, legfeljebb 20 éves futamidejű refinanszírozási hitelt nyújt a hitelintézeteknek, amit azokról egy felülről korlátozott éves költség mellett kölcsön vagy pénzügyi lízing formájában továbbhiteleznek a kkv-knak, másrészt ugyanezen cél érdekében refinanszíroznak pénzügyi vállalkozásokat.⁷

⁷ Forrás: <https://www.mnb.hu/letoltes/nhp-hajra-termektajekoztato-2021-10-18-clean.pdf> Letöltés: 2022. június 22.

- A NHP Hajrá! konstrukció 2021. szeptember 30-án lezárult.⁸ A szóban forgó hitelprogram a mikro-, kis- és középvállalkozások hitelállományának (éves alapon) 21 százalékos növekedését jelentős mértékben támogatta. A hitelprogram keretösszege a 2021. év nyári hónapjaiban kimerült ugyan, azonban a szerződések fokozatos és folyamatos lehívása a program lezárulta után is támogatta a kkv-hitelpiacot.⁹
- A szóban forgó intézkedéseken túl a jegybank törlesztési moratóriumot hirdetett a Növekedési Hitelprogram keretében folyósított hiteleknél is, és lehetővé tette a bankok számára az NHP-s hitelek átstrukturálását, valamint a visszafizetés ütemezésének átalakítását.¹⁰
- Az NHP I–III. szakaszához kapcsolódóan a mezőgazdaság fennálló hitelállománya 31,6 milliárd forintot tett ki 2022 második negyedévének végén, amelynek zöme, 93,5 százaléka beruházási hitelnek minősült (42. ábra).
- Az NHP fix konstrukció esetében a hitelállományt teljes egészében beruházási céllal folyósították. A hitelprogram fennálló állománya 77,6 milliárd forintot tett ki 2022. június 30-án.
- A mezőgazdasági vállalkozások NHP Hajrá! konstrukció keretében fennálló hitelállománya egy negyedév alatt csupán 0,2 milliárd forinttal csökkent, 2022 második negyedévének végére 198,4 milliárd forintra mérséklődött. Az NHP Hajrá! hitelprogram keretében elsősorban éven túli hiteleket folyósítottak, a szóban forgó hitelállomány 79,5 százaléka hosszú lejáratú hitelnek minősült. A beruházási hitelek aránya 49,4 százalék volt 2022 második negyedévében.

42. ábra: **A Növekedési Hitelprogram Hajrá! konstrukció közel 200 milliárd forintosfennálló állománya alig módosult 2022 második negyedévében**

Megjegyzés: Az ágazati adat nem tartalmazza az egyéni vállalkozókat. Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

⁸ Forrás: <https://www.mnb.hu/nhphajra#tuti> Letöltés: 2022. június 22.

⁹ Forrás: MNB Hitelezési felmérés szeptember 30. <https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/hitelezesi-folyamatok/hitelezesi-folyamatok-2021-szeptember>, Letöltés: 2022. június 22.

¹⁰ Forrás: MNB Gazdasági – pénzügyi válaszlépések az új koronavírusra. <https://www.mnb.hu/koronavirus#vallalati>, Letöltés: 2022. június 22.

- Az NHP keretében a garanciaszervezetek által garantált, a mezőgazdaságba kihelyezett hitelállomány 41,1 milliárd forint volt 2022. június 30-án, ami csupán 88,9 százaléka volt az egy évvel korábbi értéknek. Az NHP Hajrá! konstrukcióhoz kapcsolódóan 38,3 milliárd forintot folyósítottak (5. táblázat).

5. táblázat: **A Növekedési Hitelprogram garantált hitelállományának alakulása a mezőgazdaságban 2019 és 2022 második negyedéve között**

milliárd HUF

Időszak	Mezőgazdaság			
	I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá!
2019	I	11,2	0,7	–
	II	10,3	0,7	0,8
	III	9,8	0,6	1,7
	IV	8,8	0,5	8,2
2020	I	8,4	0,5	11,0
	II	8,1	0,5	13,8
	III	7,9	0,5	–
	IV	6,6	0,5	–
2021	I	6,7	0,4	–
	II	6,6	0,4	–
	III	6,4	0,4	–
	IV	5,8	0,4	–
2022	I	5,2	0,3	–
	II	2,7	0,1	–

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.

Forrás: Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) és Garantia- adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

MFB-hitelprogramok

- Az MFB Csoport által a gazdaság újraindítására összehangolt hitel-, tőke- és garancia-program formájában 2020-ban biztosított 1500 milliárd forintból 2022-ben is igényelhetők forrást a vállalkozások az MFB Versenyképességi Hitelprogram keretében.¹¹
- Az MFB Zrt. és az Agrárminisztérium által indított hitelprogramok – MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020, MFB TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram 2020, MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020 – igénybevételét 2022-ben szintén meghosszabbították, ezáltal továbbra is kedvezőbb feltételekkel igényelhetők forrást a kedvezményezettek. A refinanszírozási kölcsönszerződés és a hitelszerződés megkötésére 2022. december 31-ig van lehetőségük az agrárvállalkozásoknak.
- Az MFB Zrt. a pénzügyi vállalkozások részére refinanszírozási forrást biztosít két programon keresztül. Egyfelől a KAVOSZ Zrt. által koordinált Széchenyi Kártya program részét képező Széchenyi Mikrohitel konstrukció keretében történő hitelkihelyezésekhez biztosít forrást, másfelől pedig olyan mikrovállalkozások finanszírozásának segítségét célozza, amelyek forrásigényét a kereskedelmi hitelintézetek, illetve kereskedelmi banki háttérrel nem rendelkező pénzügyi vállalkozások valamely oknál fogva (pl. magasabb kockázati profil, hosszabb futamidő) nem tudják, vagy nem megfelelően tudják kielégíteni. A Széchenyi Mikrohitel refinanszírozási program 100 milliárd forintos, az MFB Régió

¹¹ Forrás: <https://www.mfb.hu/>

Versenyképességi Pénzügyi Vállalkozás refinanszírozási program ennél jóval kisebb, 5 milliárd forintos keretösszeggel került meghirdetésre.

- Az MFB Zrt. MFB Gazdaság Újjáépítési Hitel Programmal kíván hozzájárulni a hazai kis- és középvállalkozások közép- és hosszú távú finanszírozási lehetőségeinek javításához, ezáltal versenyképességük fenntartásához, illetve vállalkozásuk folyamatos fejlődéséhez. A program széles körű felhasználási lehetőséget biztosít, emellett tág körű finanszírozási forma, rugalmas törlesztési ütemezéssel, balloon típusú végtörlesztési lehetőséggel és alacsony sajátterő-elvárással. A program keretében 200 milliárd forint állt a vállalkozások rendelkezésére 2022 tavaszának végéig.
- Az MFB Versenyképességi Hitelprogram a mikro-, kis-, közép- és nagyvállalkozások számára 1–10 milliárd forint értékben biztosít hitelösszeget beruházásra, forgóeszköz-finanszírozásra, hitelkiváltásra és részesedésvásárlás finanszírozására. A hitelprogram 150 milliárd forintos keretösszeggel került meghirdetésre. Kérelem benyújtására 2022 végéig van lehetősége a vállalkozásoknak.
- Az MFB Agrár Hitelprogram keretében további 100 milliárd forintos keretösszeg áll rendelkezésre azon hazai agrárvállalkozások, valamint erdészettel vagy erdészettel is foglalkozó vállalkozások számára, melyek sikeresen pályáztak vidékfejlesztési programoknál és érvényes támogatási okirattal rendelkeznek. Az MFB Zrt. nemcsak a támogatást finanszírozza elő, hanem a teljes projekt megvalósításához, valamint a kapcsolódó egyéb finanszírozási igényekhez is hitelt nyújt, ezáltal elősegítve a támogatott beruházás megvalósulását és üzembe helyezését. A hitelkérelem benyújtására 2025 végéig van lehetőség.
- Az MFB Zrt. piaci rést azonosított olyan erdészettel vagy erdészettel is foglalkozó potenciális ügyfelek finanszírozásában, melyek a VP5-8.1.1-16. kódszámú felhívás kapcsán sikeresen pályáztak a Vidékfejlesztési Program Irányító Hatóságánál, a VP5-8.4.1-16. kódszámú felhívás esetén pedig olyan földhasználó hitelfelvevők, melyek támogatási kérelmet adtak be. Ugyanakkor ezen vállalkozások a támogatások teljes előfinanszírozásához nem rendelkeznek elegendő pénzügyi forrással, ezért részükre a támogatások megelőlegezése szükséges, azonban a kereskedelmi bankok nem biztosítanak számukra finanszírozást. Ezen vállalkozói kör számára létesítették az MFB Erdészeti Hitelprogramot 15 milliárd forint keretösszeggel, amely támogatás-előfinanszírozó hitel formájában biztosít forrást. A hitelkérelmek benyújtása 2021 végén lezárult.
- A mezőgazdasági ágazatba kihelyezett kedvezményes MFB-hitelek fennálló állománya 70,0 milliárd forintot tett ki 2022. június 30-án, ami 5,4 százalékkal volt kisebb, mint egy évvel korábban (6. táblázat).
- A mezőgazdaság kedvezményes MFB-hitelállományából továbbra is a szántóföldi növénytermesztők részesedése volt kiemelkedő, 69,9 százalék, azon belül is a mikrovállalkozások tudhatták magukénak a hitelösszeg zömét, 87,0 százalékát. A kedvezményes hitelállományból az állattenyésztési ágazat 11,3 százalékkal, a kertészeti ágazat 10,3 százalékkal részesedett.
- Az MFB-hitelállomány túlnyomó többségét a Földvásárlási hitelprogram keretében helyezték ki, amelynek fennálló állománya a mezőgazdaságban 62,1 milliárd forint volt 2021. június 30-án. Az MFB-hitelek közül a programokon kívüli forinthitel (9,9 milliárd forint), az egyéb, programhoz nem kapcsolódó követelésvásárlás (6,7 milliárd forint), valamint az MFB Krízis Hitel (555,9 millió forint) fennálló állománya volt még kiemelésre méltó.

6. táblázat: **Az MFB-hitelek 70 százaléka a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta 2022. június 30-ig**

milliárd HUF

Megnevezés	Szántóföldi növénytermesztés	Kertészet	Állattenyésztés	Egyéb	Összesen
Egyéni gazdaságok			0,0		0,0
Társas vállalkozások	49,0	7,2	7,9	5,9	70,0
ebből					
Mikrovállalkozás	42,6	7,2	7,7	3,5	60,9
Kisvállalkozás	1,0	0,0	0,3	2,4	3,6
Középvállalkozás	4,1				4,1
Nagyvállalkozás	1,3				1,3
Összesen	49,0	7,2	7,9	5,9	70,0

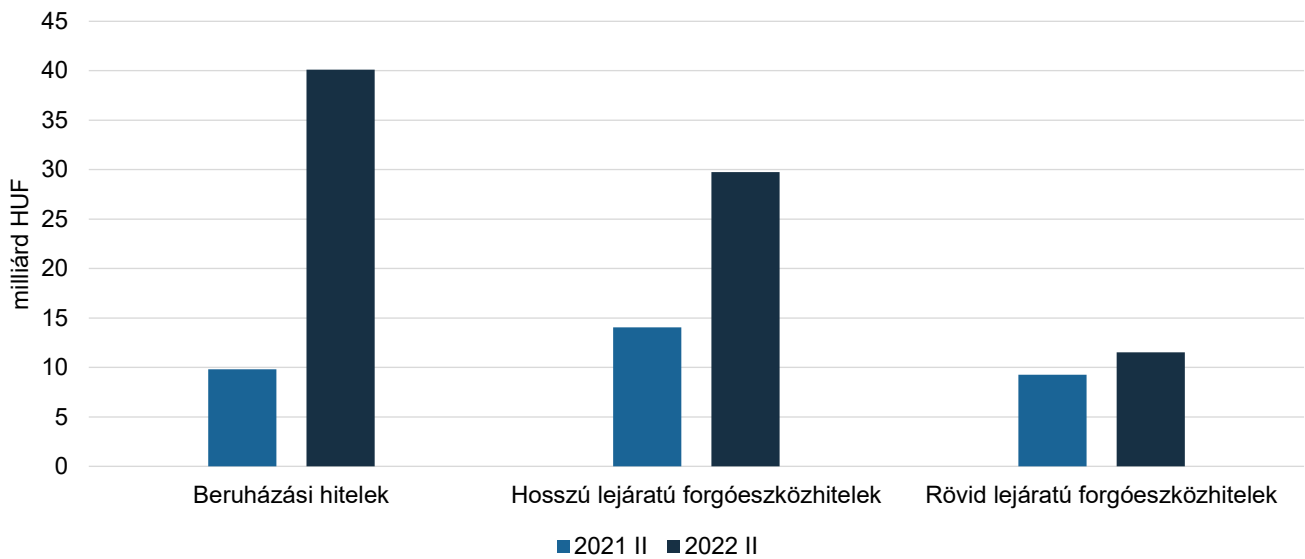
Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

EXIM-konstrukciók

- A Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank) és a Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB) célja, hogy a magyar exportőrök számára hatékony finanszírozási és biztosítási konstrukciókat szolgáltatson. Az integrált keretek között működő bank és biztosító feladatot közös szervezetben, illetve megjelenéssel, EXIM elnevezéssel végzi. Az EXIM arra törekszik, hogy lefedje az exporttevékenység teljes vertikumát a beszerzéstől a termelésen át az értékesítési folyamat támogatásáig. Az Eximbank export-előfinanszírozó termékeivel az exportteljesítést megelőző időszakra nyújt finanszírozást közvetlenül az exportőrök részére, illetve közvetett módon, hitelintézeteken keresztül refinanszírozási hitel formájában. Az export-utófinanszírozás az exportteljesítést követő időszakot jelenti, lehetőséget teremtve az exportőrnek, hogy a vevője részére halasztott fizetési feltételeket biztosíthasson, miközben a teljesítést követően azonnal hozzájut annak ellenértékéhez.
- Azon mikro-, kis- és középvállalkozások, amelyek 2020. február 1-jét követően nehéz helyzetbe kerültek, vagy a nettó árbevételük, üzemi vagy adózott eredményük főkönyvi kivonattal igazolhatóan csökkent, esetleg a megkezdett beruházásuk csúszott, Fordulat Beruházási Hitelt vehetnek igénybe legfeljebb 10 millió EUR/3,5 milliárd HUF értékben. A hitel kamattámogatott, fix kamatozású és rugalmas törlesztési feltételekkel rendelkezik. A hiteligénylést 2022. június 15-ig kezdeményezhették a kkv-k.
- Az Eximbank által a mezőgazdasági ágazat részére nyújtott exportösztönző hitelek összege két és félszeresére nőtt, ezáltal az állomány 33,1 milliárd forintról 81,4 milliárd forintra emelkedett egy év alatt (43. ábra).
- A növekedés a beruházási hiteleknél volt a legnagyobb mértékű, az állomány 9,8 milliárd forintról 40,1 milliárd forintra bővült 2022 második negyedévére.
- A hosszú lejáratú forgóeszközhitelek állománya is dinamikus emelkedett, összege több mint kétszeresére nőtt az előző év azonos időszakához képest (14,1 milliárd forintról 29,8 milliárd forintra emelkedett). A rövid lejáratú forgóeszközhitelek növekedése szerényebb mértékű (+2,3 milliárd forint) volt.

43. ábra: **Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya két és félszeresére nőtt a mezőgazdaságban 2022 második negyedében**

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban

- A Covid–19-járvány kitörése miatt megnövekedett működési kockázatok negatívan hatottak a bankok hitelezési hajlandóságára, ezáltal felértékelődött a kezességvállalás szerepe.
- Az Európai Bizottság 2020 májusában elfogadta az AVHGA Krízis Agrárgarancia Programját, amely alapján a szervezet a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak enyhítése céljából több mint 112 milliárd forint hitelállományhoz nyújthat kezességet a 100 milliárd forintos (314 millió euró) keretösszegű programból kis- és középvállalkozásoknak minősülő, elsősorban az agrárgazdasághoz¹² kötődő vállalkozások kereskedelmi banki hiteleihez.¹³ A 2020. június 1-jétől induló konstrukció egyfelől az agrár- és élelmiszeripari, másfelől a vidéki mikro-, kis- és középvállalkozások hitelhez jutási feltételeinek javítását célozza az eddiginél magasabb, akár 90 százalékos alapítványi kezességvállalási mérték és 90 százalékos állami viszontgarancia mellett, amelynek eredményeképpen a hitelért folyamodóknak nincs szüksége további fedezetre, valamint érintett vállalkozás hozzájuthat a likviditási problémák kezelését szolgáló hitelhez.¹⁴ A kezességvállalási szerződés megkötésére kezdetben 2020. december 31-ig volt lehetőségük a vállalkozásoknak, majd ezt 2022. június végéig meghosszabbították. A meglévő kezességi termékek mellett az AVHGA célul tűzte ki a 4256 milliárd forintos agrárfejlesztési támogatási csomag banki finanszírozásának minél gyorsabb és hatékonyabb megvalósításának segítését, illetve részt vesz a Közös Agrárpolitika 2021–2022-es átmeneti időszakában a Vidékfejlesztési Programban meghirdetésre kerülő pályázati konstrukciók finanszírozásában is. Az alapítvány a hiteltörlesztési

¹² Mezőgazdaság, élelmiszer-feldolgozás, valamint szélesebb mezőgazdasági és biogazdasági értéklánc.

¹³ Forrás: European Commission (2020): State aid: Commission approves €314 million Hungarian guarantee scheme to support SMEs active in the agri-food value chain during the coronavirus outbreak. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_828

¹⁴ Forrás: <https://avhga.hu/wp-content/uploads/2020/06/KKV-14evf-3szam-MM.pdf>

moratórium lejárta után is fizetési gondokkal küzdő vállalkozások adósságrendezésében is segítséget nyújt.¹⁵

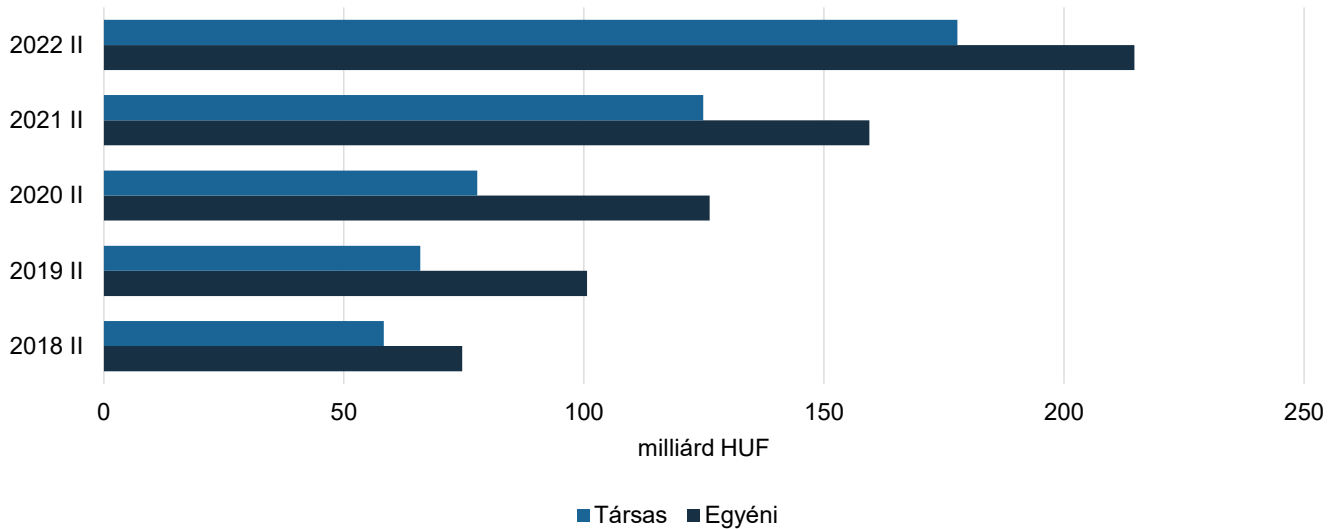
- Magyarországon elsőként a mezőgazdaság, az élelmiszeripar, az élelmiszer kis- és nagykereskedelem, illetve az agráriumhoz kötődő vállalkozások, őstermelők számára elérhető egy új, kedvezményes kezességvállalás, amely 2022. július 1-től a 2022. év végéig az AVHGA Krízis Agrárgarancia Programjának II. szakasza keretében igényelhető. Az új jogcím a COVID–19 kapcsán bevezetett átmeneti támogatási jogcím helyébe lép. Az Európai Bizottság 2022. június 17-én az SA.102986 ügyszámon hagyta jóvá az új hitelgarancia-programot. Az új orosz–ukrán átmeneti támogatási jogcímen keresztül a Bizottság nem plusz forrást biztosít, hanem az AVHGA kedvezményes díjú kezességvállalását teszi szélesebb körben lehetővé, ezzel bővülnek a finanszírozási lehetőségek. Az Alapítvány ezzel segíti az orosz–ukrán konfliktus okozta geopolitikai válság és az ahhoz kapcsolódó szankciók miatt nehéz helyzetbe került élelmiszer-ágazatot. Az ezen a jogcímen nyújtott agrárkezesség díja mindössze a hitelösszeg 0,25 százaléka, amely lehetővé teszi, hogy a bankok kockázatainak 90 százalékát átvállalja az Alapítvány¹⁶.
- A Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a Kormány 1170/2020. (IV. 21.) Korm. határozata alapján a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kidolgozta a Garantiqa Krízis Garanciaprogramot 500 milliárd forintos keretösszeggel. A program egyedi feltételrendszerrel és magasabb, legfeljebb 90 százalékos mértékű kezességvállalással biztosít lehetőséget a mikro-, kis- és középvállalkozások, továbbá nagyvállalatok számára folyószámlahitelekhez, forgóeszköz- és beruházási hitelekhez a világválság negatív hatásainak enyhítésére. A kezességvállalási programban minden állami támogatásokról megszokott iparág részt vehet.¹⁷
- A mezőgazdaság garantált hitelállományában az elmúlt öt évben dinamikus emelkedés volt megfigyelhető, ami 2022 második negyedévében tovább folytatódott: a garantált hitelek összege 38,0 százalékkal, 108,2 milliárd forinttal haladta meg az előző évit, ezáltal 392,5 milliárd forintra nőtt.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok részesedése tovább csökkent, az egy évvel ezelőtti 56,1 százalékról 54,7 százalékra mérséklődött. Ennek hátterében az áll, hogy a társas vállalkozások garantált hitelállományának növekedési üteme az egyéni gazdaságokét meghaladta, előbbi 42,4, utóbbi 34,6 százalék volt. A növekedés értékben viszont az egyéni vállalkozásoknál volt nagyobb, 55,2 milliárd forint, miközben a társas gazdaságok 52,9 milliárd forinttal növelték garantált hitelállományukat 2022 második negyedévében (44. ábra).

¹⁵ Forrás: <https://avhga.hu/a-gazdasag-ujrainditasa-az-avhga-szerepvallalásával/>

¹⁶ Forrás: <https://avhga.hu/ujabb-eszkoz-teszi-konnyebbe-az-elelmiszeraqazat-hitelhez-jutasat/>

¹⁷ Forrás: <https://garantiqa.hu/krizis-garanciaprogram/>

44. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások garantált hiteleinek növekedési üteme meghaladta az egyéni gazdaságokét 2022 második negyedévében**

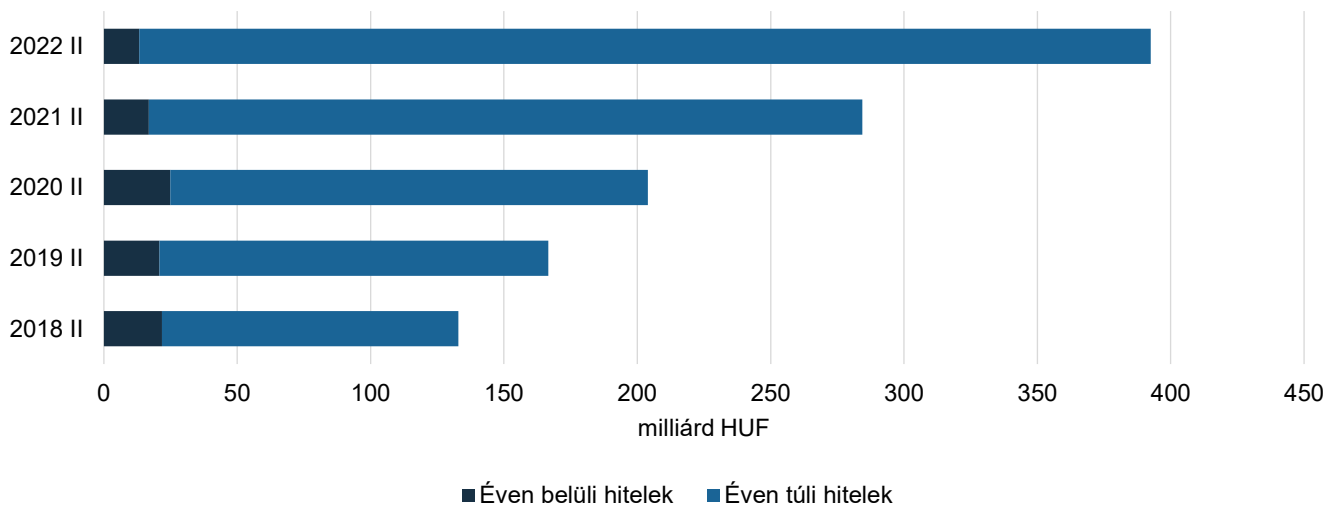

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 76,4–77,1 százalék volt 2022 második negyedévének végén.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági vállalkozások hosszú távú finanszírozási igénye tovább erősödött: az éven túli hitelek állománya 41,8 százalékkal 379,2 milliárd forintra nőtt. Azon belül is a beruházási hitelek összege bővült nagyobb mértékben, 86,1 százalékkal (65,4 milliárd forinttal) 141,3 milliárd forintra, miközben a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek szintén jelentősen, 24,2 százalékkal (46,4 milliárd forinttal) 237,9 milliárd forintra emelkedtek.
- Az éven belüli garantált hitelek értéke az előző évi értékhez képest 21,6 százalékkal csökkent, ezáltal 13,3 milliárd forintra mérséklődött (45. ábra).

45. ábra: **A mezőgazdaságban az éven túli garantált hitelek aránya tovább nőtt 2022 második negyedévében**

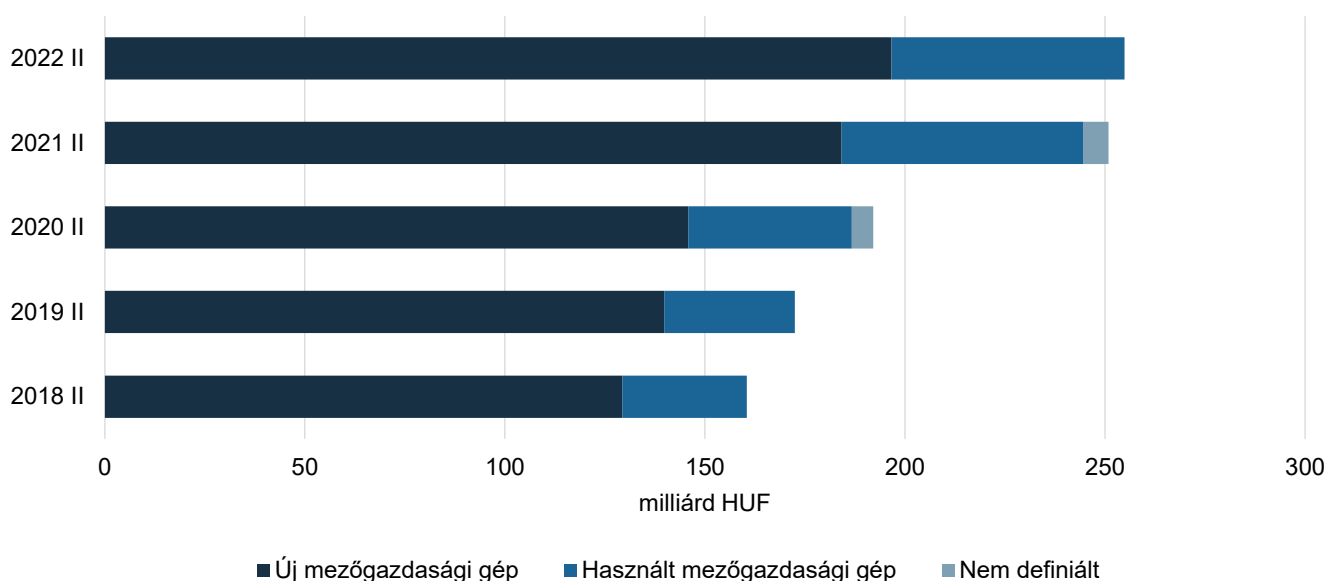
Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 76,4–77,1 százalék volt 2022 második negyedévének végén.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései

- A lízingcégek mezőgazdasági tőkekintlévősége az elmúlt öt évben fokozatosan bővült, 2022 második negyedévének végére elérte a 254,9 milliárd forintot. Ez az összeg azonban csupán 4,0 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét.
- Növekedés az új mezőgazdasági gépek lízingelt állományában volt megfigyelhető, amely 6,8 százalékkal nőtt egy év alatt, és ez értékben 12,5 milliárd forintot jelentett. A használt gépeknél az eddig tapasztalt dinamikus növekedés helyett 2,2 milliárd forintos állománycsökkenés következett be. A folyamatokat árnyalja azonban, hogy a korábban a használt, illetve az új mezőgazdasági gép kategóriába nem besorolható, nem definiált gép kategória – ami az előző évek azonos időszakában 5,4 és 6,3 milliárd forintos nagyságrendeket képviselt – vélhetően átcsoportosításra került a szóban forgó osztályokba.
- A mezőgazdasági gépek körében továbbra is az új gépek részesedése volt kiemelkedő, és arányuk egy év alatt kismértékben, 77,1 százalékra emelkedett (46. ábra).

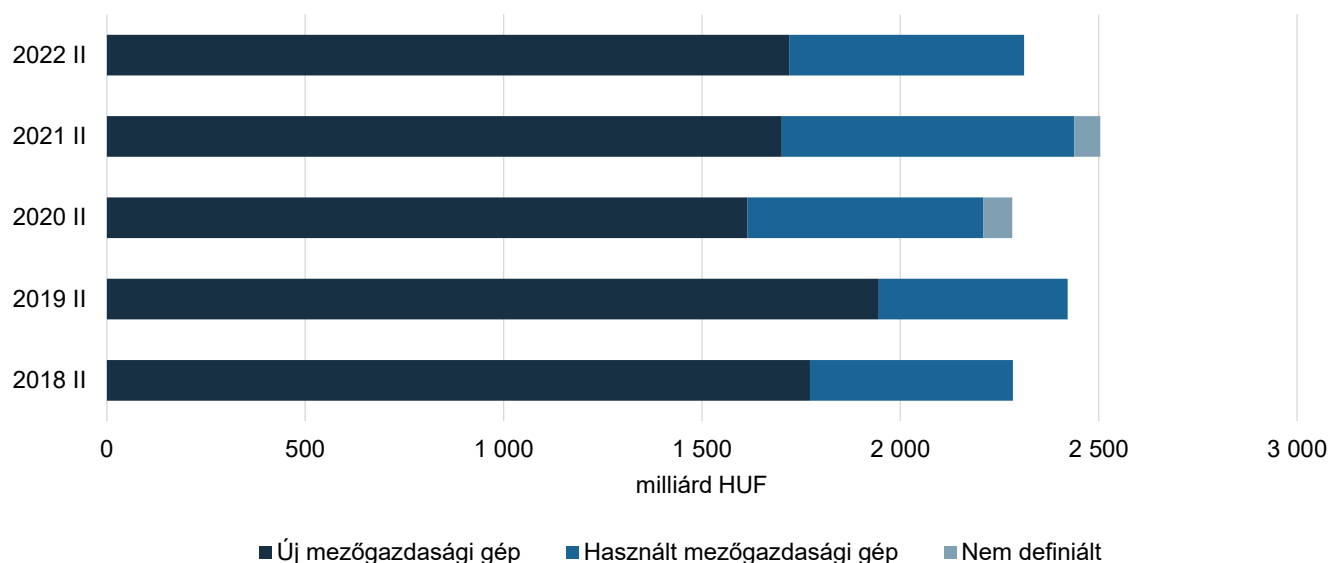
46. ábra: **Az új mezőgazdasági gépek állománya növekedett, a használt gépek állománya csökkent 2022 második negyedévében**

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A tőkekintlévőségek emelkedésével ellentétben a lízingszerződések száma csökkent, 7,7 százalékkal maradt el az előző év azonos időszaki értékétől, ezáltal 2312 darabra mérséklődött 2022 második negyedévének végére. Csak az új mezőgazdasági gépre vonatkozó szerződések számában volt növekedés (+19,0), a további két kategória szerződése csökkentek. A használt mezőgazdasági gépeknél jelentős visszaesés jelentkezett, mert ezekre 19,8 százalékkal kevesebbet, összesen 592 szerződést kötöttek. A nem definiált szerződések (amelyekről nem lehet megállapítani, hogy új vagy használt mezőgazdasági gépre vonatkoztak-e) száma nullára csökkent 2022. június 30-ára.
- Az új gépekre kötött lízingszerződések aránya a korábbi évi 67,9 százalékról 74,4 százalékra emelkedett, miközben a használt gépeké 29,5 százalékról 25,6 százalékra csökkent (47. ábra).

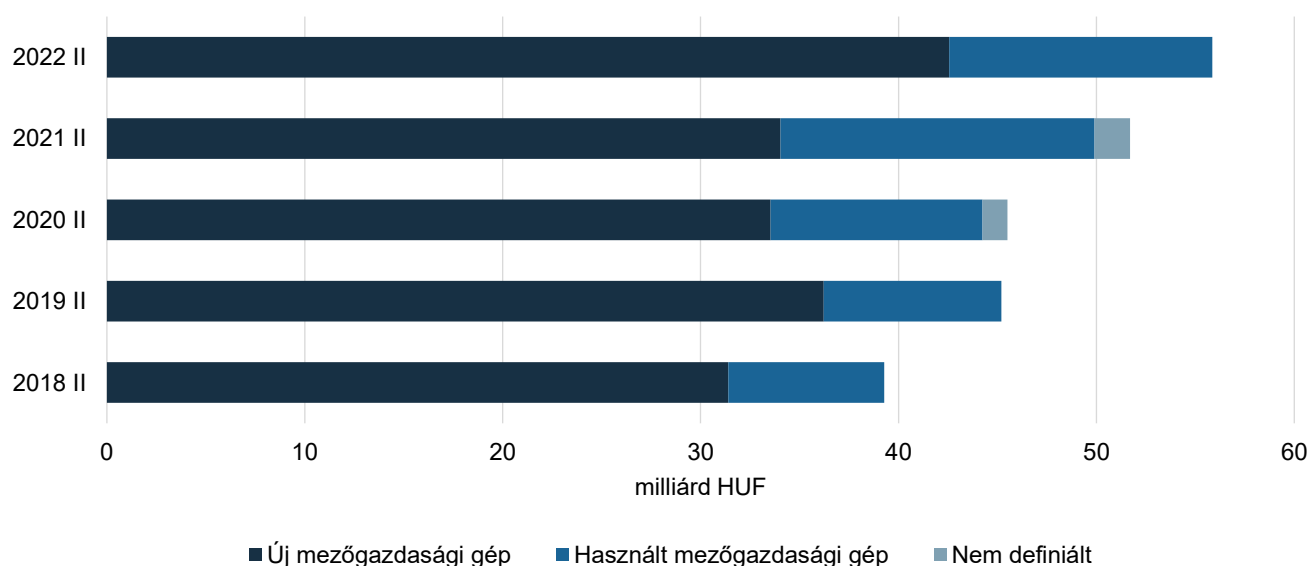
47. ábra: **A lízingcégek mezőgazdasági szerződéseinek száma mérséklődött 2022 második negyedében**

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az előző év azonos időszakához képest a lízingcégek által finanszírozott összeg 8,1 százalékkal emelkedett, értékben 51,7 milliárd forintról 55,9 milliárd forintra nőtt. Az új gépek esetében a bővülés 25,0 százalékos volt 42,6 milliárd forintra, a használt mezőgazdasági gépek esetében pedig 16,1 százalékos visszaesés jelentkezett 15,9 milliárd forintról 13,3 milliárd forintra (48. ábra).

48. ábra: **A lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései növekedtek 2022 második negyedében**

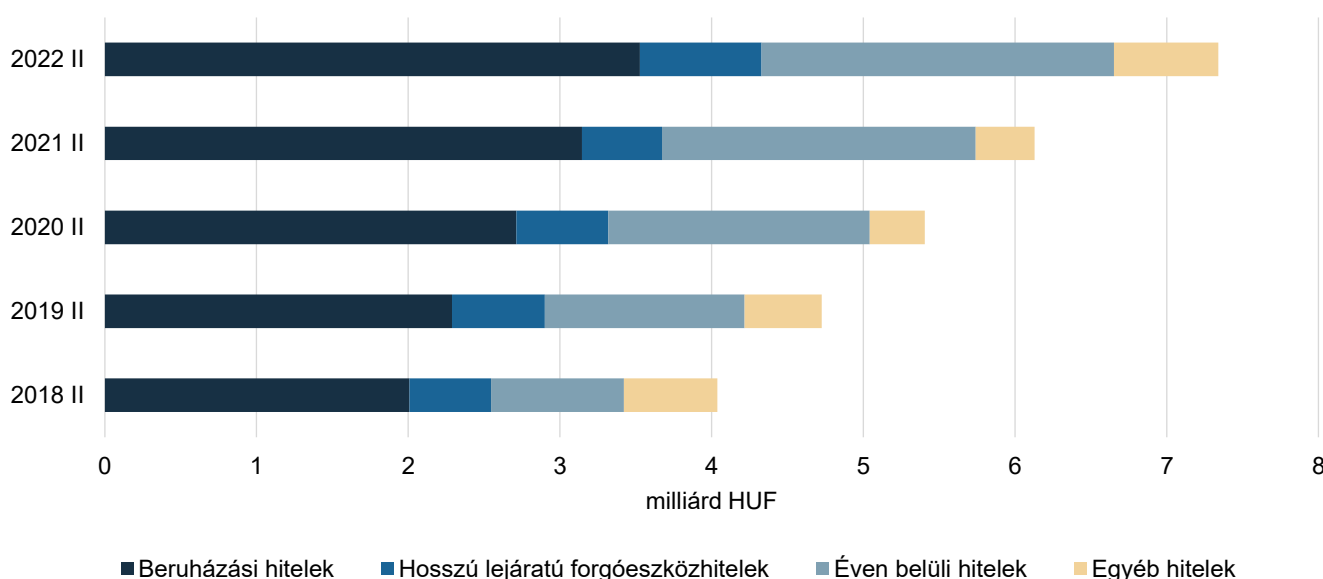

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállománya

- Az élelmiszeripari egyéni vállalkozásainak 7,3 milliárd forintos hitelállománya 19,8 százalékkal, 1,2 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét. Mind a négy kategóriában kismértékű értéknövekedés volt tapasztalható.
- A piaci hitelek részesedése 53,0 százalékról 41,4 százalékra mérséklődött, ezáltal a kedvezményes hitelek nagyobb arányt képviseltek az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállományában az egy évvel korábbi azonos negyedév értékéhez képest.
- A beruházási hitelek részesedése 3,3 százalékponttal 48,1 százalékra mérséklődött, a rövid lejáratú hitelek aránya is csökkent 2,1 százalékponttal 31,7 százalékra az ágazatban. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel és az egyéb hitelek arányánál is növekedés jelentkezett, előbbi 2,3 százalékponttal, utóbbi 3,0 százalékponttal nőtt (49. ábra).
- Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások újonnan felvett hiteleinek értéke 1,5 milliárd forintot tett ki 2022 második negyedévének végén. Ez az összeg 0,5 milliárd forinttal volt magasabb, mint egy évvel korábban. A hitelek túlnyomó többségét, összesen 78,2 százalékát egyéb éven belüli forinthitel (42,2 százalék) és folyószámlahitel (36,0 százalék) formájában folyósították.

49. ábra: **Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelei mindegyik kategóriában növekedtek 2022 második negyedévében**

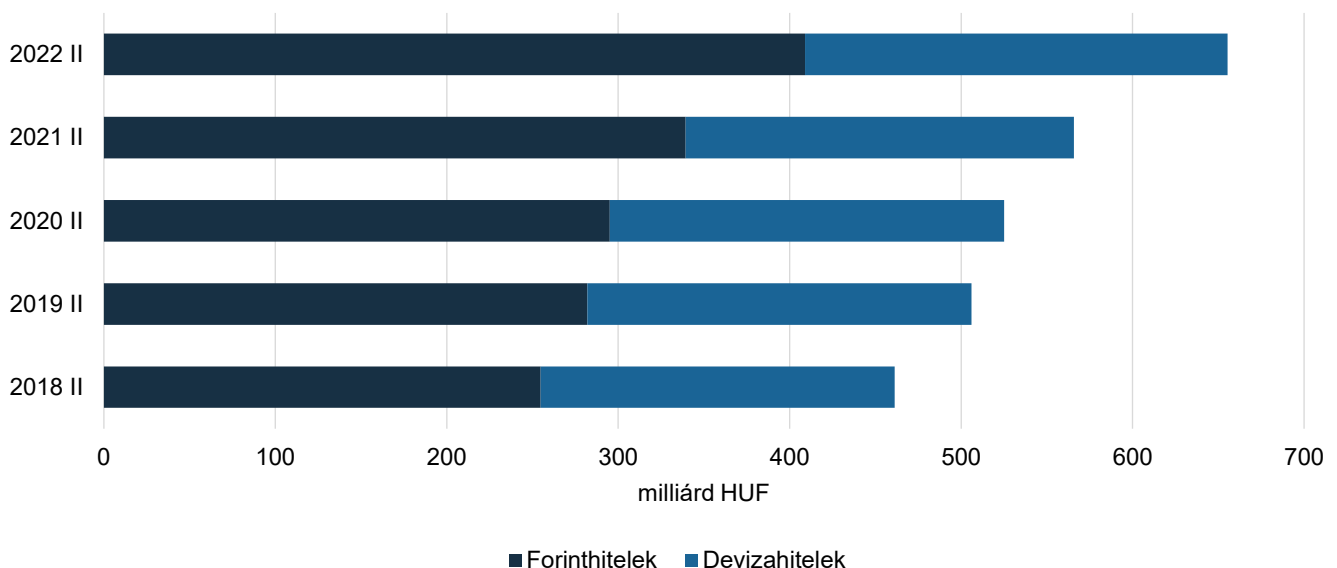

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya

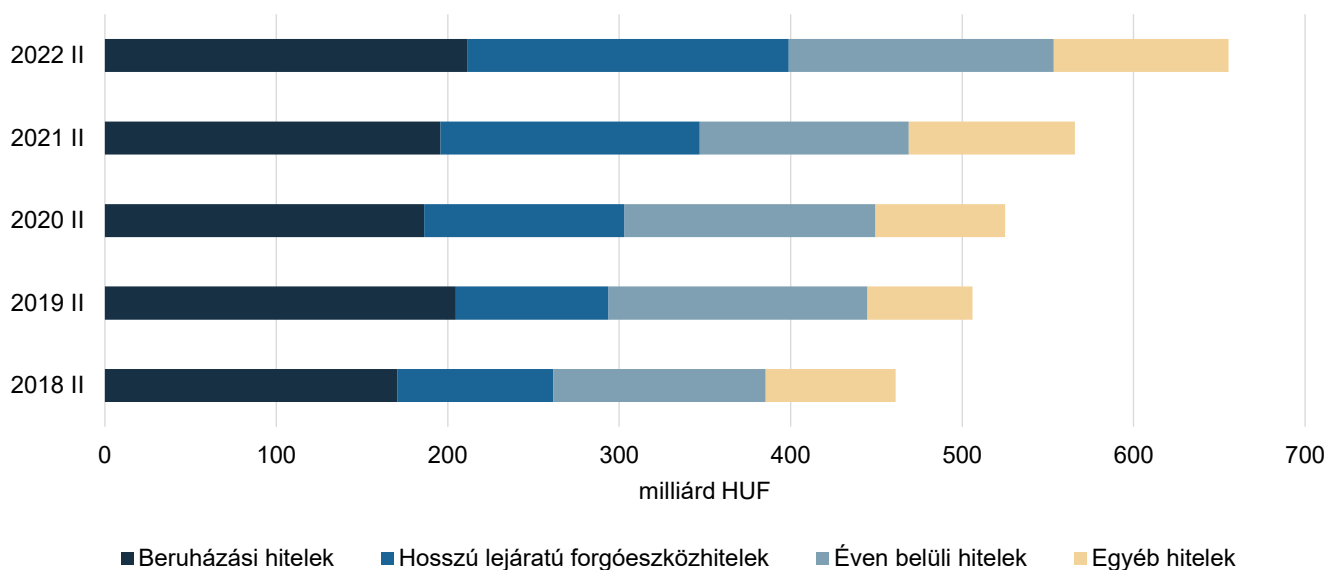
- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya az elmúlt öt évben fokozatosan növekedett, 2022 második negyedévének végére pedig elérte a 655,4 milliárd forintot, ami az előző év azonos időszakához képest 15,8 százalékos növekedésnek felelt meg (50. ábra).
- Az élelmiszeriparban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományán belül ebben a negyedévben mind a forinthitelek, mind a devizahitelek növekedése volt megfigyelhető, előbbi 20,5 százalékkal, míg utóbbi 8,8 százalékkal emelkedett. A forinthitelek állománya 69,6 milliárd forinttal emelkedett a vizsgált időszakban, míg a devizahiteleknél 20,0 milliárd forintos bővülés következett be. Mindezek eredményeképpen a forinthitelek hitelállományból való részesedése kismértékben, 2,4 százalékponttal emelkedett.

50. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelei tovább emelkedtek 2022 második negyedévében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának növekedése leginkább az éven belüli hiteleknél volt kiemelkedő, 26,9 százalékos emelkedéssel. Ezt követte a hosszú lejáratú forgóeszközhitel 23,8 százalékos bővülése, valamint a beruházási hitelek 8,1 százalékos gyarapodása, amely ezáltal 211,6 milliárd forintot ért el. Ebben a negyedévben minden kategóriában növekedés történt, az egyéb hitelek is bővültek 5,3 százalékkal (51. ábra).
- Mindezek eredményeképpen a hosszú lejáratú hitelek részesedése 2022 második negyedévében a teljes hitelállományból 0,5 százalékponttal 60,8 százalékra mérséklődött.

51. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományában az éven belüli hitelek növekedése volt számottevő 2022 második negyedében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának legnagyobb részét, 27,8 százalékát az egyéb élelmiszeripar szakágazatban tevékenykedők tudhatták magukénak. Ezt követte 13,4 százalékos részaránnyal az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás, valamint 7,6 százalékkal a baromfi-hús-feldolgozás, -tartósítás és ugyanekkor arányban a malomipari termék gyártása szakágazat. Kiemelhető még az olaj gyártása 7,0 százalékkal és a húsfeldolgozás, -tartósítás 6,8 százalékkal, valamint a haszoneledel gyártása szakágazat 5,8 százalékkal.
- Az Agrárminisztérium adatgyűjtésében a 2020. évtől külön soron szereplő szőlőbor termelése szakágazat az élelmiszeripari társas vállalkozásainak hitelállományában 5,0 százalékos részesedéssel bírt a második negyedév végén, és ez az előző év ugyanezen időszakához képest kismértékű, 0,5 százalékpontos csökkenést jelentett.
- A teljes hitelállomány 89,6 milliárd forinttal bővült. Ezen belül a legnagyobb mértékben az egyéb élelmiszer szakágazat hitelállománya emelkedett 36,5 milliárd forinttal, ezt követte az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás 23,4 milliárdos növekedéssel. A malomipari termék gyártása és a kenyér, friss pékáru gyártása szakágazat hitelállománya is bővült, előbbi 13,7 milliárd forinttal, utóbbi 13,2 milliárd forinttal volt több mint az előző év azonos időszakában.
- Bár a hús-, baromfi-hús-készítmény gyártása szakágazat hitelállománya 10,2 milliárd forinttal emelkedett, viszont a baromfi-hús-feldolgozás, -tartósítás területén 18,7 milliárd forinttal csökkent, és a húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazatban is 5,3 milliárd forinttal mérséklődött a hitelek állománya. Előbbi esetben a beruházási hitelek jelentős, 16,3 milliárd forintos csökkenése volt a fő ok, míg utóbbi esetben az egyéb éven belüli hitelek 4,8 milliárd forintos visszaesése magyarázta leginkább a csökkenést (7. táblázat).

7. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek közel egyharmadát a beruházási hitelek adták 2022 második negyedében is**

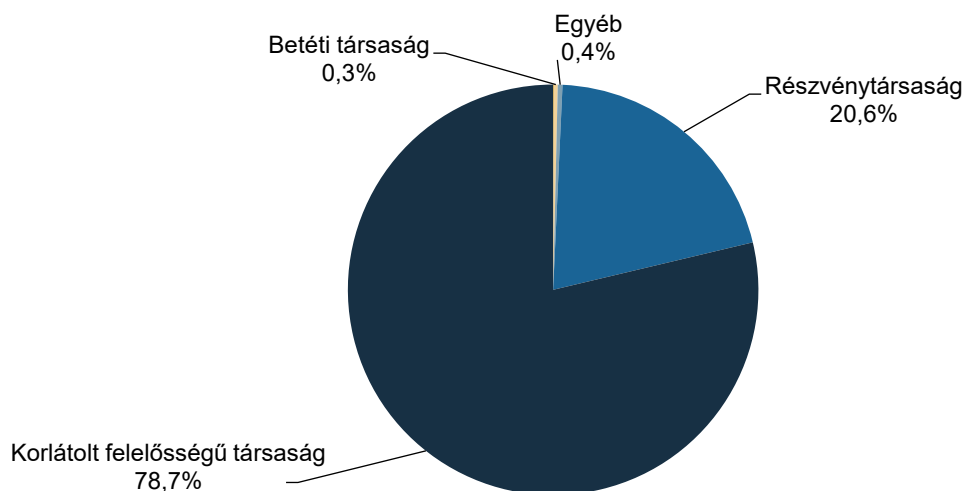
milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitel	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	44,5	27,0	9,3	3,2	4,0	0,9
Baromfi-húsfeldolgozás, -tartósítás	49,8	16,7	23,6	3,7	4,1	1,7
Hús-, baromfi-hús-készítmény gyártása	29,3	13,9	10,4	0,4	4,4	0,2
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	3,8	1,8	1,3	0,3	0,4	0,0
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	87,9	15,8	34,8	1,8	27,2	8,2
Olaj gyártása	45,7	4,9	3,8	4,1	7,2	25,8
Tejtermék gyártása	28,5	12,0	11,1	2,4	2,4	0,7
Malomipari termék gyártása	49,8	5,6	20,7	4,9	10,3	8,2
Kenyér, friss pékáru gyártása	33,0	20,0	4,6	2,7	4,4	1,3
Tésztafélék gyártása	16,2	5,0	5,4	5,7	0,1	0,1
Tartósított lisztesáru gyártása	9,2	4,1	2,5	0,3	1,4	0,8
Haszonállat-eledel gyártása	38,3	6,2	9,1	0,9	7,1	14,9
Hobbiállat-eledel gyártása	4,4	0,6	2,3	0,2	1,2	0,1
Szőlőbor termelése	33,1	10,1	8,4	4,6	5,8	4,1
Egyéb élelmiszeripar	182,2	67,8	40,0	9,7	29,8	34,9
Összesen	655,4	211,6	187,2	44,8	109,7	102,1

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozásoknál is a korlátolt felelősségű társaságok és a részvénytársaságok fennálló hitelállománya a legjelentősebb, részesedésük együttesen 99,3 százalék volt 2022. június 30-án. Legkisebb hitelállománnyal a közkereseti társaságok, a szövetkezetek, valamint a betéti társaságok rendelkeztek (52. ábra).

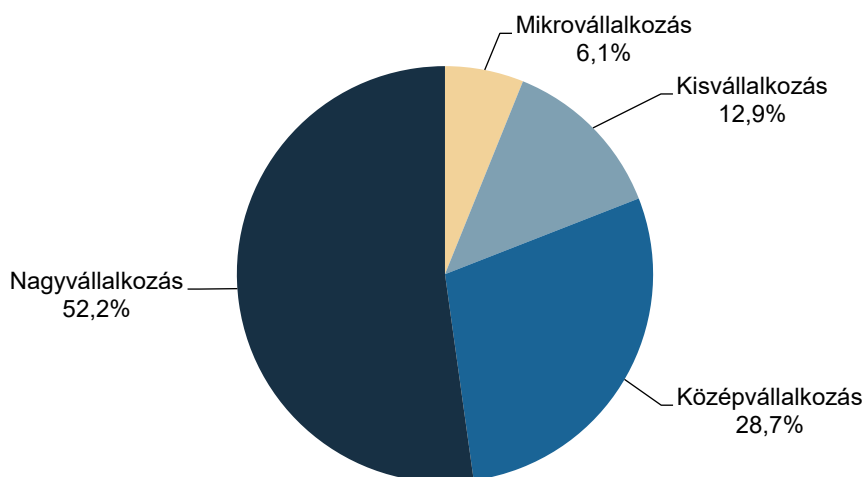
52. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek több mint háromnegyedét a korlátolt felelősségű társaságok tudhatták magukénak 2022 második negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának több mint felét a nagyvállalkozások adták, a mikro-, kis- és középvállalkozások hiteleinek aránya a teljes állományból 47,8 százalékot képviselt, ami 313,3 milliárd forintnak felelt meg.
- A teljes hitelállomány 28,7 százalékát adták a középvállalkozások, emellett a kisvállalkozások részesedése 12,9 százalékot, a mikrovállalkozásoké pedig 6,1 százalékot tett ki az adott év második negyedében (53. ábra).

53. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek több mint fele a nagyvállalkozásokat finanszírozta 2022 második negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások 2022 második negyedében 98,0 milliárd forintnyi új hitelt vettek fel, ami 33,5 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. A legnagyobb mértékű növekedés az egyéb éven belüli hiteleknél történt 21,6 milliárd forinttal, ezt követte a beruházási hitelek emelkedése 10,7 milliárd forinttal. Az új hitelösszeg legnagyobb része (49,6 százalék) továbbra is egyéb éven belüli hitel volt, és emellett a beruházási hitelek képviseltek még nagyobb hányadot (21,6 százalékot), az egyéb hitelekkel együtt az új hitelek értékének több mint egyharmadát (8. táblázat).
- Az új hitelek legnagyobb része, 38,6 százaléka az egyéb élelmiszeripar szakágazatba került, döntően beruházási hitelek formájában. A legnagyobb növekedés is ezen szegmensnél volt megfigyelhető: az új hitelek értéke 29,4 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos negyedévi értékét.
- A szakágazatok közül leginkább a malomipari termék gyártása szakágazatban tevékenykedő vállalkozások hitelei csökkentek, bár kismértékben, hiszen 2,0 milliárd forinttal kisebb hitelösszeget vettek fel 2021 második negyedéhez képest. E szakágazaton belül a hosszú lejáratú forgóeszközhitel mérséklődése volt meghatározó. A baromfi-hús-feldolgozás, -tartósítás szakágazat új hiteleinek értéke 1,7 milliárd forinttal mérséklődött a beruházási hitelek nagyobb mértékű (-6,2 milliárd forint) visszaesése következtében.

8. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások új hiteleinek zöme egyéb éven belüli hitel volt 2022 második negyedében**

milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitel	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	7,0	0,3	0,9	0,7	5,1	0,0
Baromfihús-feldolgozás, -tartósítás	7,6	0,7	0,9	2,7	3,3	0,0
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	0,7	0,6	0,0	0,1	0,1	0,0
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	21,9	0,5	1,1	0,4	19,9	0,0
Olaj gyártása	2,7	0,1	0,0	0,0	2,6	0,0
Tejtermék gyártása	6,1	0,2	0,2	0,2	5,1	0,4
Malomipari termék gyártása	2,1	0,4	0,6	0,4	0,6	0,1
Kenyér, friss pékáru gyártása	1,9	0,4	0,7	0,4	0,3	0,1
Tésztafélék gyártása	0,5	0,3	0,0	0,2	0,0	0,0
Tartósított lisztesáru gyártása	0,4	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2
Haszonállat-eledel gyártása	4,1	0,0	0,1	0,1	2,8	1,1
Hobbiállat-eledel gyártása	1,9	0,3	0,6	0,0	1,0	0,0
Szőlőbor termelése	3,1	0,1	1,0	0,8	0,8	0,4
Egyéb élelmiszeripar	37,8	17,4	1,1	1,6	6,7	11,0
Összesen	98,0	21,2	7,2	7,7	48,6	13,4

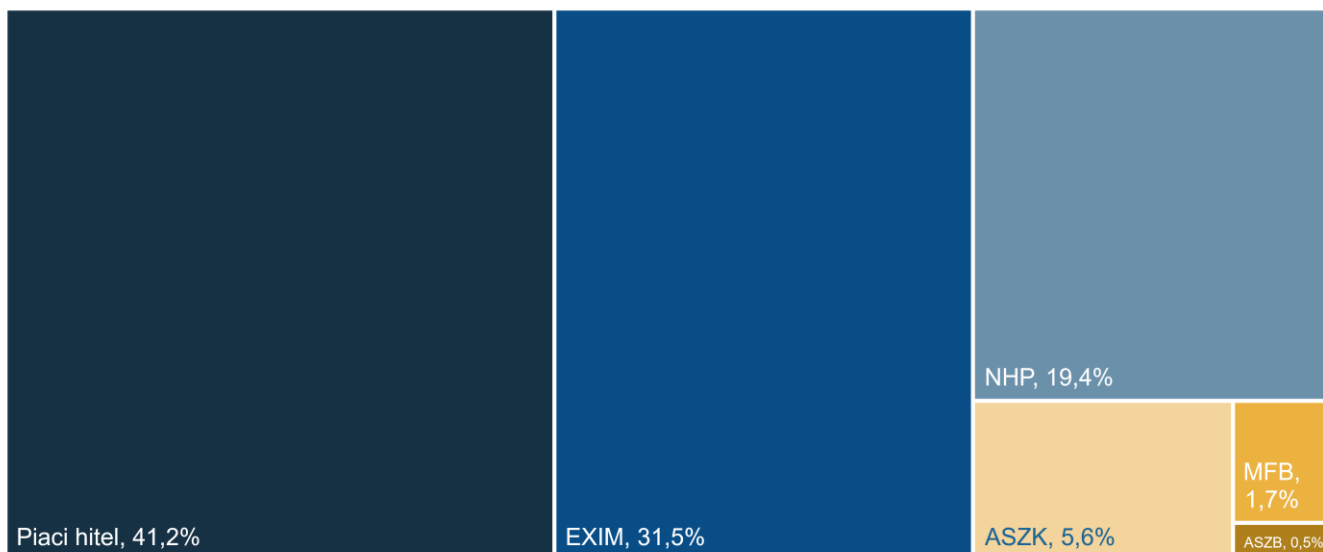
Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kedvezményes finanszírozás az élelmiszeriparban

- Az élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások hitelállományának több mint egyharmada (41,2 százalék) piaci hitel volt 2022 második negyedében¹⁸ (54. ábra).
- Kiemelkedő volt az ágazatban a támogatott hitelkonstrukciók közül az Eximbank által finanszírozott hitelek fennálló állománya, amely a hitelösszeg 31,5 százalékát adta 2022. június 30-án. Az NHP-hitelek állománya a szegmens hitelállományának 19,4 százalékát képezte. Az élelmiszeriparban kevésbé volt népszerű az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel, az ágazat hitelösszegéből mindössze 5,6 százalékos részesedéssel bírt. Az Agrár Széchenyi Beruházási hitel fennálló állománya a teljes hitelállomány 0,5 százalékát tette ki.

¹⁸ A piaci hitelek aránya módszertani változások miatt nem összehasonlítható a korábbi számokban megjelent adatokkal.

54. ábra: **Az élelmiszeripari hitelek közel 60 százaléka kedvezményes hitel volt 2022. június 30-án**

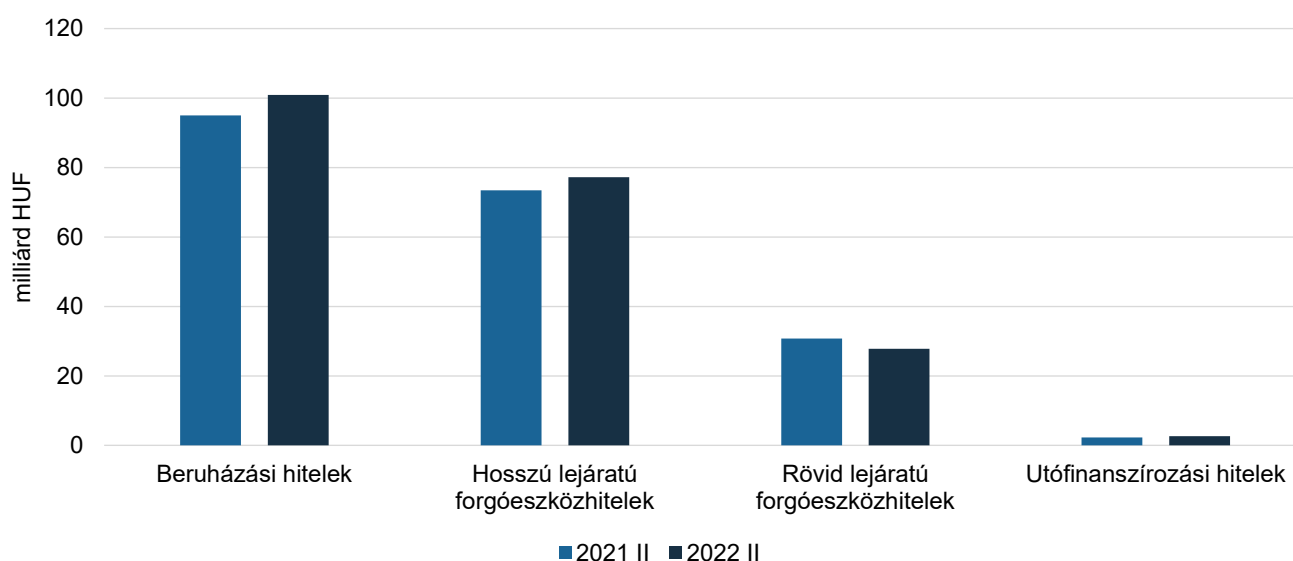
Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB-, AM-, MFB-, KAVOSZ- és Eximbank-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

EXIM-konstrukciók

- Az Eximbank által az élelmiszeripar részére nyújtott exportösztönző hitelek összege 3,6 százalékkal 208,6 milliárd forintra nőtt az egy évvel korábbi azonos negyedévhez viszonyítva (55. ábra). A növekedéshez a beruházási hitelek járultak hozzá legnagyobb mértékben: állományuk 6,3 százalékkal, 6,0 milliárd forinttal emelkedett egy év alatt, a hosszú lejáratú forgóeszközhitel pedig további 3,8 milliárd forinttal nőtt.

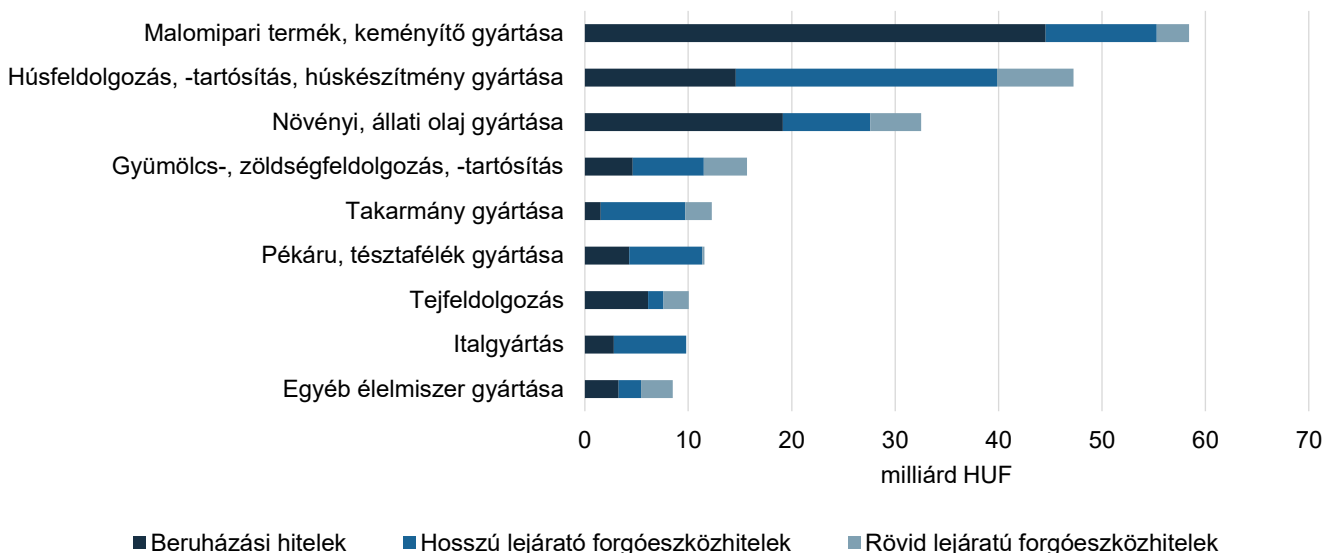
55. ábra: **Az Eximbank élelmiszeripari hitelei közül a beruházási hitelek nőttek leginkább 2022 második negyedévében**

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripar exportösztönző hiteleinek 50,7 százalékát továbbra is a malomipari termék, keményítő gyártása, valamint a húsfeldolgozással foglalkozó alágazatok tudhatják magukénak. Ez az arány az előző év azonos időszakában 7,5 százalékponttal volt nagyobb. A szegmensek közül a malomipari termék, keményítő gyártása alágazat önmagában az összes felvett hitel 28,0 százalékát adta, a húsfeldolgozással foglalkozó alágazatok pedig összesen a hitelállomány 22,6 százalékát képviselték. A többi al- és szakágazat hiteleinek értéke együttesen 102,9 milliárd forint volt a vizsgált időszakban (56. ábra).
- A teljes hitelállományon belül a legnagyobb részt a beruházási hitelek képezték 48,4 százalékkal.

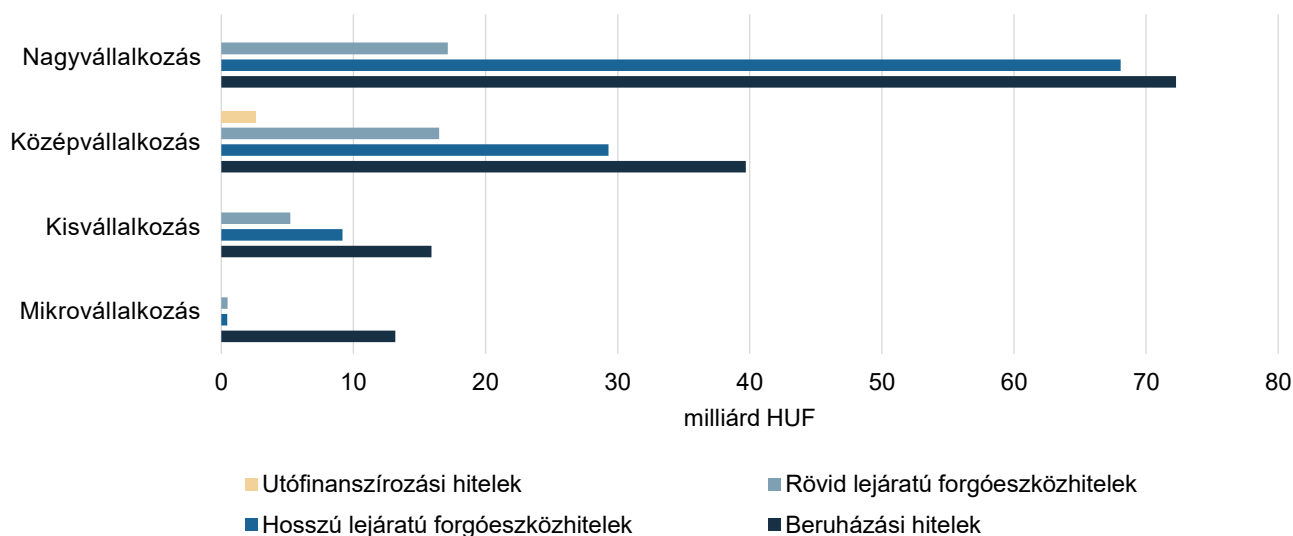
56. ábra: **Az Eximbank élelmiszeripari hitelei a növényi és állati olaj gyártása szakágazatban nőttek leginkább 2022 második negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az EXIM exportösztönző hiteleinek túlnyomó többségét (84,7 százalékát) továbbra is a nagy- és középvállalkozások vették igénybe, ami együttesen 245,6 milliárd forintot jelentett (57. ábra).
- Lejáratú idő szerinti kisebb mértékű struktúraváltás volt megfigyelhető a nagy- és középvállalkozások hitelállományában. A nagyvállalkozások exportösztönző hitelein belül a hosszú lejáratú forgóeszközhitel számottevő mértékben növekedtek: miközben az állomány 2021 második negyedében 56,3 milliárd forintot tett ki, 2022 második negyedében már a 68,1 milliárd forintot is elérte. A középvállalkozások esetében a beruházási hitelek állománya bővült a legjelentősebben, 20,6 milliárd forintról 39,7 milliárd forintra, és emellett a rövid lejáratú forgóeszközhitel állománya 10,4 milliárd forintról 16,5 milliárd forintra emelkedett.
- Az éven túli hitelek domináltak a mikro- és kisvállalkozásoknál is, ezen belül is a beruházási hitelek aránya volt magas. A rövid lejáratú forgóeszközhitel aránya előbbi esetében 3,4 százalékot, utóbbinál pedig 17,2 százalékot tett ki a hitelállomány egészéből.

57. ábra: **Az Eximbank exportösztönző hiteleit főként a középvállalkozások vették igénybe beruházási hitel formájában 2022 második negyedében**

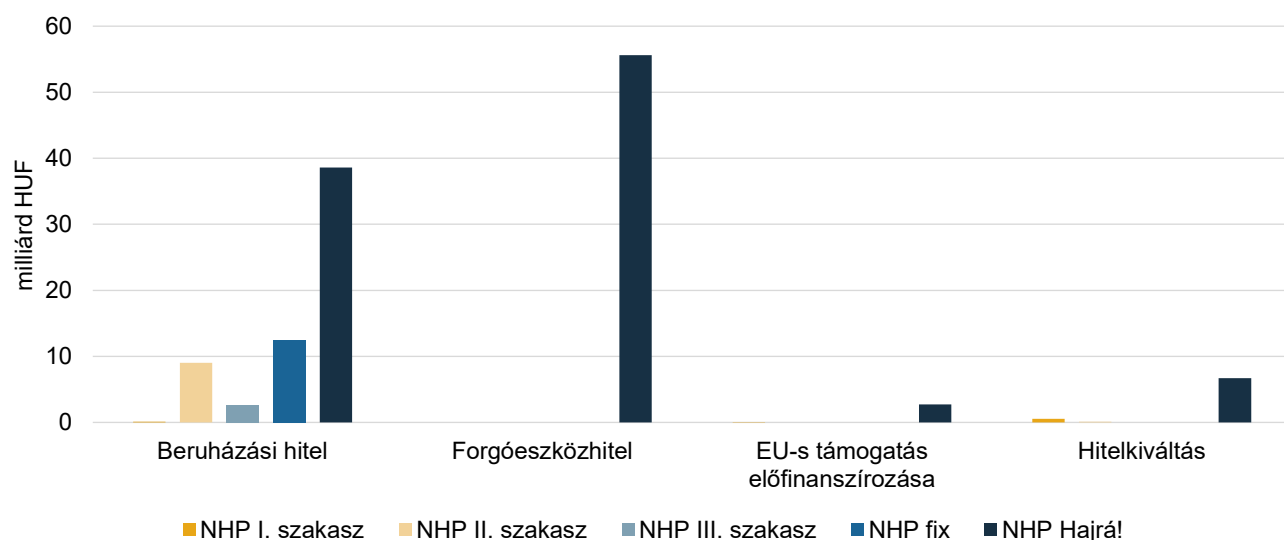

Megjegyzés: Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya a mezőgazdasági ágazat hitelállományát is tartalmazza. Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Növekedési Hitelprogram

- Az élelmiszeripar fennálló hitelállománya az NHP-konstrukciókhoz kapcsolódóan 128,5 milliárd forint volt 2022 második negyedében, és ez 16,7 százalékos növekedést jelentett az egy évvel korábbi helyzethez képest. A hitelállomány 80,6 százaléka, 103,6 milliárd forint az NHP Hajrá! keretében került folyósításra, javarészt forgóeszköz-hitel formájában (58. ábra).

58. ábra: **A Növekedési Hitelprogram Hajrá! élelmiszeripari hitelei elsősorban forgóeszközöket finanszíroztak 2022 második negyedében**

Megjegyzés: Az ágazati adat nem tartalmazza az egyéni vállalkozókat. Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az NHP keretében a garanciaszervezetek által garantált, az élelmiszeriparba kihelyezett hitelállomány 13,7 százalékkal volt kevesebb az előző év azonos időszakánál, ezáltal 8,3 milliárd forintot tett ki 2022. június 30-án. Az állomány 96,8 százalékát az NHP Hajrá!-hoz kapcsolódóan folyósították az ágazatban tevékenykedők számára (9. táblázat).

9. táblázat: **A Növekedési Hitelprogram garantált hitelállományának alakulása az élelmiszeriparban 2018 és 2022 második negyedévének vége között**

milliárd HUF

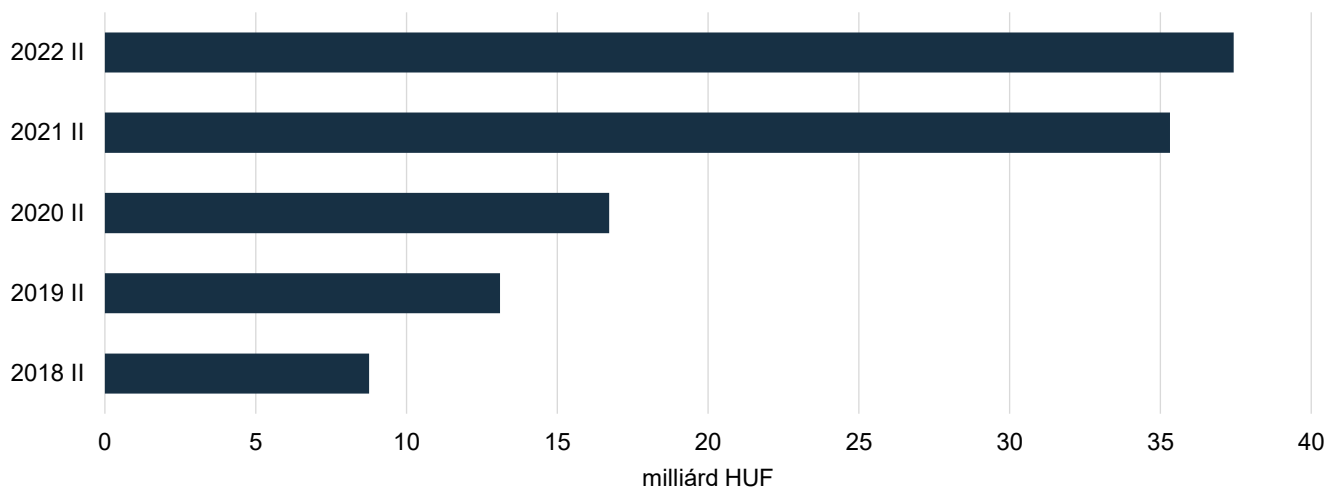
Időszak	Élelmiszeripar				
	I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá!	
2018	I	6,9	0,3		
	II	6,8	0,3		
	III	6,3	0,3		
	IV	5,3	0,3		
2019	I	5,0	0,3		
	II	4,8	0,2	0,3	
	III	4,4	0,1	0,5	
	IV	4,4	0,1	1,1	
2020	I	3,9	0,1	1,6	
	II	3,8	0,1	2,0	
	III	3,8	0,4		1,1
	IV	2,0	0,4		3,9
2021	I	1,5	0,3		6,0
	II	1,5	0,4		7,8
	III	1,5	0,3		8,8
	IV	1,3	0,3		8,5
2022	I	1,3	0,3		8,7
	II	0,3	0,0		8,1

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.
 Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel

- Egy év alatt az élelmiszeripari vállalkozások ASZK folyószámlahitel fennálló állománya 6,0 százalékkal nőtt, így a korábbi időszakokban megszokott dinamikus növekedés folytatódott, bár jóval kisebb ütemben: az ágazatban tevékenykedő vállalkozások fennálló állománya 35,3 milliárd forintról 37,4 milliárd forintra emelkedett 2022 második negyedévének végére (59. ábra).

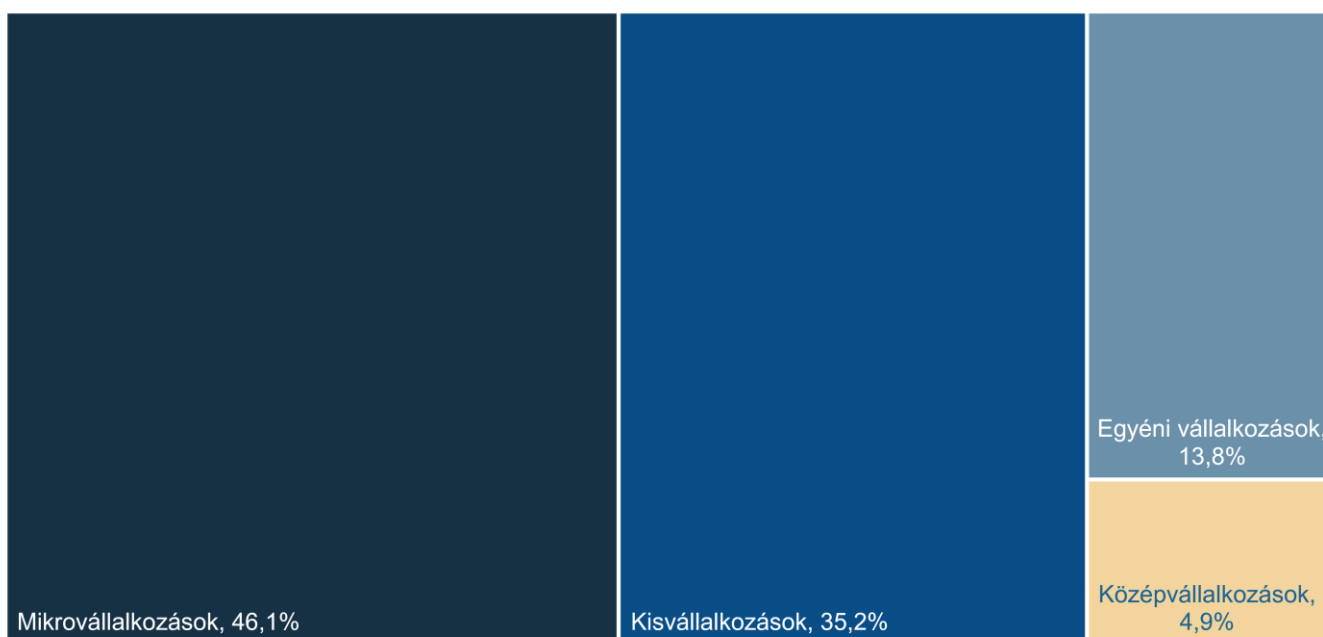
59. ábra: **Az élelmiszeripar Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeretének növekedése jóval kisebb ütemben ugyan, de tovább folytatódott 2022 második negyedében**

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

- Az élelmiszeripar ASZK-folyószámlahitel fennálló állományának zöme a társas vállalkozásokhoz köthető, a 37,4 milliárd forintos hitelállományból 32,3 milliárd forintot tudhattak magukénak 2022. június 30-án. Azon belül is a mikrovállalkozások rendelkeztek a legnagyobb hitelállománnyal, részesedésük 46,1 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozások a hitelállomány 35,2 százalékát tudhatták magukénak. A középvállalkozások részesedése 4,9 százalék, az egyéni vállalkozásoké ennél nagyobb, 13,8 százalék volt 2022 második negyedében (60. ábra).

60. ábra: **Az élelmiszeripar Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeret fennálló állományának közel felét mikrovállalkozások igényelték 2022. június 30-ig**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

- Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel mellett az Agrár Széchenyi Beruházási hitel keretében is kedvezményes hitelhez juthattak az élelmiszeripari vállalkozások. Az ágazat fennálló állománya a szóban forgó hitelkonstrukció keretében 3,5 milliárd forint volt 2022 június 30-án, ami 45 hitelügyletbe kapcsolódott¹⁹.

MFB-hitelprogramok

- Az élelmiszeripari ágazatba kihelyezett kedvezményes MFB-hitelek fennálló állománya 2022. június 30-án 11,4 milliárd forintot tett ki, amely összeg alig haladta meg az előző év azonos időszakának 11,3 milliárd forintos értékét (10. táblázat). A hitelösszeget szinte teljes egészében a társas vállalkozások igényelték, amelyek körében a mikrovállalkozások bírtak a legnagyobb részesedéssel (76,3 százalék), arányuk 8,1 százalékponttal emelkedett egy év alatt.

10. táblázat: **Az MFB élelmiszeripari hitelei elsősorban a mikrovállalkozásokat finanszírozták 2022 második negyedében is**

milliárd HUF

Megnevezés	Hitelek értéke
Egyéni gazdaságok	–
Társas vállalkozások	10,3
ebből	
Mikrovállalkozás	7,9
Kisvállalkozás	1,2
Középvállalkozás	1,2
Nagyvállalkozás	–
Nem ismert*	1,0
Összesen	11,4

Megjegyzés: A csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, felszámolás miatt nem besorolható és nonprofit vállalkozások. Az adatok a 2022. június 30-i állapotot tükrözik.

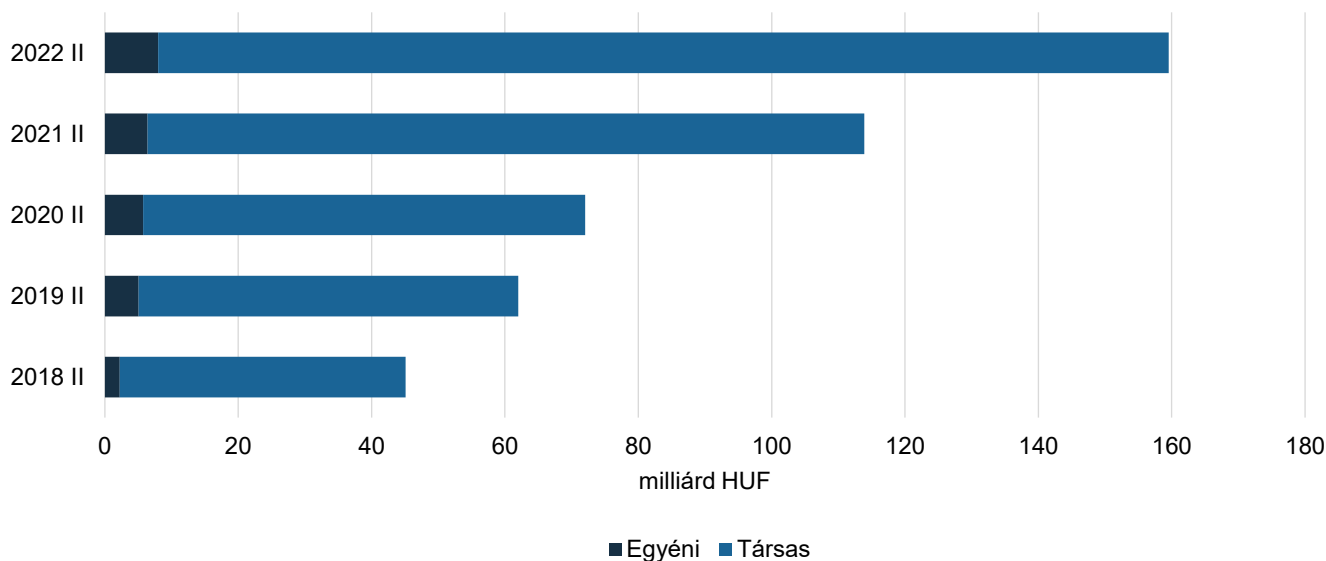
Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban

- A mezőgazdasághoz hasonlóan az élelmiszeripar garantált hitelállományában is dinamikus emelkedés volt megfigyelhető az elmúlt öt évben. A bővülés 2022 második negyedében tovább folytatódott: a garantált hitelek összege 40,1 százalékkal 159,6 milliárd forintra nőtt az egy évvel korábbi negyedévhez képest (61. ábra).
- A növekedés üteme az egyéni és társas vállalkozásoknál különböző volt, előbbinél 25,4, utóbbinál 40,0 százalék, azonban ez értékben 1,6, illetve 44,0 milliárd forintra felelt meg. Mindezek eredményeképpen az egyéni gazdaságok garantált hiteleinek értéke 8,0 milliárd forintra nőtt, a társas vállalkozásoké pedig 151,6 milliárd forintra emelkedett egy év alatt.

¹⁹ Forrás: AVHGA-adatok

61. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások garantált hitelállománya tovább bővült 2022 második negyedévében**

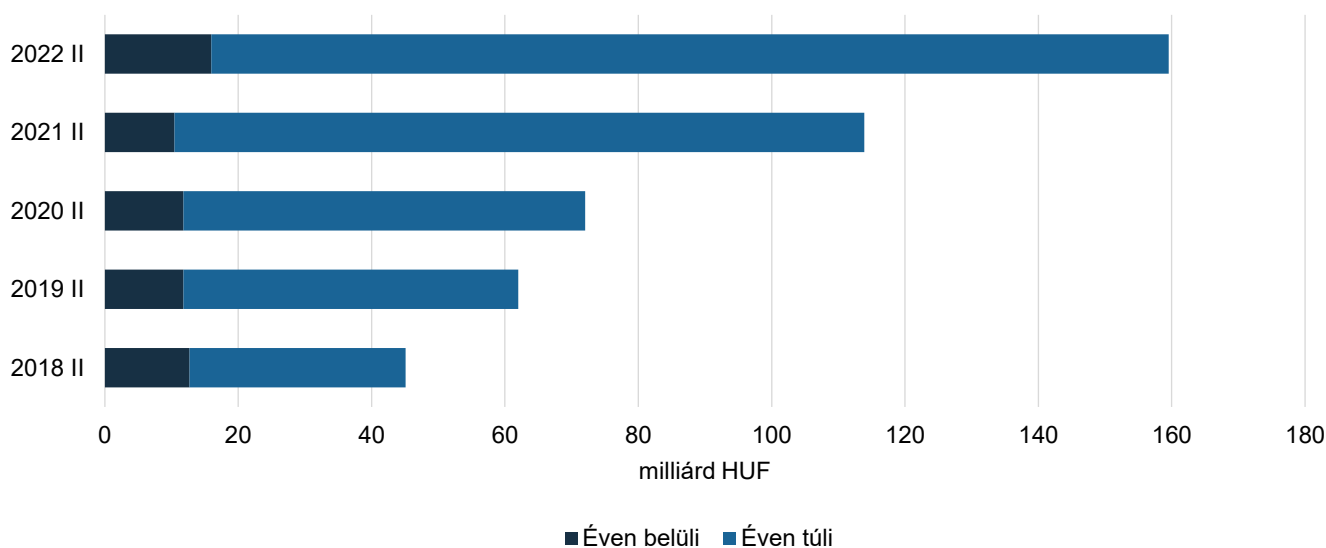

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 76,4-77,1 százalék volt 2022 második negyedévének végén.

Forrás: AVHGA-, Garantiqa-adatok és az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari vállalkozások garantált hitelállományában az éven belüli és éven túli hitelek eltérő mértékben növekedtek. Az éven belüli hitelek állománya 52,6 százalékkal, 5,5 milliárd forinttal emelkedett. Az éven túli garantált hitelek értéke 38,8 százalékkal és 40,2 milliárd forinttal bővült, ezáltal 143,6 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban (62. ábra).

62. ábra: **Az élelmiszeripar garantált hiteleinek növekedése legnagyobb mértékben az éven túli hiteleknél jelentkezett 2022 második negyedévének végén**

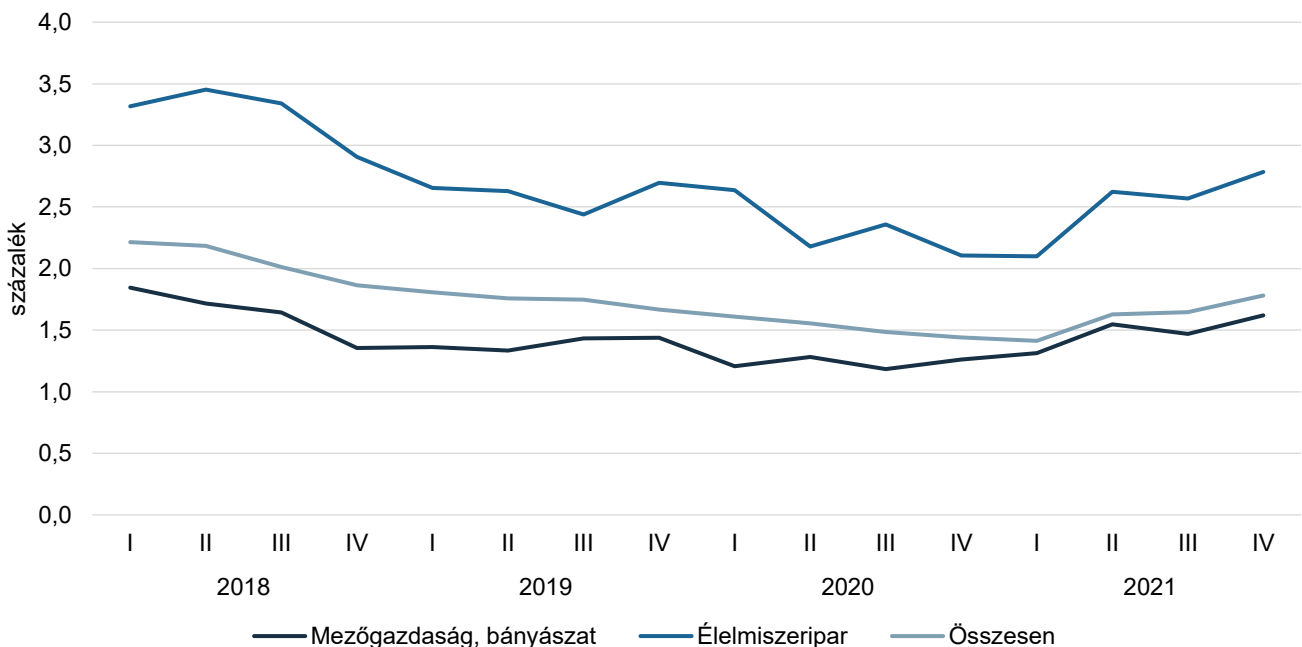
Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 76,4-77,1 százalék volt 2022 második negyedévének végén.

Forrás: AVHGA-, Garantiqa-adatok és az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Ágazati csődráták

- Az ágazati csődráták egy adott ágazatban csődeljárás alatt lévő és az egy évvel korábban működő társas vállalkozások százalékos arányát mutatja. A mutató értékelésével képet kaphatunk egy adott ágazat pénzügyi stabilitásának helyzetéről, illetve annak tendenciájáról.
- A nemzetgazdaság összesített csődrátája 2021 első negyedévéig fokozatosan javult, a 2018 eleji 2,2 százalékról 1,4 százalékra csökkent. Azonban 2021 második negyedévé-től kezdve a mutató értéke újra növekedésnek indult, először 0,2 százalékponttal emelkedve 1,6 százalékra nőtt, majd 2021 végére újabb 0,2 százalékponttal növekedve 1,8 százalékra változott (63. ábra).
- A mezőgazdaság csődrátája a nemzetgazdaságéhoz hasonlóan 2021 második negyedévé-től kezdve összesen 0,3 százalékponttal emelkedett, 1,6 százalékra nőtt 2021 végére, azonban az ágazat eladósodottsága szempontjából továbbra is kedvezőnek számított.
- Az élelmiszeripar csődrátája a mezőgazdaságénál is nagyobb ütemben növekedett, 2,1 százalékról 2,8 százalékra emelkedett az utóbbi egy évben. Az élelmiszeripar csődrátája sajnos mind a nemzetgazdasági, mind a mezőgazdasági csődrátát messze meghaladja.
- A nemzetgazdaság szakágazatai között a legkevésbé eladósodott ágazatnak továbbra is az ingatlanügyletek minősültek: az ágazat csődrátája 0,8 százalékot tett ki 2021 végén. A legeladósodottabb ágazat változatlanul az építőipar volt 3,3 százalékos csődrátá-értékével.

63. ábra: **Az ágazati csődráták minden szektorban emelkedtek**

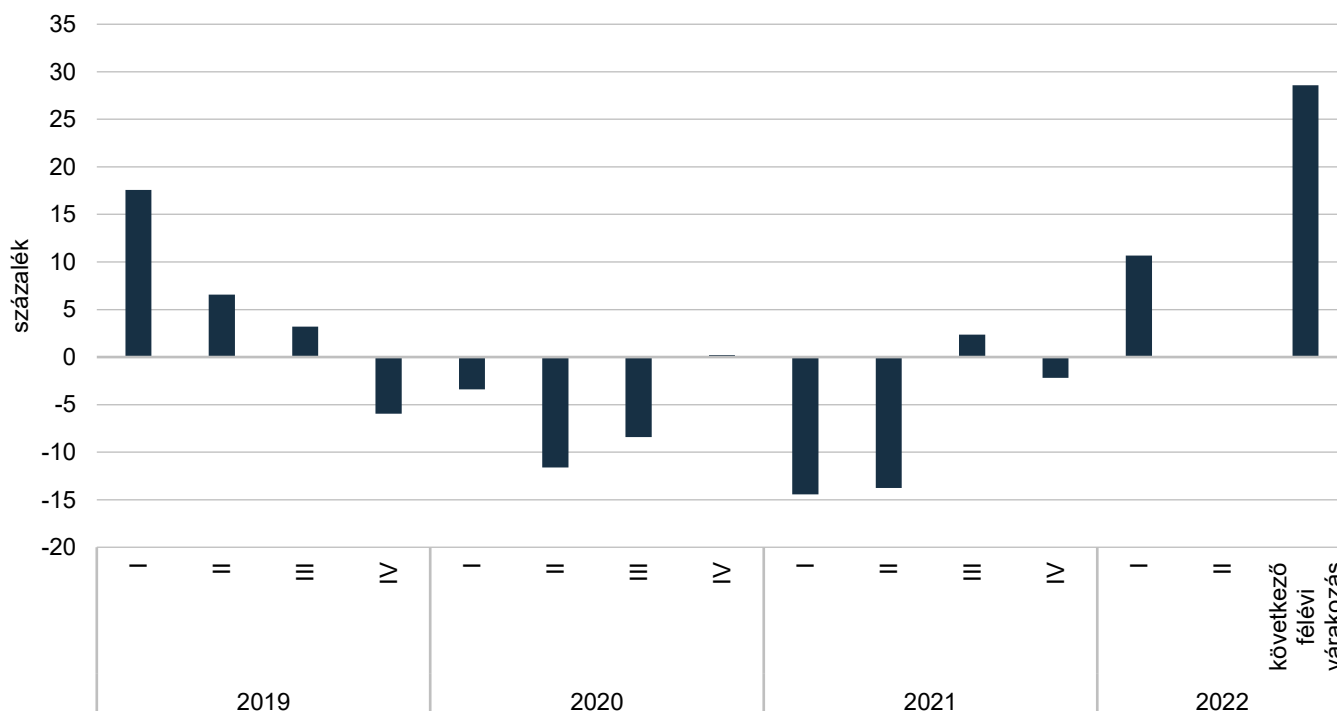

Forrás: Magyar Nemzeti Bank, Pénzügyi Stabilitási Jelentés, 2022. május alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Hitelezési felmérés

- A hitelek keresleti és kínálati tényezőire vonatkozó felmérést a FED (Federal Reserve Board) indította el. Az MNB a FED felmérése alapján készíti el saját hitelezési felmérését, amely valamivel bővebb, mint a FED kérdőíve. A hitelezési felmérés során alkalmazott kérdőív kérdései ötfokozatú skálát alkalmaznak és kvalitatív módon fejezik ki a felmérésben részt vevő intézmények által megtett lépéseket, illetve tervezett vagy várt változásokat a hitelezési hajlandóságra, hitelkeresletre, hitelezési sztenderdekre/feltételekre, kockázati paraméterekre és a különböző szektorok kockázati megítélésére vonatkozóan. A felmérésben a legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező bankok vesznek részt szegmensektől függően 85-95 százalékos piaci részesedéssel.
- A változást a romlást és javulást jelző bankok piaci részesedéssel súlyozott arányának különbsége mutatja. Ha a mutató értéke negatív, akkor a bankszektor képviselői javulást, ha pozitív, akkor pedig romlást várnak az adott ágazat hitelezési folyamataiban.
- A legfrissebb felmérésben szereplő visszatekintő kérdések 2022 második negyedévére (2021 második negyedévéhez képest), az előre tekintő kérdések a következő féléves időszakra vonatkoznak (2022 második negyedévéhez képest).
- A portfólió változása 2022 második negyedévében 0,0 értéket vett fel, azaz a bankszektor képviselői nem tapasztaltak változást a mezőgazdasági ágazat hitelezési folyamataiban.
- A legfrissebb felmérés szerint a bankok romlást prognosztizálnak a mezőgazdasági hitelporfóliók minőségét illetően: a pénzintézetek nettó 28,6 százaléka szerint negatívan fog változni a hitelporfóliók minősége az elkövetkező fél évben (64. ábra).

64. ábra: **A mezőgazdasági portfólió minőségének változása**

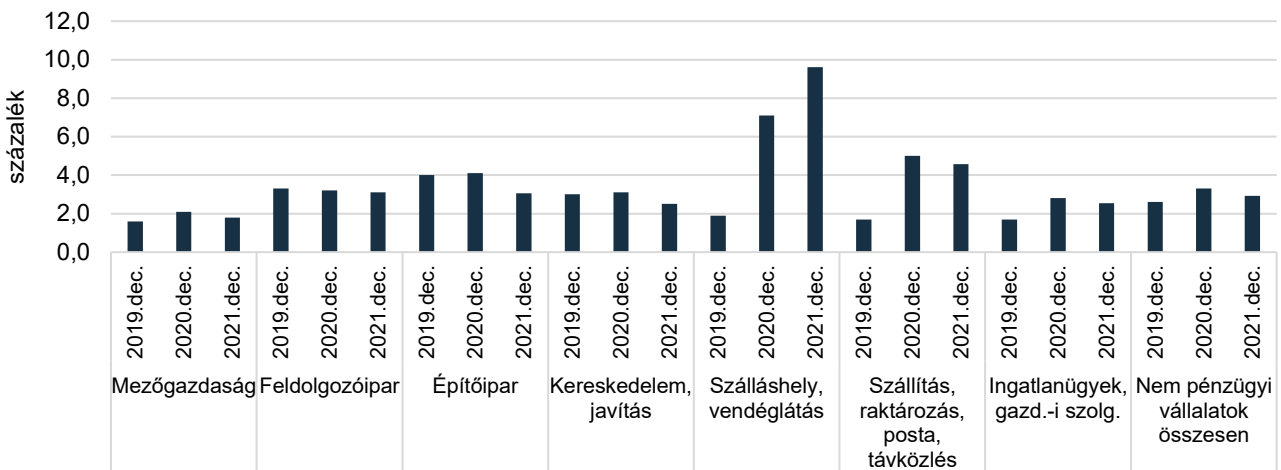

Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Hitelfedezettség

- A Magyar Nemzeti Bank Pénzügyi stabilitási jelentésében szerepel a bankrendszer hitelállományának értékvesztéssel való fedezettsége ágazatonként. A legutóbbi, 2022 májusi Pénzügyi stabilitási jelentés adatai szerint az egyes ágazatok közül a mezőgazdaságban a legalacsonyabb az értékvesztéssel való fedezettség, mindösszesen 1,8 százalék volt 2021 decemberében. A mezőgazdasági ágazat nemzetgazdasági súlya ugyanebben az időszakban 5,4 százalékot tett ki (65. ábra).
- A mezőgazdasághoz hasonló súlyú ágazat (4,7 százalékkal) a szállítás, raktározás, posta, távközlés ágazat, melynek hitelfedezettsége a mezőgazdasághoz képest jóval magasabb, 4,6 százalék volt 2021 decemberében.
- Ugyancsak hasonló súlyú ágazat az építőipar (5,9 százalékkal), de hitelfedezettsége (még a jelentős visszaesés ellenére is) szintén magasabb, 3,1 százalék volt a vizsgált időszakban.

65. ábra: **Az értékvesztéssel való hitelfedezettség változása**

Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatai

- A jegybanki alapkamat 2016 óta 0,90 százalékponton stagnált, amit az árstabilitás fenntartása és a gazdasági növekedés helyreállításának támogatása érdekében a Monetáris Tanács 2020 júniusában 0,75 százalékra mérsékelte, majd 2020 júliusában további 15 bázispontos csökkenéssel 0,60 százalékban állapított meg. Nem módosított ezen az értéken 2021 első negyedévében sem, azonban 2021 júliustól a Monetáris Tanács minden hónapban emelte a jegybanki alapkamatot, főként a növekvő inflációhoz igazítva.
- A Monetáris Tanács 2021 nyarán megállapította, hogy az infláció emelkedése globális jelenség, amely összefügg a gazdaságok koronavírus-járvány utáni újraindításának időzítésével és sebességével.²⁰ Az inflációs kilátások általános növekedése miatt 2021 második felében több európai jegybank is szigorított a monetáris kondíciókon. A nemzetközi és a nemzetgazdasági folyamatokat (mint például a nyersanyagpiacokon megfigyelhető

²⁰ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2021. július 27-i üléséről, <https://www.mnb.hu/monetaris-politika/a-monetaris-tanacs/kozlemenyek/2021/kozlemeny-a-monetaris-tanacs-2021-julius-27-i-uleserol>

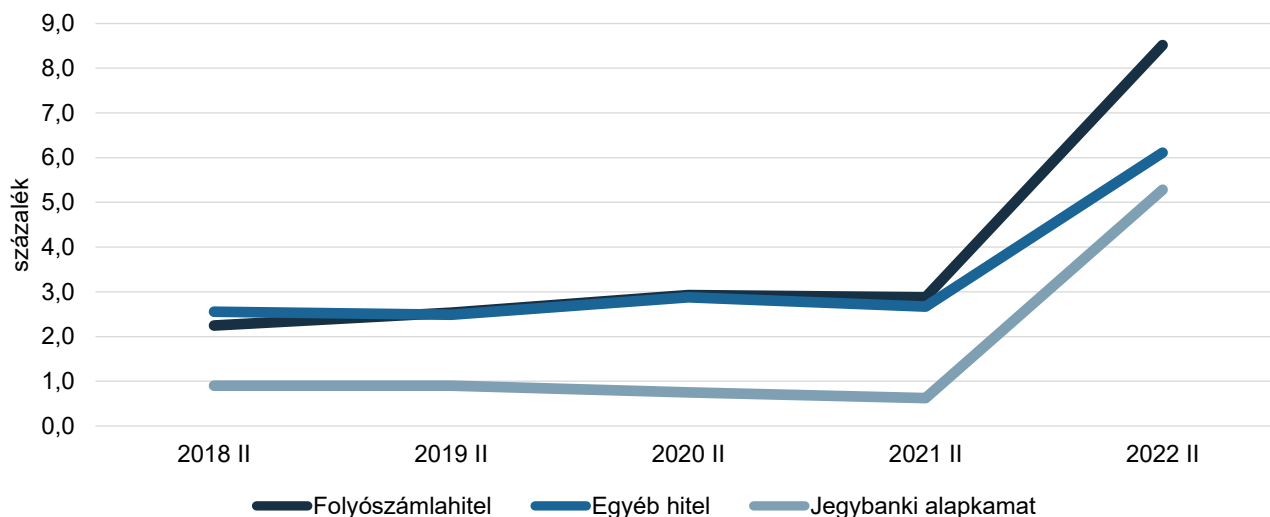
jelentős áremelkedési hullám) elemezve és a változó gazdasági feltételekhez igazodva 2021 végéig a jegybanki alapkamat Magyarországon is összesen 150 bázisponttal, 2,4 százalékra emelkedett.²¹

- A 2022. február végén kirobbant orosz–ukrán háború alapvetően megváltoztatta a világ-gazdasági kilátásokat. A földrajzi közelség és az érintett felekkel folytatott külkereskedelem nagyobb súlya miatt a várható hatások Európában, és különösen a kelet-közép-európai régióban erőteljesebbek voltak. Az infláció számos országban – több évtizedes csúcspontok elérése – tovább emelkedett. A háború a nyersanyag- és az energiaárak emelkedésén keresztül további inflációnövelő hatásokat okozott, amit az ellátási nehézségek újbóli erősödése is súlyosbított. Az inflációs kockázatok fokozódása a monetáris kondíciók további szigorítását indokolta. A Monetáris Tanács ezért a monetáris kondíciók általános, folytatódó szigorítását és az alapkamat-emelési ciklus korábbinál nagyobb lépéssel történő folytatását tartotta szükségesnek.²² Ebből következően a jegybanki alapkamat

2022 első negyedévében további 200 bázisponttal 4,4 százalékra emelkedett, majd 2022 második negyedévében elérte az 5,3 százalékot.

- Az elmúlt öt éves vizsgált időszakban az egyéb hitelek átlagos évesített kamatlába 2021 második negyedévéig alig változott, 2,6 százalékról kis ingadozással 2,7 százalékra módosult. A folyószámlahitelek kamata kissé nagyobb mértékben változott ebben az időszakban, 2,2 százalékról 2,9 százalékra emelkedett 2021 második negyedévéig. Mindkét hiteltípusnál ugrásszerű változás következett be az utóbbi egy évben. Az egyéb hitelek kamata – igazodva a jegybanki alapkamat nagymértékű növekedéséhez – 6,1 százalékra nőtt, míg a folyószámlahitelek kamata még ennél is nagyobb mértékben, az előző év azonos időszakához képest háromszorosára, 8,5 százalékra emelkedett (66. ábra).

66. ábra: **Tovább emelkedtek a kamatlábak 2022 második negyedévében**

Megjegyzés: A jegybanki alapkamat értéke negyedéves időszakokkal súlyozott átlag.
 Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

²¹ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2021. december 14-i üléséről, <https://www.mnb.hu/monetaris-politika/a-monetaris-tanacs/kozlemenyek/2021/kozlemeny-a-monetaris-tanacs-2021-december-14-i-uleserol>

²² Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2022. március 22-i üléséről. MNB, <https://www.mnb.hu/monetaris-politika/a-monetaris-tanacs/kozlemenyek/2021/kozlemeny-a-monetaris-tanacs-2022-marcius-22-i-uleserol>

